

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 C 40 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 C 40 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 C 40 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 C 40 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 C 40 [1]

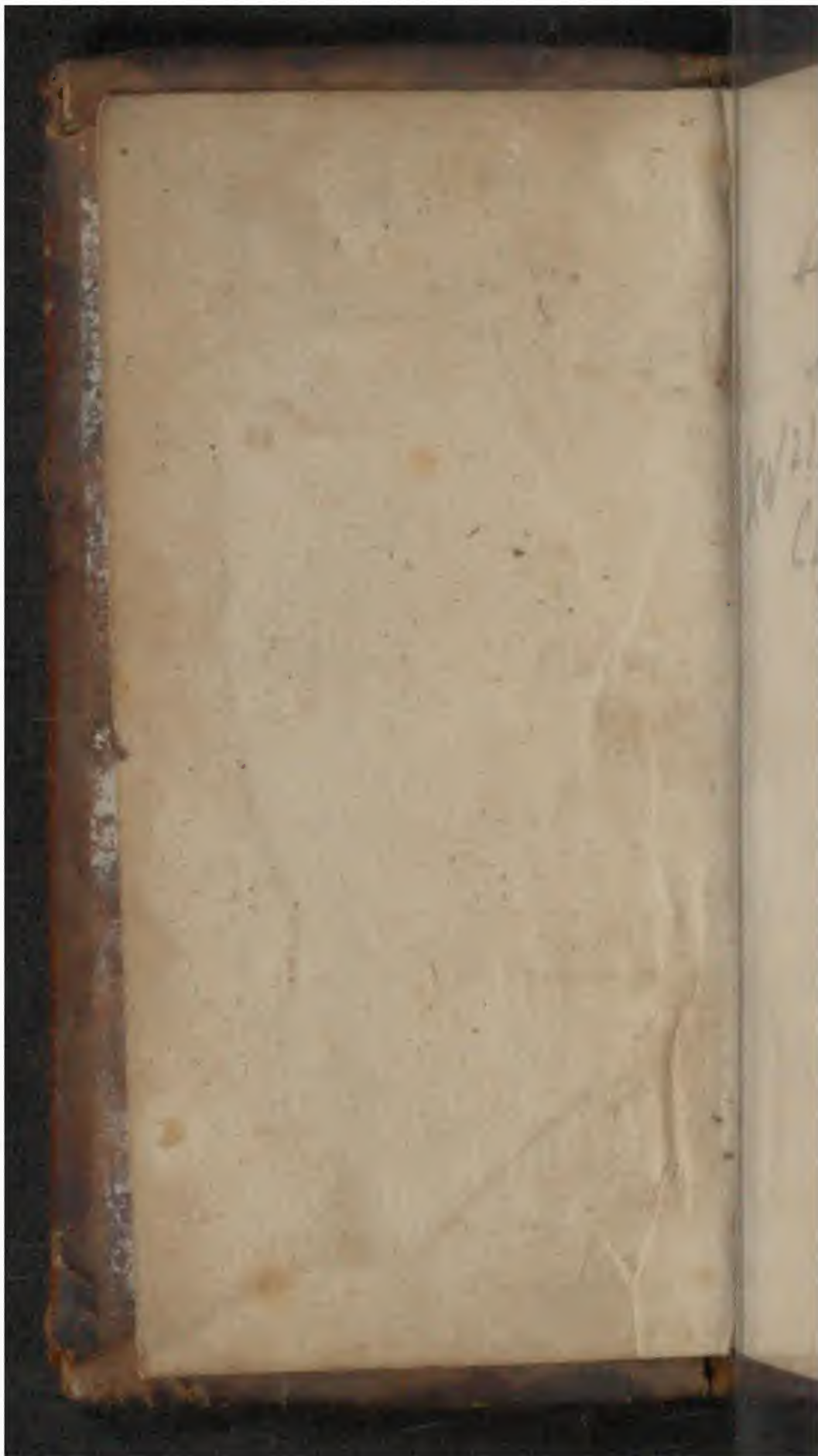

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 C 40 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 C 40 [1]

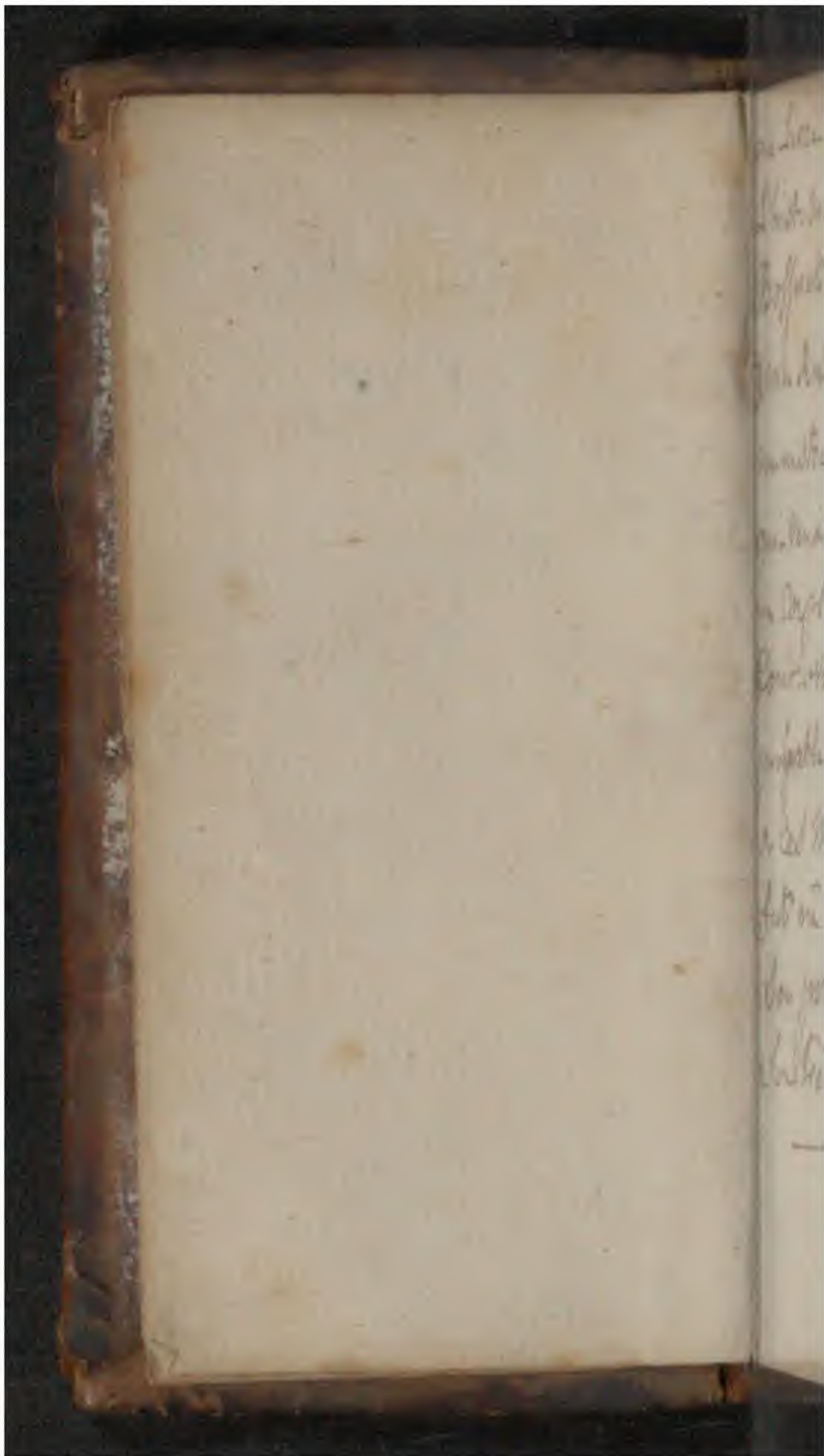
~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

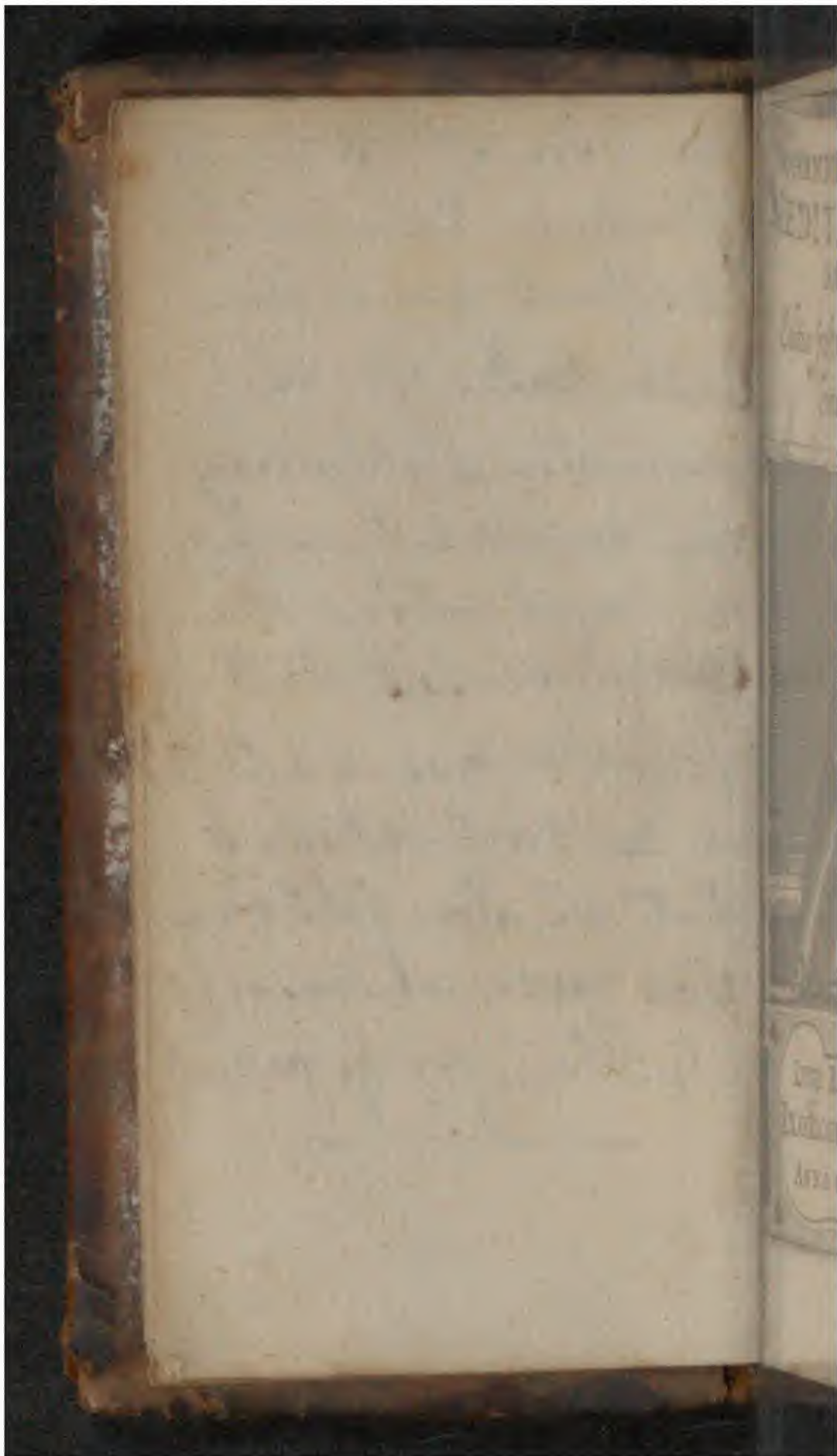
kw 235

C 40

1

au Livre 8^m S. Ci. de
l'hist. des Variations,
Bossuet parle d'un
Jean André Gerard,
ministre Luthérien,
qui venoit de Soumes
en Corps entier de
Controverses. il est
impossible que l'auteur
de ces Méditations
fut où son fils où
son pere ou d'un
ou d'un très proche parent.

IOHANNIS GERHARDI
MEDITATIONES

SACRAE.

*Editio postrema prioribus
emendatior.*

LVGD. BATAVORVM,
EX officina Elzeviriana
ANNO MDCCXXIX.

Koninklijke
Bibliotheek
te Den Haag

Appl
de
De CO
p
ch
ch
ch
ch
ch

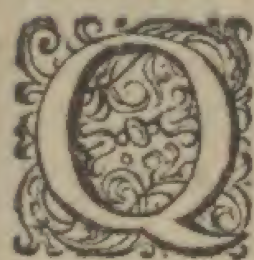
Q

Appl
de
De CO
p
ch
ch
ch
ch
ch

*Amplissimis, Consultissimis,
ac Prudentissimis Viris,*

DN. COSS. EXCOSS.

totique ordini Senatorio in-
clytæ Reipublicæ Halbersta-
densis, Dominis & Promo-
toribus suis omni observa-
tia honorandis, S.

*VI Theologiam Me-
dicinæ conferunt,
& multi sunt, &
rem recte explere
videntur. Vt enim
duplex Medicinæ finis, sanita-
tem in corpore humano conser-
vare, eandemque amissam re-
cuperare: Ita Theologia, quo-
ad animæ morbos, eodem modo
duplicem agnoscit finem. Osten-
dit namque non solum, quomo-
do à peccatis liberemur, sed etiã,
quomodo in gratia conseruemur.
Vtraque Medicina, tam corpo-*

A 2 ru,

4 DEDICATIO.

ris, quam anima, à Deo est, dicebat Gregorius: Ergo etiam in autore consentiunt.

Habet Medicina certa sua principia, λόγον scilicet ἡ πείρα, quæ ob id crura quadam ejusdem appellantur, cum quibus quod consonum, acceptat; quod dissonum, respuit. Sic Theologia certum & immotum habet principium, verbum Dei Prophetis & Apostolicis scriptis comprehensum, cum quo quod consentit, acceptat; quod dissentit, respuit. Alii progrediuntur ulterius, & ostendunt, quod omnis vera Medicina ex regeneratione, siquidem nihil potest regenerare, quod non ipsum regeneratum: Ad emundationem ergo spiritus vitalis ab impuris morborum tincturis, quæ est quasi regeneratio quadam requiruntur corpora regenerata, id est,

DEDICATIO. 5

est, spiritus, qui sunt corpora spiri-
tualia propter penetrationem
& tincturam; Ac nihilominus
sunt etiam spiritus corporei: Ita
quoque verus Theologiae finis est,
spiritualis illa interioris hominis
regeneratio, quam ex aqua &
Spiritu fieri testatur Veritas.
Addunt etiam collationem lapidis
Philosophici cum lapide benedicto
in Ecclesia: Sed quia hac nec
omnibus concessa, iis immorari
nolo; sufficit instituto meo, quod
ex collatione Theologiae cum Me-
dicina optima ratione colligere
possim, Theologiam esse doctri-
nam practicam, ac proinde mi-
nus recte eos sentire, qui specula-
tivam eam esse contendunt, quo
in numero sunt quidam ex Scho-
lasticis.

Quamvis enim non solum a-
genda, sed etiam credenda ac
speranda in hac caelesti Philoso-
phia proponantur, id tamen non

A 3 impe-

6 DEDICATIO.

impedit, quo minus practica ad-
 huc dicatur; nam & Medicina
 in quorundam *ἰατρικῆ* occupa-
 ta est, nec tamen propterea Theo-
 rica disciplina est, quia hanc ip-
 sam *ἰατρικῆν* praxeos ratione
 ac in ordine ad praxin sectatur;
 perinde se res habet in Theolo-
 gia: Ut jam non addam, in illis
 ipsis credendis, sive in fidei ar-
 ticulis, non nudam notitiam
 sed & assensum requiri, quem
 esse ex parte voluntatis actum,
 idoneis argumentis confirmant
 illi ad quos hac cura pertinet.
 Quod si Theologia est doctrina
 practica, utique etiam finis ejus
 non erit nuda *ἰατρικῆ* & subti-
 lis *ἰατρικῆ*, sed potius praxis.
 Hac si sciveritis beati, si feceri-
 tis; dicit Salvator ad discipulos.
 Non in verbis, sed in factis, res
 nostre religionis consistunt, dicit
 Iustin.

DEDICATIO. 7

Justin. ἔ λέγει μόνον, ἀλλὰ ἔ
εἶναι ποιεῖ χριστιανὸς, dicit
Ignatius.

Summa Christiana religionis
est, imitari eum, quem colis di-
cit Augustinus. ἢ ἐστὶ χριστια-
νισμός; θεῶ ὁμοίωσις καὶ τὸ
ἐνδεχόμενον ἀνθρώπου φύσει,
dicit Basilius. Quod si Christia-
nae religionis finis ac perfectio non
est nuda γνώσις, sed πράξις,
quam paucos hodie invenies verè
Christianos! Multum ubique
scientiae, conscientiae parum. Re-
tissime quidem fit, quod ὀρθο-
δοξίαe libris, disputationibus,
concionibus, ἔ modis omnibus
defenditur, sed ἔ vita professio-
ni Christianae ut respondeat, ope-
ra danda. Si omnium myste-
riorum notitiam habeam cari-
tatem non habeam, nihil sum,
inquit Apostolus. Quid ergo olim
A A respon-

respondebunt, qui non omnium,
 sed paucorum, non perfectam, sed
 tenuem saltem mysteriorum no-
 titiam habent, & tamen ob eam
 superbiunt, alios contemnunt,
 aliis invident, vix ulla caritatis
 Christiana habita ratione? Af-
 scribam huc locū ex egregio quo-
 dam libello. Qui vult plene &
 sapide verba Christi intelligere,
 oportet ut totam vitam suam
 studeat illi conformare. Quid
 prodest tibi alta de Trinitate dis-
 putare, si careas humilitate, un-
 de displiceas Trinitati? Si scires
 tota Biblia, & omnium Philo-
 sopherum dicta, quid totum pro-
 desset sine caritate Dei & gratia?
 Vanitas vanitatū & omnia va-
 nitas, prater amare Deum, &
 illi soli servire. Scientia sine ti-
 more Dei quid importat? Si sci-
 rem omnia quae in mundo sunt,
 & non essem in caritate, quid
 me iuvaret coram Deo? Quan-

DEDICATIO. 9

to plus & melius scis, tanto gra-
vius inde judicaberis, nisi san-
ctius vixeris: noli ergo extolli
de ulla vel arte vel scientia: sed
potius time de data tibi notitia.

Pertinet etiam huc Erasmi lo-
cus: Quorsum attinet decertare,
quot modis accipiatur peccatum,
privatio duntaxat sit, an ma-
cula inharens anima? Hoc po-
tius agat Theologus, ut omnes
horreant oderintque peccatum.

Digladiamur sine fine, quid di-
stinguat Patrem à Filio, & u-
trumque à Spiritu S., res an re-
latio: & qui consistat, tres dici,
quorum nullus sit qui alius, cum
sint una essentia: quanto magis
ad rem pertinet, hoc modis omni-
bus agere, ut Trinitatem illam,
cujus majestatem scrutari fas
non est, pie sancteque colamus &
adoremus, illiusque concordiam
ineffabilem nostra concordia,
quoad licet, exprimamus, quo

A S con-

10 DEDICATIO.

contingat aliquando & in illius
ascisci consortium? Disputa-
mus, qui fieri possit ut ignis, quo
cruciabuntur impiorum animæ,
cum sit materialis, agat in rem
incorpoream? quanto magis re-
ferebat, huc totis viribus eniti,
ne quid in nobis reperiat ignis il-
le quod exurat, &c. Repeto au-
tem denuo, non rem ipsam, sed
abusum rei taxari. Recte fit quod
opera ac studium accuratæ co-
gnitioni articulorum fidei im-
penditur: recte fit, quod dog-
mática contra hæreses defendi-
tur: modo in illis summa ac per-
fectio Christianæ religionis non
judicetur consistere, modo etiam
vitæ Christianæ ac caritatis ha-
beatur ratio. Male vivitur, ubi
de Deo non bene creditur: Sed
vicissim inutiliter creditur, ubi
non bene vivitur. Vera fides non
est interius. Qui non ambulant
in

DEDICATIO, II

in luce, nondum sunt filii lucis;
Christiani non sunt, qui non Chri-
stiano dignam vitam agunt.

Ut igitur extincta fere in hac
frigidiſſima mūdi ſenecta pietati
ἐπιεξετασμος, tardis in via Do-
mini ὀφειληθέντων adderem, ac
meipsum & alios officii commo-
nerem, horis succisivis libellum
hunc sacrarum meditationum
conſcripsi: Augustini. Bernar-
di, Anselmi, Tauleri, & alio-
rum in hoc genere vestigiis infi-
stens: quorum dicta huic Enchi-
ridio aliquoties inspergo, nusquam
tamen, quod factu fuisset facili-
timum, Authorum nomina addo;
sicut nec Scripturae loca annoto:
Verebar enim ne legentium me-
ditatio turbaretur. Non arbitror,
multum referre, sciri, an Pa-
trum an meis verbis aliquid ex-
primatur, modo quid dicatur,
sedulo attendatur. Si cui placet,
omnia

12. DEDICATIO.

omnia qua in hoc libello apte
& convenienter dicta, sanctis
Patribus tribuere, mihi ea, qua
minus commode probata, assigna-
re; non repugno: Id solum qua-
ro, ut fructus inde aliquis ad Ec-
clesia filios redundet: Et sane
voti me participem statuam, si
vel uni anima uno momento una
aliqua pia & sancta cogitatio ex
hujus libelli lectione exsurgat.

Si cui verba minus Cicero-
niana, minus apte adbibita; addo
etiam, si voculae quaedam analo-
giae fidei minus commode (quod
tamen non spero) occurrerint;
non statim totum abjiciat li-
brum, neque statim haereseos no-
tam mihi inurat, sed scripti ge-
nus perpendat: Sacra tracto, qua
ornatum Rhetoricum non admo-
dum desiderant: Homilias scribo,
non exactas disputationes: Rerum
quam verborum majorem habe-
re volui curam.

Non

DEDICATIO. 13

Non hic invenies spinosas qua-
 estiones, sed ad vitam sanctam se-
 dulas cohortationes: Nō hic inve-
 nies scurriles facetias, sed spiri-
 tales interioris hominis divitias:
 Nō hic invenies, quod subtilitate
 disputandi, te exerceat, sed quod
 in humilitatis via te instruat.
 Allegorias interdum sector, non
 quod omnia in allegorias trans-
 formanda censeam, sed quia scri-
 pturae genus ad docendum ac monē-
 dum, non ad pugnandum dire-
 ctum, eas non videbatur respue-
 re. Sed quid plura hac de re ad-
 dero? & quare tam multa ad mu-
 niendum me affero? cum a quibus-
 dam censoribus jam dum satisfactum
 sit, iniquis vero censoribus nun-
 quam satisfieri possit.

Vobis autem, Viri Amplissi-
 mi, Consultissimi, ac Pruden-
 tissimi, hasce sacras Meditatio-
 nes inscribo atque offero, ut pu-
 blicum aliquod observantia erga
 VV.

14 DEDICATIO.

VV. AA. mea extet testimonium. Nota & depradicata omnibus vestra in puritate religionis conservanda constantia, in Reipublica gubernatione singularis prudentia, erga literatos quosvis benevolentia: Hac & similia à me facile impetrarunt, ut qualescunque has studiorum meorum primitias, otii mei hycmalis usuram qualemcunque VV. AA. debita cum reverentia significatione offerre non dubitarem; maxime, cum propter avos, paternum ac maternum, pia memoria, quidam ex inclyto VV. AA. ordine consanguinitate ac affinitate me attingat, Accipite ergo, Viri Præstantissimi, hilari fronte ac equo animo chartaceum à mea tenuitate minusculum; recepите me in clientelam vestram, meisque studiis, ut antehac, ita in posterum favere pergite.

Deum

DEDICATIO. 15

Deum Opt. Max. supplicibus
oro gemitibus, ut bona vestra
Vobis velit esse perpetua, id est,
ut sanctum verbi depositum; pa-
cem, & tranquillitatem, felix
Reipubl. incrementum, ac omnia
omnino, quae largissime in civi-
tatem vestram contulit bona,
clementissime conservare, ac ad
posteritatem, si qua futura est
transmittere non dedignetur.

V V. A.

observantiss.

M. IOH. GERHARDI,
Quedlinburg.

I O H.

IOH. GERHARDI
MEDITATIONES
SACRÆ.

MEDITATIO I.

De vera peccatorum agnitione.

Sanat confessio morbi.

SANCTE Deus, iuste Iudex, obversantur oculis & animo peccata mea: in omni die de iudicio cogito, quia mors impendet omni hora: in omni die de iudicio cogito, quia de omni die reddenda erit ratio in iudicio. Executio vitam meam, & ecce tota est vana aut profana: Vanæ & inutiles multæ actiones meæ, vanæ adhuc plures locutiones, vanæ insuper plurimæ

rimæ cogitationes: Nec solum
vana est vita mea, sed etiam
profana & impia: nihil in ea
invenio boni; siquid enim in
ea videtur boni, vere bonum
& perfectum non est, quia pec-
cati originalis & corruptæ na-
turæ vitiavit id contagium. Di-
cebat S. Iob: Verebar omnia
opera. Si ita conqueritur san-
ctus, quid facere debet impius?
Omnes nostræ justitiæ sunt si-
cut pannus menstruatæ. Si ta-
les nostræ justitiæ, quales tan-
dem erunt nostræ injustitiæ?
Si omnia feceritis, dicit Salva-
tor, quæ mandata sūt vobis,
dicite; Servi inutiles sumus. Si
inutiles sumus obediendo, cer-
te abominabiles erimus trans-
grediendo. Si me ipsum &
quicquid possum, etiam quan-
do non pecco, tibi, sancte Deus,
debeo; quid erit, quod pro pec-
cato reddere possim! Ipsa no-
stra,

B stra,

stra, quæ talis videtur, justitia
divinæ justitiæ comparata, est
mera injustitia. lucerna in te-
nebris fulgere cernitur, sed in
Solis radiis posita obtenebra-
tur. sæpe lignum creditur re-
ctum, si ad regulam non duci-
tur, sed tamen si regulæ con-
jungitur, per quandam tortuo-
sitatem, ubi tumescat, inveni-
tur. sæpe imago sigilli videbi-
tur perfecta in oculis intuen-
tium, & tamen multum est
imperfecta in oculis artificis.
Ita sæpe sordet in discretionem
judicis, quod in æstimatione
fulget operantis: alia enim Dei,
alia hominum judicia. Multo-
rum me peccatorum terret me-
moria, sed plura adhuc cogni-
tionem meam fugiunt. Delicta
quis intelligit? ab occultis meis
munda me, Domine! Ad cæ-
lum oculos levare non audeo,
quia offendi eum, qui in cælis
habi-

habitat. nec in terra invenio re-
fugium: quem enim favorem
sperare ausim à creaturis, cum
offenderim creaturarum Do-
minum ! Adversarius meus
Diabolus accusat me: *Æquissi-
judex*, dicit ad Deum, judica,
istum meum esse ob culpã, qui
noluit tuus esse per gratiam:
Tuus est per naturam, meus
est per delictorum complacen-
tiam; tuus est per passionem,
meus per suasionem; tibi ino-
bediens, mihi obediens; à te
accepit immortalitatis & inno-
centiæ stolam, à me accepit
pannosam hanc pessimæ vitæ
tunicam; tuam vestem dimisit,
cum mea ad se venit. Judica,
istum meum esse, & mecum
damnandum esse. Accusant
me omnia Elementa. Cœlum
dicit; Ego lucem tibi ministra-
vi ad solatium: Aër dicit; Ego
omne genus avium tibi dedi ad

obsequium: Aqua dicit; Ego
diversa genera piscium tibi de-
di ad esum: Terra dicit; Ego
panem & vinum tibi dedi ad
nutrimentum; Sed tamen his
omnibus abusus es ad Creatoris
nostri contemptum: Omnia er-
go nostra beneficia convertan-
tur tibi ad supplicia. Ignis dicit;
In me comburatur: Aqua di-
cit; In me demergatur: Aër di-
cit; In me ventiletur: Terra
dicit; A me absorbeatur: Ignis
dicit; A me deglutatur. Accu-
sant me Angeli sancti, quos
mihi dederat Deus ad ministe-
rium, & in futura vita ad con-
sortium, sed peccatis meis san-
cto corū ministerio in hac vita
& spe consortii in futura vita
me privavi. Accusat me ipsa
Dei vox, lex scilicet divina; aut
implenda est lex divina, aut mi-
hi pereundum: sed legem à me
impleri impossibile in eternum
perire

perire intolerabile. Accusat me
Deus Iudex severissimus, exe-
cutor æternæ suæ legis poten-
tissimus: illum fallere non pos-
sum; est enim ipsa sapientia:
ab eo fugere non possum; est
enim ubique regnans potentia.
Quo ergo fugiam? Ad te, ô pie
Christe, Redemptor & Salvator
noster unice. Magna sunt pec-
cata mea, sed major est satis-
factio tua; magna est injustitia
mea, sed major tua justitia: A-
gnosco ego, tu ignosce: Ape-
rio ego, tu operi: detego ego,
tu tege: in me nihil est, nisi
unde damner; in te nihil est,
nisi unde salver: commisi ego
multa, unde justissime ego
damnari possum; sed tu non
damnavisti, unde misericorditer
me salvare possis. Audio vocem
in Cantico, quæ jubet me ab-
scondere in foraminibus petrae.
tu es petra firmissima; forami-

na petrae sunt vulnera tua; in illis me abscondam contra accusationes omnium creaturarum. Clamant ad caelum peccata mea; sed fortius clamat sanguis tuus pro peccatis meis effusus: Valida sunt peccata mea ad me coram Deo accusandum; sed validior est tua passio ad me defendendum: Injustissima vita mea potens est ad me damnandum; sed iustissima vita tua potentior ad me salvandum. Appello à throno iustitiae ad thronum misericordiae, nec ad iudicium venire cupio, nisi sanctissimo tuo inter me & iudicium tuum interposito merito.

MEDI-

MEDITATIO. II.

Exercitium pœnitentiæ ex Do-
minica Passione.

Patientem respice Christum.

A Spice, fidelis anima, dolo-
rem in cruce patientis, vul-
nera pendentis, cruciatum
morientis. Caput illud Angeli-
cis tremendum spiritibus den-
sitate spinarum pungitur: Fa-
cies, pulchra præ filiis hominû,
sputis impiorum deformatur:
Oculi lucidiores sole caligant
in morte: Aures, quæ audiunt
Angelicas laudes, peccatorum
insultibus & sarcasmiss perstre-
punt: Os, quod divina profert
eloquia & Angelos docet, felle
potatur atque aceto: Pedes, ad
quorum scabellum adoratur,
clavis affiguntur: Manus, quæ
tetenderunt cœlos, in cruce
extense sunt, & clavis affixæ:

B 4 Cor-

Corpus, sanctissima Deitatis sedes & purissimum habitaculum, verberatur, & lancea perfoditur, nec remansit in eo nisi lingua, ut pro crucifigentibus oraret. Qui in cœlis regnat cum Patre, tristissime affligitur à peccatoribus in cruce. Deus moritur, Deus patitur, Deus sanguine fundit. Ex precii magnitudine, periculi æstima quantitaté: Ex remedii precio, morbi æstima periculum. Magna omnino vulnera, quæ non nisi vulneribus vivificæ & vivificantis carnis potuerunt sanari: magnus certe morbus, qui non nisi morte Medici curari potuit. Considera, fidelis anima, flagrantissimam Dei iram: Deprecator erat factus post primi parentis lapsum æternus ipseus & unigenitus & unice dilectus Filius; nondum tamen aversus furor eius: Intercedebat is per quem

quem condidit secula, & miserorum causam in se recipiebat summus ille salutis nostræ Advocatus; nondum tamen aversus furor ejus: Carnem sibi induit Salvator, ut divinitatis gloria carni communicata peccatricem carnem expiaret, ut vis medica justitiæ perfectæ carni communicata venenatam peccati qualitatem in nostra carne hærentem extegeret, & carni nostræ gratia obtingeret; nondum tamen aversus furor ejus. Peccata & peccatorum merita in se transfert: corpus flagatur, cæditur, vulneratur, configitur, crucifigitur, in sepulchrum deponitur: Sanguis copiose instar roris per omnia patientis membra profluit: Sanctissima anima supra modum contristatur, immo usque ad mortem tristis est; doloribus inferni subjicitur; derelinqui se à

B 5 Deo

Deo clamat æternus Dei Filius:
Tantam sanguinei sudoris co-
piam profundit, tantos ango-
res persentiscit, ut Angeli con-
fortatione indigeat, qui Ange-
los omnes confortat: moritur,
qui omnibus viventibus vitæ
dator. Quid fiet in arido ligno,
si hoc fit in viridi? Quid fiet
peccatoribus, si hoc fit in iusto
& sancto? Quomodo puniet
peccata propria, qui sic sæviit in
aliena? Quomodo id tolerabit
perpetuo in servis, quod tam
atrociter punit in Filio? Quid
passuri sunt, quos reprobat, si
tāta patitur, quem unice amat?
Si Christus sine flagello nō exiit,
qui tamen sine peccato venit;
quantis flagellis digni, qui cum
peccato in mundum veniunt,
in peccato vivunt, & cum pec-
cato exeunt? Lætatur servus,
dum pro delicto ipsius tam gra-
viter dilectus dolet filius: Iram
Domi-

Domini accumulatur servus, dum
pro lenienda & placanda Pa-
tris ira tantum laborat Filius.
O infinitam Dei iram! ô furo-
rem ineffabilem! ô justitiæ ri-
gorem inæstimabilem! Qui in
unicum dilectissimum, suæque
essentiæ participem Filium, sic
punit, non propter aliquod de-
lictum proprium, sed quia pro
servulo deprecatur; quid servo
faciet, qui in peccatis & offen-
sionibus secure perseverat? Ti-
meat servus, & exhorrescat &
tristetur de suis meritis, dum
ob merita non sua punitur Fi-
lius: timeat servus, qui peccare
non cessat, dum pro peccato sic
laborat Filius: timeat creatura,
quæ creatorem crucifixit: ti-
meat servus, qui occidit Domi-
num: timeat impius & pecca-
tor, qui pium & sanctum sic
affixit. Audiamus, charissimi,
clamantem, audiamus lachry-
mantem:

mantem : clamat de cruce; Vide , homo , quæ pro te patior: ad te clamo , quia pro te morior : vide pœnas, quibus afficior : vide clavos quibus confodior: non est dolor sicut quo crucior : Cum sit tantus dolor exterior ; interior planctus est gravior , cum te tam ingratum experior. Misere, misere nostri, Miserator unice , & saxea nostra corda ad te converte.

MEDITATIO III.

De fructu veræ & seriæ pœnitentiæ

Christus, Resipiscite, clamat.

FVndamentũ & principium sanctæ vitæ est salutaris pœnitentia. Vbi enim vera pœnitentia, ibi remissio peccatorum. Vbi peccatorum remissio, ibi gratia Dei. Vbi gratia Dei, ibi Christus. Vbi Christus, ibi
 ipse

ipsum meritum. Vbi Christi me-
ritum, ibi satisfactio pro pecca-
tis. Vbi satisfactio pro peccatis,
ibi iustitia. Vbi iustitia, ibi læta
et tranquilla conscientia. Vbi
tranquillitas conscientia, ibi
Spiritus S. Vbi Spiritus sanctus,
ibi tota Sacrosancta Trinitas.
Vbi sancta Trinitas, ibi vita æ-
terna. Ergo ubi vera pœniten-
tia, ibi vita æterna. Vbi vera
pœnitentia non est, ibi nec
peccatorum remissio, nec Dei
gratia, nec Christus, non ipsius
meritum, nec pro peccatis sa-
tisfactio, nec iustitia, nec tran-
quilla conscientia, nec Spiritus
sanctus, nec sancta Trinitas, nec
vita æterna. Quid ergo pœni-
tentiam nostram differimus?
Cur in crastinum eam rejici-
mus? nec dies crastinus, nec
cetera pœnitentia in nostrarum
curium sunt potentia. Neque
solum de die crastino, sed etiam
de

de hodierno reddenda est aliquando ratio in iudicio. Non tam certus dies crastinus, quam certus est impœnitentibus interitus. Promisit Deus pœniten-
tenti veniam, sed diem non promisit crastinum. Non habet locum Christi satisfactio, nisi in corde vera contritio. Peccata nostra dividunt inter Deum & nos, testatur Esaias Propheta: Per pœnitentiam autem ad ipsum revertimur. Agnosce & dole ob peccati tui reatum, sic Deum in Christo tibi senties placatum. Deleo iniquitates tuas dicit Dominus: Ergo peccata nostra conscripta erant in cœlesti curia. Averte faciem tuam à peccatis meis, petit Propheta: Ergo punit Deus iniquitates nostras in conspectu suo. Convertere ad nos Deus, orat Moyses: Ergo peccata dividunt nos à Deo. Peccata nostra respon-

responderunt nobis, conqueri-
tur Esaias: Ergo accusant nos
coram tribunali divine justicie.
peccatis meis munda me, o-
rat David: Ergo peccatum tur-
bissima fœditas coram Deo. Sa-
nata animam meam, quia pec-
cavi tibi, orat idem: Ergo pec-
catum est animæ morbus. Qui-
squisque peccaverit mihi, delebo
nomen de libro meo, dicit Domi-
nus: Ergo propter peccata ex
terro vitæ delemur. Ne projici-
as me à facie tua, orat Psalter:
Ergo propter peccata à Deo
projicimur. Spiritum sanctum
ne auferas à me: Ergo
peccatis ex templo cordis Spi-
ritus sanctus ejicitur, sicut fu-
go apes, & fœtore columbæ
contingantur. Redde mihi lætiti-
am salutaris tui: Ergo peccata an-
imam angunt, atque cordis suc-
cum exhauriunt. Terra infecta
est ab habitatoribus suis, qui
trans-

transgressi sunt legem, clamat
Esaïas: Ergo peccatum est con-
tagiosum quoddam venenum.
De profundis clamavi ad te,
Domine, ait Psaltes: Ergo pec-
catis ad infernum deprimimur.
Olim eramus mortui in pecca-
tis, dicit Apostolus: Ergo pec-
catum est spiritualis mors ani-
mæ. Per peccatum mortale ho-
mo amittit Deum; Deus est in-
finitum & incomprehensibile
bonum: Deum ergo amittere,
est infinitum & incomprehen-
sibile malum. Sicut Deus sum-
mum bonum, ita peccatum
est summum malum. Pœnæ &
calamitates non sunt vera ma-
la, quia ex illis multa eliciuntur
bona: Quin immo, quod &
bona sint, inde patet, quia sunt
à summo bono, scilicet Deo; à
quo non potest procedere, nisi
bonum: Fuerunt in summo be-
bo, scilicet Christo; summum
au-

autem bonum non est parti-
ceps veri mali: Ducunt etiam
ad summum bonum, scilicet
vitam æternam; Per Passionem
Christus intravit in suam glo-
riam, per tribulationes Chri-
stiani ingrediuntur vitam æter-
nam. Summum ergo malum
peccatum est, quia abstrahit à
summo bono: quantū appro-
pinquas Deo, tantum recedis
à peccato; quanto appropin-
quas peccato, tantum recedis
à Deo. Quam salutaris ergo
pœnitentia, quæ à peccato nos
abstrahit, & ad Deum nos re-
ducit! Vere tam magnum est
peccatum, quam magnus is, qui
peccato offenditur; cum vero
celum & terra non capiunt.
Vicissim vero tam magna est
pœnitentia, quam magnus is,
ad quem per pœnitentiam re-
vertimur. Accusat peccatorem
conscientia quam polluit, crea-
tor

tor quem offendit culpa qua
transgressus est, creatura qua
abusus est, Diabolus cuius im-
pulsus secutus est: quam salu-
taris pœnitentia, quæ à tantis
accusationibus liberat! Prope-
remus ergo, properemus ad
tam salutarem tãti morbi me-
dicinam! In morte si agas pœ-
nitentiam, non relinquis pec-
cata, sed peccata te relinquunt:
Vix invenies quenquam veram
pœnitentiam egisse in morte,
nisi unicum latronem in cru-
ce. Quatuordecim annis servi-
vi tibi, dicebat Iacobus Labano,
tempus est, ut prospiciam do-
mum meam: & tu si tot annis
huic mundo & vitæ servivisti,
an non æquum, ut animæ inci-
pias providere? Singulis diebus
caro nostra cumulat delicta;
singulis ergo diebus spiritus per
pœnitentiam eadẽ lavet. Mor-
uus est Christus, ut morere-

utur in nobis peccatum ; & nos
volumus, ut vivat & regnet in
cordibus nostris id, cui ut vitam
auferret, ipse Filius Dei mor-
tuus est. Christus non intrat in
cor hominis per gratiam, nisi
Iohannes Baptista viam ei paret
per pœnitentiam. Non effun-
dit Deus misericordiæ oleum,
nisi in vas probe contritum.
Dominus mortificat prius per
contritionem ; ut postea vivifi-
cet per Spiritus consolationem :
prius in infernum ducit per se-
rum dolorem ; ut ex inferno
educat per gratiæ saporem. Au-
diit Elias prius spiritum gran-
dem & fortem, subvertentem
montes ; & conterentem pe-
tras ; & post spiritum commo-
tionem ; & post commotionem
ignem ; Tandem vero subsecu-
tus tenuis & tranquillæ auræ
sibilus : Ita quoque gustum a-
moris divini præcedit terror,

36 *Iohannis Gerhardi*
consolationem præcedit tristi-
tia. Non alligat Deus vulnera
tua, nisi prius illa agnoscas &
deplores: Non tegit Deus, nisi
prius detegas: Non ignoscit,
nisi prius agnoscas: Non justi-
ficat, nisi prius teipsum dam-
nes: Non consolatur, nisi prius
in te desperes. Hanc veram
pœnitentiam efficiat in nobis
Deus per Spiritum suum.

MEDITATIO IV.

Meditatio de nomine Iesu.

*Nomine quid Iesu suavius esse
potest?*

O Bone Iesu, sis etiam mihi
Iesus propter sanctū tuum
nomen miserere mei: Con-
demnat me vita mea, sed no-
men Iesu salvabit me. Propter
hoc nomen tuum fac mihi se-
cundum nomen tuum, cum-
que

que verus & magnus sis Salva-
tor, utique etiam veros & ma-
gnos respicis peccatores. Mife-
rere mei, bone Iesu, in tempo-
re miserandi, ne damnes me in
tempore iudicandi. Si me intra
misericordie gremium recepe-
ris, non eris propter me angu-
stior: si mihi micæ bonitatis
tuæ distribueris, non eris pro-
pterea indigentior: mihi natus
es, mihi circumcissus, mihi etiam
Iesus factus es. Quam, hoc no-
men suave & delectabile! Quid
enim Iesus, nisi Salvator? Quid
autem salvatis incommodi ac-
cidere possit? quid ultra salutem
adhuc aut petere aut expectare
possumus? Accipe me, Domi-
ne Iesu, intra filiorum tuorum
numerum, ut una cum illis
sanctum & salvificum nomen
tuum laudare possim. Si mihi
integritatem meam ademi,
nunquid tibi misericordiam
C 3 tuam

tuam peremi? Si me perdere
& damnare miser ego potui,
nunquid propterea misericors
tu salvare me non possis? Noli,
Domine, sic attendere ad pec-
cata mea, ut obliviscaris mise-
ricordiæ tuæ; noli sic expende-
re & pensitare delicta mea, ut
preponderent merito tuo. No-
li sic attendere ad malū meum,
ut propterea obliviscaris boni
tui: ne memineris iræ adversus
reum, sed memor esto misera-
tionis adversus miserum. Qui
dedisti mihi animum, ut te de-
siderare potuerim, num deside-
rio meo te subtrahes? Qui
meam indignationē & justam
damnationem mihi ostendisti,
num meritum tuum & vitæ
æternæ promissionem à me ab-
scondes? Coram cœlesti tribu-
nali causā mea agenda, sed so-
latur me quod in cœlesti curia
Salvatoris nomen tibi assigna-
tum,

tum, quia de cælo nomen istud
per Angelum delatum. O mi-
sericordissime Iesu, cui eris Iesus,
si miseris peccatoribus gratiam
& salutem quærentibus non
eris Iesus? Qui suæ justitiæ suæ-
que confidunt sanctitati, illi in
se querunt salutem: ego autem,
quia in me nihil æterna vita di-
gnum invenio, ad te Salvatorẽ
confugio. Damnatum salva,
peccatoris miserere, injustum
justifica, accusatum absolve.
Tu, Domine, veritas es, nomen
tuum sanctum & verum! Sic
igitur in me quoque nomen
tuum verum, sis etiam mihi Ie-
sus & Salvator. Sis mihi Iesus in
vita præsentem, sis mihi Iesus in
morte, sis mihi Iesus in extre-
mo iudicio, sis mihi Iesus in æ-
terna vita: Utique eris, bone
Iesu, quia ut ipse invariabilis es
in essentia, ita invariabilis in
misericordia: Non mutabitur

40 *Johannis Gerhardi*
tibi nomen tuum, Domine Ie-
su, propter me unicum miserū
peccatorum; quinimo etiam
mihi eris Salvator; venientem
enim non ejicis foras: qui dedi-
sti, ut venire voluerim, dabis
etiam ut veniens recipiar; verba
enim tua veritas & vita. Dam-
net me peccati originalis in me
propagatio; tu tamen mihi Ie-
sus es: damnet me conceptio
mea in peccatis facta; tu tamen
mihi Iesus: damnet me forma-
tio mea in peccatis & sub ma-
ledictione facta, tu tamen Sal-
vator meus es: Damnet me
corrupta nativitas mea; tu ta-
men salus mea: damnent me
juventutis meæ peccata; tu ta-
men Iesus meus: damnet me
totius vitæ peccatis gravissimis
maculatæ transactio; tu tamen
Iesus meus manes: damnet me
mors pro peccatis & culpis va-
riis mihi infligenda; tu tamen
[Sal-

Salvator meus : Damnet me
districtissima extremi iudicii
sententia; tu tamen Iesus meus.
In me peccatum, reprobatio,
damnatio : In tuo nomine ju-
stitia, electio, salus : Sed in no-
men tuum baptizatus sum, in
nomen tuum credo, in tuo no-
mine moriar, in tuo nomine
resurgam, in tuo nomine coram
iudicio comparebo. Omnia in
hoc nomine nobis parata &
instar thesauri conclusa: tantum
de bonis illis decedit, quantum
diffidentia mea detraho; quod
a me ut abesse jubeas, per illud
ipsum nomen precor, ó bone
Iesu, ne mea culpa & incredu-
litate damner, quem precioso
tuo merito & salvifico nomine
tuo servatum cupis.

MEDITATIO V.

Exercitium fidei ex amore
Cristi in agone mortis.

Mihi Iesu gratia quaestus.

Vide, Domine Iesu, quam injuriosus sum in passionem tuam, Cor meum angitur, & contristatur anima mea valde, quia non adsunt opera mea, neque praesto sunt quaedam merita, cum tamen tua passio mea sit actio, tua opera sint mea merita: Injurius sum in tuam passionem; quia cum illa sit sufficientissima, supplementum operum meorum anxius adhuc quaero. Quod si justitiam in me invenirem, justitia tua nihil mihi prodesset, vel certe eam tantopere non desiderarem; si opera legis requiro, ex lege damnabor. Scio autem quod jam non amplius sum
sub

sub lege, sed sub gratia. Perdite
vixi, pecavi, sancte pater in cœ-
lum, nec sum dignus vocari fi-
lius tuus, non tamen renues-
cime appellare servum. Ne quæ-
suo denegetur mihi sanctissimus
crucis passionis fructus: non ste-
rilescat tuus sanguis, quin fru-
ctum in liberanda anima mea
proferat. Semper vixerunt in
carne peccata mea, tandem
quæso mecum moriantur: Sem-
per huc usque dominata est mi-
hi caro mea, tandem triumphet
spiritus: Exterior homo putre-
dini & vermibus subjiciatur, ut
ad gloriam emergat interior.
Semper huc usque obsecutus
sum Dæmonis suggestionibus,
tandem quæso conteratur sub
meis pedibus. Præsto est Sata-
nas, & accusat me; sed in me
non habet quicquam. Terret
me mortis species; sed mors fi-
nis erit meorum peccatorum,

&c

44 *Iohannis Gerhardi*
& initium sanctæ vitæ. Iam de-
mum perfecte tibi placere pote-
ro, Deus meus: jam demum in
bonitate & virtute confirma-
bor. Terret me peccatis meis,
sed accuset eum, qui suscepit in-
firmitates meas, quem propter
peccata mea percussit Dominus.
Debitum meum magnum val-
de, neque persolvere quicquam
de eo potero; sed in sponsoris
divitiis & benignitate confido:
Liberet me, qui sponsionem
fecit pro me: Persolvat pro me,
qui debitum meum recipit in
se. Peccavi, Domine, & peccata
mea multa & magna nimis:
nolim tamen atroci sumum il-
lud peccatum committere, ut
mendacii te arguam, qui ver-
bis & operibus & juramento te-
staris, satisfactum esse pro ini-
quitatibus meis. Peccata mea
non metuo, quia tu iustitia
mea; ignorantiam meam non
metuo,

metuo, quia tu sapientia mea;
mortem non metuo, quia tu
vita mea; errores non metuo,
quia tu veritas mea; corruptio-
nem non metuo, quia tu resur-
rectio mea: Dolores mortis nõ
timeo, quia tu gaudium meum;
Iudicii severitatem non metuo,
quia tu justitia mea. Instilletur
exarescenti animę meę ros tuę
gratię & cõsolationis vivificę.
Exarescit spiritus meus, sed bre-
vi in te exultabit; Languet &
flaccida est caro mea, sed prope-
diem germinabit; Corruptionẽ
subire cogor, sed ex corruptio-
ne liberabis me, quia ex omni-
bus malis me liberasti. Creasti
me; quomodo figmentum ma-
nuum tuarum dissolvi poterit?
Redemisti me ab omnibus ho-
stibus; quomodo unica mors
predominari poterit? Corpus &
sanguinẽ & omnia tua, immo
seipsum impendisti pro salute
mea;

mea; quomodo mors detinebit ea, quæ tam precioso λύτρωσι sunt redempta? Iustitia es, Domine Iesu; non prævalebunt tibi peccata mea: Vita es & Resurrectio; non prævalebit tibi mors mea: Deus es; non prævalebit tibi Satanas. Dedisti mihi arrham Spiritus tui; isthac glorior, isthac triumpho, & firmissime credo, nullatenus dubitans, quod ad nuptias Agni introire mihi concedetur: Tu vestis mea nuptialis, Sponse carissime, quem in Baptismate indui: Tu operies meam nuditatem; neque huius preciosæ & pulcherrimæ vestis supplementum justitiæ meæ assuam. Quid hominis justitiæ, nisi pannus menstruata? Quomodo ergo abominabilem istum pannum preciosissimæ justitiæ vestis assuere auderem? In hac veste apparebo coram facie tua in iudicio

cio

o tuo, quando iudicabis orbem
terrarum in iustitia & equitate:
in hac veste apparebo coram
facie tua in cœlesti regno: Hæc
vestis teget meam confusionem
& opprobrium meum, ne in
cœlestem recordetur eius qui-
dam amplius. Ibi apparebo
decorosus & sanctus in facie
patris; & hæc caro mea, hoc cor-
pus meum, beatissima induetur
gloria; gloria autem perenni &
in eternis seculis nunquam in-
firmoritura. Veni, Domine Ie-
sus; & qui te amat, dicat, Veni!

MEDITATIO VI.

Consolatio pœnitentis ex Pas-
sione Christi, ex Anshel-
mo potissimum.

Corona Christi nostra corona est.

Omnis piorum gloria est in
Dominicæ passionis igno-
minia.

minia. Omnis piorum requies
est in vulneribus Salvatoris no-
stri. Vita nostra in ipsius mor-
te, gloria nostra in ipsius exal-
tatione. Quam magna est mi-
sericordia tua, cœlestis Pater,
omnipotens Deus? potui per
me te offendere, sed non po-
tui per me te mihi placare. tu
igitur in Christo me reconcilias
tibi ipsi. Vide ergo, sancte Deus,
carnis sacramentum, & carnis
meæ remitte reatum. Respice,
quod bon^o perpeſsus est Filius;
& obliviscere, quod malus o-
peratus est servus. Caro mea te
laceſſivit ad iram; caro Christi
te inflectat, precor, ad miseri-
cordiam, Magnum est quod
mea meretur iniquitas, sed lon-
ge majus quod Redemptoris mei
promerita est pietas; Magna
est mea injustitia, sed multo
major Redemptoris mei justitia.
Quanto enim Deus superior
homi-

homine, tanto mea malitia est inferior ipsius bonitate; ut qualitate, ita etiam quantitate. Totum quod sum, tuum est conditione; fac ut sit etiam totum tuum dilectione. Qui me facis petere, fac & accipere: das mihi quærere, da etiam invenire: doces pulsare; aperi ergo mihi pulsanti. A te habeo desiderare, à te habeam impetrare; à te habeo velle, à te habeam perficere. Sancte Deus, juste Iudex, si peccata mea celantur, sunt insanabilia; si videntur, sunt detestabilia; urunt me dolore sed magis terrent timore. Ne contineas, precor, tam veram misericordiam, ubi tam veram agnoscis miseriam. Magnum hic peccatum invenis; major adhuc sit & uberior tua gratia. Sancte Pater, ne quæso effundas super me iram tuam, cum propter peccata mea Filium tuum
D per-

50 *Iohannis Gerhardi*
percusseris. Sancte Iesu, libera
me ab ira divina, qui in te su-
stulisti eam propter me in cru-
ce. S. Spiritus, protege me tua
consolatione contra iram Dei,
qui in Evangelio misericordiam
pœnitentibus & contritis an-
nunciasti. Sancte Deus, iuste Iu-
dex, non invenio locû, in quem
côfugere possim à facie irę tuę.
Si in cœlum ascendero, illic
præsens es! si in infernum de-
scendero, ecce tu ades: Si aslu-
mam alas aurorę, & habitem
in novissimo maris, etiam illic
manus tua deducet me, & ap-
prehendet me dextera tua. Ad
Christum igitur fugiam, & in
illius vulneribus me abscondã.
O misericors Deus, respice cor-
pus Filii tui vulneribus omni ex
parte sauciatum, & vulnera
peccatorum meorum ne respe-
xeris. Sanguis Filii tui lavet me
ab omnibus peccati maculis:
audi

audi preces ipsius ardentissimas, pro salute electorum tibi oblatas, Sancte Deus, iuste Iudex, terret me vita mea; Namque, diligenter discussa, tota aut peccatum aut sterilitas apparet; Et, si quid fructus in ea videtur, sic est aut simulatum aut imperfectum, aut aliquo modo corruptum, ut possit aut non placere, aut etiam displicere oculis tuis. Certe tota mea vita aut in peccato est & damnabilis, aut infructuosa & contemptibilis. Sed quid separo infructuosam à damnabili? Vtique, si est infructuosa, est damnabilis. omnis enim arbor, quæ non facit fructum bonum, in ignem projicietur. nõ solum illa arbor igni traditur, quæ malos, sed etiã quæ nullos profert fructus, Terrêt me hædi ad sinistram Iudicis constituti, non quia aliquid mali fecerunt, sed quia nihil boni egerunt,

Esurientibus non dederunt cibum, nec sitientibus potum. O ergo lignum aridum & inutile, & æternis ignibus dignum! Quid respondebis in illa die, cum exigetur à te usque ad ictum oculi omne tempus vivendi tibi impensum, qualiter à te fuerit expensum? non peribit capillus de capite, neque momentum de tempore. O angustia! hinc erunt peccata accusantia, inde terrens justitia; subtus patens horrendum chaos inferni, desuper iratus Iudex; intus conscientia urens, foris mundus ardens. Vix justus salvabitur; peccator sic deprehensus, in quam partem se convertet? latere erit impossibile, apparere intolerabile. Unde ergo animæ meæ salus? unde consilium? Quis est, qui dicitur magni consilii Angelus? Ipse est Iesus, idem est Iudex, inter cuius manus tremo.

mo.

Meditationes Sacrae. 53

INO. Respira, ô anima; ne desperes. Spera in eo, quem times; confuge ad eum, à quo fugisti. Iesu Christe, propter hoc nomen tuum fac mihi secundum nomen tuum. Respice me miserum invocantem nomen tuum. Si me admiseris intra latissimum misericordiae tuae sinum, non erit propter me angustior. Verum est, ô Domine, conscientia mea meruit damnationem, & pœnitentia mea non sufficit ad satisfactionem; sed certum est, quod misericordia tua superat omnem offensionem. In te Domine confido; non confundar in æternum!

MEDITATIO VII.

De fructu Passionis Dominicæ.

Spes mea Passio Christi.

QVoties de Passione Domini cogito toties de amore
D 3 Dei

Dei & peccatorum meorum
venia, magna omnino præsu-
mo. Inclinat caput ad osculan-
dum, brachia distendit ad am-
plexandum, manus aperit ad
elargiendum, latus aperit ad
cor amore ardens aspiciendū:
exaltatur de terra, ut omnes
trahat ad seipsum: Vulnera e-
jus sunt dolore livida, amore
fulgida; ideo per aperturam vul-
neris intrare debemus ad secre-
tum cordis: Prorsus copiosa
apud eum redemptio, quia non
gutta aliqua, sed unda sangui-
nis largiter per quinque partes
corporis emanavit. Sicut uva
in torcular coniecta onere su-
per imposito frangitur, ac un-
diq; liquorem effundit; ita caro
Christi, pondere iræ divinæ &
gravitate peccatorum pressa, li-
quorem sanguinis undiquaq;
diffundit. Cum Abraham filium
suum in sacrificium offerre vel-
let,

let, dicebat Dominus: Nunc
vere cognovi, quod me diligas.
tu quoque immensam æterni
Patris dilectionem agnosce, quod
Filium suum unigenitum pro
nobis in mortem tradere vo-
luerit. Dilecti sumus, cum ad-
huc inimici essemus: an nostri
obliviscetur, cum per mortem
Filii jam reconciliati simus?
an in oblivione coram ipso es-
se poterit tam preciosus filii sui
sanguis, cum etiam lachrymas
& gressus piorum hominum
numeret? an Christus eorum
in sua vita oblivisci poterit, pro
quibus mortem sustinere vo-
luit? an oblivisci eorum poterit
in gloria, pro quibus tanta su-
stinuit tormenta? Considera,
fidelis anima, multiplicem Pas-
sionis Domini fructum. Chri-
stus pro nobis sanguineum su-
dorem fudit, ne frigidissimus
in mortis agone sudor nos op-

primeret: luctari voluit cum morte, ne in agone mortis deficeremus: anxietatem gravissimam & tristitiam, usque ad mortem sustinere voluit, ut æternæ lætitiæ in cœlis participes redderemur. Osculo, quod amicitia & benevolentia signum, prodi voluit, ut peccatum, quo Satan primos parentes sub specie singulatis benevolentia prodidit, extingueretur: A Iudæis capi & ligari voluit, ut nos peccati vinculis ligatos, & in æternam damnationem conjiciendos, solveret: In horto fieri voluit passionis initium, ut expiaret peccatum quod in horto Paradisi habuerat principium: Ab Angelo confortari voluit, ut Angelorum nos redderet in cœlis socios; A propriis deseritur discipulis, ut nos turpi defectione à Deo avulsos sibi agglutinaret:

Co-

Coram Concilio à falsis testi-
bus est accusatus, ne nos à Sata-
na per legem Dei accusaremur:
Condemnatus est in terris, ut
nos absolveremur in cœlis: Pro
peccatis tacuit, qui peccata non
fecit, ne propter peccata nostra
in iudicium Dei adducta obmu-
tescere cogereur: Alapis cædi
voluit, ut nos à conscientia &
Satanae stimulis absolveremur:
Illudi sibi passus est, ut nos in-
fultori Satanae illudere posse-
mus: Facies ipsius tegitur, ut
à nobis removeret velum pec-
cati, quod in nobis aspectum
Dei impedit, & damnabilem
ignorantiam inducit; Vestibus
exui voluit, ut innocentia ve-
stis per peccatum amissa nobis
restitueretur: Spinis compun-
ctus est, ut cordis nostri com-
punctiones sanaret: Crucis
pondus portavit, ut onus æ-
ternæ pœnæ à nobis submove-
ret:

D 5 ret:

ret: A Deo se derelictum clamavit, ut æternam Dei cohabitationem nobis pareret: Siti-
vit in cruce, ut rorem divinæ
gratiæ nobis promereretur, ac
ne eterna siti perire cogeremur:
Æstu iræ divinæ torreretur, ut
ut infernalem ignem à nobis
rolleret: Iudicatus est, ut à Dei
iudicio nos liberaret: Reus per-
actus est, ut nos reos absolve-
ret; Iniquis manibus cæsus est,
ut diaboli verbera à nobis tol-
leret: Præ dolore clamavit, ut
ab æternis ululatibus nos serva-
ret: Lachrymas profudit, ut
nostras abstergeret lacrymas:
Mortuus est, ut nos viveremus:
Dolores inferni persensit, ut
nunquam illos sentiremus: Hu-
miliatus est, ut nostro tumori
medicina afferretur: Corona
spinea coronatus est, ut cæle-
stem coronam nobis promere-
retur: Ab omnibus passus est,

ut

ut omnibus salutem præstaret:
Caligaverūt ejus oculi in morte, ut nos in luce cœlestis viveremus gloriæ: Audivit ignominias & contumelias, ut in cœlis audiremus jubilationes Angelicas. Ne igitur desperes, fidelis anima. infinitum bonū per peccata tua est offensum; sed infinitum persolutū est precium: judicanda es propter peccata tua; sed Dei Filius pro totius mundi peccatis, quæ in se receperat, jam judicatus est: punienda sunt peccata tua; sed Deus ea jã punivit in Filio suo: magna sunt peccatorum tuorum vulnera; sed preciosum est sanguinis Christi balsamum: Maledictum te pronunciat Moses: quia non servasti omnia, quæ scripta sunt in libro legis; sed Christus pro te factus est maledictum: scriptum est contra te in cœlesti curia chirographum;

60 *Iohannis Gerhardi*
phum; sed illud Christi sanguine est deletum. Tua ergo passio, ó pie Christe, ultimum meum refugium!

MEDITATIO VIII.

De certitudine salutis nostræ.

Bona spes confundere nescit.

Quid turbaris, anima mea? Quid de misericordia Dei adhuc dubitas? Memento creatoris tui. Quis creavit te sine te? quis formavit corpus tuum in occulto, quando formatum corporis tui habitaculum in inferioribus terræ? Qui igitur curam tui suscepit, cum nondum esses, nonne & is curam tui ageret, postquam ad imaginem suam te condidit? Creatura Dei sum, ad Creatorem me converto; Quod si Natura mea infecta est à Diabolo, si
fau.

sauciata & vulnerata est à latronibus, scilicet peccatis; vivit tamen adhuc Creator meus. Qui me potuit facere, ille poterit etiam reficere; Qui me creavit sine ullo malo, poterit à me tollere omne malū, quod Diaboli suggestionem, Adamī pravaricatione, propria etiam mea actione ad me ingressum, pervasit omnem substantiam meam. Poterit igitur creator meus me reficere, modo etiam velit. Utique vult; quis enim opus suum odio habet? nonne coram eo sumus sicut lutum in manibus figuli? Quod si me odio haberet, ex nihilo utique non creasset. Ipse Salvator est omnium, maxime vero creditum. Mirabiliter me creavit; mirabilius tamē redemit. Nunquam illuxit clarius, quod nos dilexit Dominus, quam in ipsius passione & vulneribus. Vere

re

re diligitur, propter quem Vni-
genitus ex sinu Patris mittitur.
Quod si salutem meam nõ de-
siderares, Domine Iesu, quare
de cælo descenderes? Sed de-
scendisti in terram, in mortem,
in crucem. Vt seruum redime-
ret Deus, Filio non pepercit.
Vere igitur magno amore gen^o
humanum complectitur, qui
propter generis humani redē-
tionem Filium suum tradidit
affigendum, occidendum, cru-
cifigendum. Carum omnino &
vere magnum precium, quo
redempti sumus; cara igitur &
magna redemptoris misericor-
dia. Videri alicui posset, quod
Deus æque magno amore ele-
ctos suos filios diligit, quo Fi-
lium unigenitū: Cui enim ali-
quid impendimus, illud carius
est eo, quod impendimus. Vt
adoptivos haberet filios, natu-
rali & coessentiali Filio non
peper-

pepercit. Quid ergo magnum est, quod in domo cœlesti mansiones nobis paraverit, cum Filium suum dederit, in quo est tota plenitudo divinitatis? Certe ubi divinitatis plenitudo, ibi quoque plenitudo æternæ vitæ & gloriæ: Quod si in Christo dedit plenitudinem æternæ vitæ, quomodo parvulam ejus particulam denegabit? Vere magno amore nos adoptivos filios cœlestis Pater amplectitur, propter quos unigenitum Filium tradidit: Vere magno amore Filius nos complectitur, qui propter nos seipsum tradidit. Ut divites nos faceret, extremam toleravit pauperiem; non enim habuit ubi caput reclinaret suum: Ut nos Dei filios faceret, ipse homo nascitur: neq; peracto semel redemptionis opere in posterum nos negligit, sed adhuc in dextrâ
maje-

64 *Johannis Gerhardi*
majestatis divinæ constitutus,
interpellat pro nobis. Quid ad
salutem necessarium mihi non
impetrabit, cum ad salutem
mihi promerendā seipsum im-
pertiverit? Quid Pater denega-
bit Filio, qui obediens ei factus
usq; ad mortem, mortem autē
crucis? Quid Pater denegabit
Filio, qui λύτρον à Filio præsti-
tū jam ante acceptavit? Accu-
sent me peccata mea; in hoc
intercessore confido: major est,
qui excusat, quam qui accusat.
Terreat me imbecillitas mea: in
ipsius virtute glorior. Accuset
me Satanas; modo excuset me
Mediator: Accuset me cœlum
& terra, & iniquitates meæ
reum me peragant; sufficit mi-
hi, quod pro me cœli & terræ
creator, & ipsa Iustitia, depre-
catur. Sufficit mihi ad meritū,
scire quod non sufficiat meri-
tum. Sufficiat mihi, cum habe-
re

re propitium, cui soli peccavi.
quicquid ille non imputare de-
creverit, sic erit, quasi non fue-
rit. Neque me movet, quod
peccata mea & gravia, & varia,
& sæpius iterata: Nisi enim pec-
catis onerarer, justitiam illius
non desiderarem: nisi mor-
bum, haberem, Medici opem
non implorarem. Ipse Medicus
est, ipse Salvator, ipse Iustitia
est; seipsum negare non po-
test: Ego ægrotus, ego damna-
rus, ego peccator; meipsum
negare non possum. Miserere
mei, ô Medice, ô Salvator, ô
Iustitia; Amen.

E M E

MEDITATIO IX.

De amando solo Deo,

Domino iungaris amore.

ERige te, fidelis anima, & anima illud summum bonum, in quo omnia bona, sine quo nullum aliud verum bonum. Nulla creatura voluntatem nostram exsatiare potest, quia nulla creatura perfectum bonum obtinet, sed tantum participatum. Rivulus quidam boni à divinitate ad eam traducitur, sed fons in Deo semper manet: Quare ergo fonte relicto rivulus consecrari velimus? Omne bonum in creaturis est imago quædam perfecti illius boni, quod in Deo, imo quod ipse Deus est: Quare ergo arrepta imagine ipsam rem deferere velimus? Columba ex Arca Nohe non poterat in aquarum volubilitate invenire,
ubi

ubi requiesceret per ejus: Ita anima nostra in omnium rerum sublunarium numero non potest quicquã invenire, quod desiderium ejus plene impleat, propter summam earum inconstantiam & fragilitatem. Annon sibi ipsi injuriam facit, qui infra dignitatem suam aliquid amat? Iam verò anima nostra omnibus creaturis nobilior, quia Dei passione & morte redempta: Quare ergo creaturas amare velit? Annon id majestati, in quam evexit illam Deus, contrarium? Quicquid amamus, id vel propter potentiam, vel propter sapientiam, vel propter pulcritudinem amamus: Quid vero Deo potentius, quid Deo sapientius, quid Deo pulchrius? omnis Regum mundanorum potentia ab eo & sub eo: omnis hominum sapientia ad divinam col-

E 2 lata,

68 *Iohannis Gerhardi*
lata, stultitia est: omnis creatu-
rarum pulcritudo ad divinam
collata, deformitas est. Si po-
tentissimus Rex quispiam cum
tenuis sortis ac conditionis vir-
gine per internuncios de con-
jugio ageret, annō stolide age-
ret illa virgo, si prætermisso
Rege potentissimo, egenis ve-
lit adhærere internunciis, &
Regis ministris? Sic Deus per o-
mnem illam creaturam pulcri-
tudinem nos ad se vocare, ad
sui amorem excitare voluit;
quare ergo anima nostra, quam
sponsus Christus expetit, crea-
turis velut internunciis hujus
spiritualis conjugii adhæreret? Ip-
sæ creaturæ clamant, Quare
nobis adhærescitis? quare in
nobis finem desiderii vestri po-
nitis? non possumus appetitū
vestrum exsatiare. ad utriusq;
nostrum Creatorem accedite.
A creaturis nullus amor reci-
pro-

procus sperandus, à creaturis etiam null^o amor erga nos cœpit: sed Deus, qui est ipsa charitas, amantem se non potest nō amare, quinimo amore suo omnia desideria nostra & omnem amorem nostrum prævenit: Quantum ergo diligendus, qui prior tantum nos dilexit? Dilexit nos, cum nondum essemus: nam dilectionis divinæ est, quod in hunc mundum nati sumus. Dilexit, cum inimici essemus: nam misericordiæ & dilectionis divinæ est, quod Filium Redemptorem miserit. Dilexit, cum in peccata prolapsi eramus: nam dilectionis divinæ est, quod non continuo, si delinquimus, morti nos tradit, sed conversionem nostram expectat: dilectionis divinæ est, quod præter nostrum meritum imo contra meritum ad cœlestia nos traducit palatia. Sine

70 *Iohannis Gerhardi*
amore Dei nunquam ad salu-
tarem eius cognitionem perve-
nies: sine amore Dei omnis
scientia inutilis, imo noxia.
Quare charitas excedit omniū
mysteriorum notitiam? Quia
hæc etiam in diabolis, illa non
nisi in piis. Quare diabolus in-
felicissimus? Quia summum bo-
num amare nequit. Quare Deus
contra felicissimus & beatissi-
mus? Quia omnia amat, dele-
ctatur in omnibus operib⁹ suis.
Quare amor Dei in hac vita
perfectus non est? Quia tantum
diligimus, quantum cognosci-
mus. Iam vero in hac vita ex
parte solum cognoscimus & in
ænigmate: In æterna vita per-
fecte beati erimus, quia perfe-
cte amabimus Deum: perfe-
cte amabimus, quia perfecte co-
gnoscemus. Nemo poterit spẽ
habere perfecti amoris divini
in futuro seculo, qui in hoc
non

non incipit Deum amare: regnum Dei in corde hominis in hac vita incipere debet, alias non consummabitur in futura. Sine amore Dei nullum est æternæ vitæ desiderium. quomodo ergo illius summi boni particeps erit qui non amat? qui non quærit? qui non desiderat? Qualis amor tuus, talis ipse es, quia amor tuus te in se transmutat: Amor est summū vinculum, quia amans & res amata fiunt unum. Quid Deum justissimum & peccatores perditos, quid hæc à se invicem in infinitum distantia conjunxit? Amor infinitus. Ne tamen justitia Dei labefactaretur, intercessit precium Christi infinitū. Quid adhuc Deum creatorem & animam fidelem creatam res infinite distantes cōjungit? Amor. In vita æterna summo gradu jungemur Deo. quare?

E 4 quia

quia summo gradu amabimus.
Amor unit & transmutat: Si
carnalia diligis, carnalis es: Si
mundum amas, mundanus
efficeris. Iam vero caro & san-
guis non possidebit regnū Dei.
Si Deum & divina diligis, effi-
cieris divinus. Amor Dei est cur-
rus Eliæ ascendentis in cœlum:
Amor Dei jucunditas est men-
tis, Paradisus animæ, excludit
mundum, vincit Diabolum,
claudit infernum, aperit cœlū.
Amor Dei est illud sigillum, quo
Deus electos & credentes obfi-
gnat: nullum Deus in iudicio
extremo agnosceret pro suo, qui
non hoc sigillo obsignatus. Et-
enim ipsa fides, unica iustitiæ
& salutis nostræ causa, vera
non est, nisi per caritatem se
exerat: Non est vera fides nisi
sit firma fiducia: non est fiducia
sine amore Dei: non agnosci-
tur beneficium, pro quo non
agun-

aguntur gratiæ: non agimus ei gratias, quem non amamus. Si ergo vera tua fides est, agnoscat Christi Redemptoris beneficium: agnoscat, & gratias agat: gratias agat & amabit. Amor Dei est vita & requies animæ nostræ: Recedente anima per mortem interit vita corporis: recedente Deo ab anima per peccata, interit vita animæ. Vicissim Deus habitat per fidem in cordibus nostris, habitat per amorem in anima nostra, quia charitas Dei diffunditur in cordibus electorum per Spiritum sanctum. Nulla animæ tranquillitas absque amore Dei. Mundus & Satanas maxima illius perturbatio; Deus autem summa animæ requies. Nulla est pax conscientiæ, nisi in iis, qui fide iustificati: Nullus verus Dei amor, nisi in iis, qui filiali fiducia erga Deum affecti. Mo-

74 *Iohannis Gerhardi*
riatur ergo in nobis amor no-
stri, amor mundi, amor crea-
turarum, ut vivat in nobis a-
mor Dei, qui incipiat in hoc se-
culo, ut perficiatur in futuro.

MEDITATIO X.

De nostri cum Deo reconci-
liatione.

Solvit mea debita Christus.

Vere languores nostros Chri-
stus tulit, & dolores nostros
ipse portavit. O Domine Iesu,
quod in nobis meretur æter-
nas pœnas, illud in te transtuli-
sti; onus, quod ad infernum
usque nos depressurum erat, in
te recepisti: Vulneratus es pro-
pter iniquitates nostras; attri-
tus propter scelera nostra: Tuo
livore sanati sumus; posuit Do-
minus in te iniquitates omniũ
nostrum. Mirabilis omnino
com-

commutatio: Transfers in te peccata nostra, & donas tuam justitiam; mortem nobis debitam tibi irrogas, & donas nobis vitam. Non igitur jam possum ullo modo dubitare de tua gratia, aut desperare propter mea peccata. Quod in nobis pessimum, in te transtulisti: quod optimum in nobis, & tuum opus, videlicet corpus & animam, quomodo despicias? Non derelinques animam meam in inferno, neque dabis, ut sanctus tuus videat corruptionem. Vere enim sanctus est, cujus peccata abolita atque ablata; Beatus cui remissæ sunt iniquitates, cui Dominus non imputat peccata. Quomodo peccata nostra imputare nobis poterit Dominus, cum imputaverit ea alteri? Propter scelus populi sui Filium percussit dilectissimum, Ipse ergo in scientia sui justificabit

cabit

76 *Iohannis Gerhardi*
cabit, multos, & iniquitates
eorum ipse portabit. Quomo-
do justificabit suos? Audi, ani-
ma, & attende: Iustificabit eos,
in scientia, id est, salutari divi-
næ misericordiæ & gratiæ in
Christo agnitione ac firma per
fidem apprehensione. Hæc est
vita æterna, ut agnoscant te
solum verum Deum & quem
misisti Filium tuum Iesum Chri-
stum: ac proinde si confiteris
ore tuo Dominum Iesum, & in
corde tuo credideris, quod
Deus illum suscitavit à mor-
tuis, salvus eris. Apprehendit
autem fides Christi satisfactio-
nem; iniquitates enim suorum
ipse portavit, peccata multorū
tulit, & pro transgressoribus
rogavit. Vere enim paucos ha-
buisset justos, nisi peccatores
misericorditer recepisset. Pau-
cos, ô Iesu, haberes justos, ni-
si peccata remitteres injustis.
Quo-

Quomodo igitur severo iudicio peccata pœnitentium iudicabit Christ⁹, quæ in se recepit? Quomodo damnabit reum peccatorum, cum ipse factus sit peccatum? Iudicabit illos, quos amicos suos vocat? Iudicabit illos pro quibus rogavit? Iudicabit illos pro quibus mortuus? Erige te, anima mea & peccatorum tuorum obliviscere, quia oblitus eorum Dominus. Quem times peccatorũ vindicem, nisi Dominũ, qui pro peccatis satisfecit ipse? Quod si aliquis alius pro peccatis meis λύτρον persolvisset, utique adhuc dubitare possem, an etiam satisfactionẽ illam acceptare velit justus Iudex: Quod si homo aut Angelus aliquis pro me satisfecisset, utique dubium esset, an sufficiens sit redemptionis precium: jam vero nullus reinquitur dubitationi locus. Quomodo
non

nō accipiet precium, quod per-
solvit ipse? Quomodo non sit
sufficiens, quod ab ipso Deo?
Quid adhuc conturbaris, ani-
ma mea? Univerſæ viæ Domi-
ni, misericordia & veritas: Iu-
ſtus etiam Dominus, & juſtum
ipſius iudicium. Quid contur-
baris, anima? Erigat te divina
miſericordia, erigat etiam di-
vina juſtitia. Quod ſi enim ju-
ſtus Deus eſt, utique pro delictō
unico duplex non exiget pre-
cium. Propter peccata noſtra
percuffit Filium; quomodo
propter eadem nos ſervos per-
cutiet? Quomodo peccata in
Filio punita in nobis quoque
puniet? Veritas etiam Domini
non labefactabitur in æternū.
Nolo mortem peccatoris, ſed
ut convertatur & vivat, clamat
Deus noſter. Venite ad me, qui
laboratis & onerati eſtis, & ego
reficiam vos, exclamat Salvator
no-

noſter. Num mendacii argue-
mus Dominum, & peccatorum
noſtrorum pondere miſericor-
diam ipſius deprimere conabi-
mur? Mendacii arguere Domi-
num, & miſericordiam ipſius
negare, majus eſt peccatum,
quam omnia totius mūdi pec-
cata. unde etiam plus peccavit
Iudas deſperando, quam Iudæi
Chriſtum crucifigendo. Quin
potius ubi abundavit delictum,
tibi quoque abundavit gratia.
quæ peccatorum noſtrorum
balanci infinitis modis præpon-
derat: Peccata enim hominum
ſunt, ſed gratia Dei eſt: pecca-
ta temporalia; gratia autem
Domini noſtri ab æterno in æ-
ternum. Pro peccatis ſatisfa-
ctum, gratia Dei Chriſti morte
reparata, & in æternum ſtabi-
lita: ad quam confugio devotus
& ſupplex.

MEDITATIO XI.

De satisfactione pro peccatis
nostris.

Mors Christi vita piorum.

Venite ad me, qui laboratis
& onerati estis, ego reficiam vos: Verba sunt Salvatoris nostri. Vere, Domine Iesu; oneratus sum nimis, & sub peccati pondere ingemisco, sed ad te fontem aquæ vivæ propero. Veni ad me, Domine Iesu, ut possim venire ad te. Venio ad te Domine, quia prius venisti ad me. Venio ad te, Domine Iesu, & anxie te desidero, neque enim in me quicquam boni invenio. Quod si in me aliquid boni invenirem, non tam anxie te desiderarem. Vere, Domine Iesu, laboro & oneratus sum. Neq; cuiquam sanctorum tuorum, vel etiam peccatorum
pcc-

pœnitentium, me conferre possem, nisi forte latroni in cruce. Miserere mei, Domine, qui miseratus es latronis in cruce. Perdite vixi, in peccatis vixi, sed pie mori, sed in justitia mori desidero. Pietas autem & justitia procul à corde meo, ideoq; ad tuam pietatē & justitiam cōfugio. Subveniat mihi Domine Iesu, anima tua, quam posuisti in *ἀντίλυτρον* pro multis. Subveniat mihi sanctissimum tuum corpus, flagellis, sputis colaphis, & spinis pro me afflictum, & crucis patibulo affixum. Subveniat mihi, ô Iesu, sacrosanctus tuus sanguis è patientis & morientis latere effusus, qui ab omnibus peccatis nos emundat. Subveniat mihi sanctissima tua divinitas, quæ humanam naturam in passione sustinuit; & qua quiescente neque se exerente peractum est adorandum

redemptionis meæ mysterium;
& quæ sanctæ tuæ passioni in-
finitum robur ac pondus addi-
dit, ita ut Deus suo sanguine me
miserum sibi acquisiverit. Sub-
veniant mihi tua vulnera, in-
quibus omnis mea medicina.
Subveniat sanctissima tua pas-
sio. Subveniat tuum meritum,
ultimum meum refugium, &
adversus peccata remedium.
Quod enim passus es, hoc mihi
passus es. Quod igitur mereris,
æt idem mihi & indignitati meæ
promereris. Commendat igi-
tur charitatē suam Deus in no-
bis, & testimonio, omnium ho-
minum, imo Angelorum, in-
tellectum exsuperante, eam
comprobat, quod Christus pro
nobis mortuus, cum adhuc es-
semus peccatores & inimici
Dei. Quis non admiretur? Quis
non obstupescat? A nemine ro-
gatus, imo ab hominibus odio
ha-

habitus, pro peccatoribus & hostibus suis misericordissimus Dei Filius deprecatur, neque solum deprecatur, sed etiam divinæ justitiæ satisfactionem præstat, nativitate pauperrima, vita sanctissima, passione acerbissima, morte crudelissima. O Domine Iesu, qui pro me deprecatus, passus, atque mortuus, antequam meritum & passionem tuam desiderare, aut precibus ad λύτρωσιν perfolvendum te sollicitarem, quomodo me projicere à facie tua poteris? Quomodo fructum sanctissimæ tuæ passionis denegabis, postquam ex profundis jam ad te clamo, & fructum meriti tuî lacrymis atque gemitibus exposco? Inimicus eram per naturam. quando pro me mortuus es, factus sum amicus, frater & filius per gratiam. Exaudivisti inimicum nondum te

deprecantem; quomodo despicias amicum tuum cū lachrymis & precibus ad te accedentem? Venientem ad te non eijcias foras, quia sermo tuus veritas est. Locutus es nobis in spiritu & veritate, & verba vitæ æternæ à te accepimus. Attende atque erige te, anima mea. antea eramus peccatores per naturam; jam vero iusti per gratiam. antea eramus inimici, jam vere amici atque propinqui. antea subsidium nostrum in morte Christi; jam vero in ipsius etiam vita; antea eramus mortui in peccatis nostris; jam vero vivificati in Christo. O nimiam Dei charitatem, qua dilexit nos! O abundantes divitias divinæ gratiæ, qua nos confidere fecit in cœlestibus! O viscera misericordiæ Dei nostri, in quibus nos visitavit Oriens ex alto! Quod si Christi mors iustitiam

stítiam & vitam nobis attulit? quid ipsius vita poterit? Si Saluator precium Patri persolvit moriens; quid faciet vivus, & pro nobis intercedens? Vivit enim & habitat in corde nostró Christus, modo vivat atque vigeat in eo sáctissimi ípsius meriti recordatio. Trahe me Domine Iesu, ut possideam in reí veritate quod híc expecto in spei firmitate. Sit tecum quæso minister, tuus, & videat claritatem, quam dedit tibi Pater; inhabitet mansionem, quam parasti illic in domo patris tui. Beati qui habitant in domo tua, Domine; laudabunt te in seculum seculi.

MEDITATIO. XII.

De natura ac proprietatibus
veræ fidei.

*Viva est & victrix; si modo
vera fides.*

Q Dilecta anima, fidei virtu-
tem considera, & Deo fi-
dei datori unico gratias age. Fi-
des unica Salvatori nostro vi-
cissim nos inserit, ut veluti pal-
mites ex vite succum, ita nos
ex ipso vitam, justitiam, & sa-
lutem hauriamus. Excidit Ada-
mus gratia Dei, & imaginem
divinam amisit sua incredulita-
te, sed vicissim in gratiam reci-
pimur, & imago Dei in nobis
reformari incipit fide. Per fidē
Christus, noster efficitur, & in
nobis habitat; ubi autem Chri-
stus ibi gratia Dei; ubi gratia
Dei, ibi hereditas vitæ æternæ.
Fide Abel majorem hostiam ob-
tulit

tulit Deo, quam Cain; ita spirituales hostias offerimus Deo per fidem, fructum scilicet labiorum nostrorum. Fide Henoch translatus est; ita fides ex consortio humano in societatem cœlestem nos transfert, etiamnum in hac vita. Jam enim Christus in nobis habitat, jam in nobis est vita æterna, sed abscondita. Fide Noa arcam apparavit: Ita fide ingreditur Ecclesiam, in qua animæ servantur, reliquis omnibus in vasto mundi pelago pereuntibus. Fide Abraham terram idolatricam relinquebat: Ita fide eximus ex mundo, parentes, fratres, & cognatos relinquentes, & Christi vocantis verbo adherentes. Fide peregrinatus est, & expectavit terram promissam: Ita & nos fide expectamus cœlestem Hierosolymã, quam Deus in cœlis preparavit.

advenæ sumus & peregrini in hoc mundo, ad cœlestem patriam fide aspirantes. Fide concepit Sara in senectute filium Isaac: Ita & nos spiritualiter e-mortui accipimus virtutem Christum spiritualiter concipiendi. Ut enim Christ⁹ in sanctis Mariæ Virginis visceribus semel conceptus: ita quotidie in fideli anima, quæ se puram conservat à mundanis congressibus, spiritualiter nascitur. Fide obtulit Abraham Isaac: ita & nos propriam voluntatem dilectum animæ filium, fide spiritualiter mactamus & sacrificamus: Qui enim Christum sequi desiderat, semetipsum abnegare debet, id est, propriæ voluntati, proprio honori, proprio amori renunciare. Fide Isaac benedicit Jacob: ita fide participes reddimur, omnium divinæ benedictionū: Nam
in

in semine Abrahæ, id est, in Christo, omnes gentes benedicuntur. Fide prophetavit Ioseph de exitu Israëlitarum ex Ægypto, & de ossibus suis mandavit; ita fide expectamus ex hac spirituali Ægypto, scilicet mundo, exitum, & beatam corporis resurrectionem. Fide Moses per tres menses servatus est: ita nos à Satanæ tyrannide fides abscondit, donec tandem in regale Dei palatium adducamur, & in Reges spirituales adoptemur. Fide Moses elegit calamitatum populi sui particeps esse potius, quam in Ægypti gloria vivere: Ita fides excitat in nobis contemptum gloriæ, honoris, divitiarum & voluptatum hujus seculi, & desiderium cælestis regni: Fide eligimus potius ignominiam Christi, quam thesauros hujus seculi. Fide reliquit Moyses Ægyptum, nec me-

tuebat Regis iram: Sic fides nos animat & confirmat, ne minis Tyrannorum hujus mundi terreamur, sed forti & constanti animo Deo vocanti obediamus. Fide celebravit Israël Pascha: ita & nos Pascha celebramus fide; Pascha nostrum immolatus est Christus, cujus caro vere est cibus, & cujus sanguis vere est potus. Fide Israëlitæ transierunt per mare rubrum; ita fide pertransimus mare hujus seculi. Fide conciderunt muri Hierichuntos: Ita fide destruimus omnes munitiones Satanæ. Fide Rahab servata est: Ita in illa universali hujus mūdi panolatria fide servabimur ab interitu. Fide Patres devicerunt regna, leonum ora obturarunt, ignis vim exstinxerunt: Ita & nos fide regnum Satanæ destruimus, infernalis leonis insidias & furorem evadimus, &
ab

ab ignis infernalis ardore liberamur. Fides autem non est nuda opinio & professio, sed viva & efficax Christi in Evangelio propositi apprehensio, est plenissima de gratia Dei persuasio, fiducialis cordis nostri quies, & pax in Christi merito recumbens. Nascitur hæc fides ex verbi divini semine. Nam fides & Spiritus unum sunt; verbum autem Spiritus sancti vehiculum: Fructus sequitur naturam sui seminis; fides divinus fructus est; ergo & semen divinum adesse oportet, scilicet verbum. Sicut in creatione lux oriebatur ex verbo Dei; nam dixit Deus, Et facta est lux: Ita lux fidei oritur ex luce verbi divini: In lumine tuo videbimus lumen ait Psaltes. Cum fides nos Christo jungat, nos cum Christo uniat, ideo etiam est in nobis mater omnium
vir

virtutum: Vbi fides, ibi Christus? ubi Christus, ibi sancta vita, scilicet vera humilitas, vera mansuetudo, vera dilectio: Christus & Spiritus S. non divelluntur: Vbi Spiritus S., ibi vera sanctitas. Ergo ubi non est vita sancta, non est sanctificans Spiritus: ubi non est Spiritus, ibi nec Christus: ubi non est Christus, ibi nec vera fides. Quicumque palmes non haurit vitam & succum ex vite, non iudicandus est cum vite conjunctus: ita nondum per fidem Christo sumus conjuncti, nisi vitam & succum ex ipso trahamus. Fides est quædam spiritualis lux; corda enim illuminantur fide: ergo spargit radios bonorum operum; ubi vero non sunt radii spiritualis vite, ibi etiam nondum est vera lux fidei. Opera mala sunt opera tenebrarum; fides autem lux est. quæ vero socie-

tas

tas luci cum tenebris? Opera mala sunt semen Satanæ; fides est semen Christi. quæ vero societas Christo cum Satana? Fide purificantur corda. quomodo vero potest esse interna puritas cordis, ubi impura verba & impura opera exterius apparêt? Fides est victoria nostra. quomodo ergo ibi potest esse vera fides, ubi caro vincit Spiritum, & captivum quasi ducit? Per fidem habemus Christum, & in Christo vitam æternam: sed nullus impœnitens & in peccatis perseverans vitæ æternæ particeps. quomodo ergo Christi? quomodo fidei? Accende in nobis, ô pie Christe, veræ fidei lucem ut per fidem consequamur æternam salutem.

MEDITATIO XIII.

De spirituali conjugio Christi & animæ.

Animarum sponsus Iesus.

DEsponsabo te mihi in sempiternum, dicit Christus ad fidelem animam. Christus nuptiis in Cana Galilææ celebratis interesse voluit, ut ostenderet, quod ad nuptias spirituales in mundum venerit. Gaudens gaude in Domino, & exulta, fidelis anima, in Deo tuo, qui induit te vestimentis salutis, & indumento iustitiæ circumdat te, tanquam sponsam ornatam monilibus. Gaude propter sponsi honorem, gaude propter sponsi decorem, gaude propter sponsi amorem. Honor illius maximus: est enim verus Deus in secula benedictus: Quanta ergo dignitas hujus creaturæ, fide.

fidelis scilicet animæ, quod
ipse Creator eam sibi vult de-
sponsare? Decor ipsius maxi-
mus; est enim speciosus forma
præ filiis hominum; siquidem
videbant gloriam ejus, gloriam
quasi unigeniti à Patre; splen-
debat facies ejus sicut Sol, vesti-
menta erant sicut nix: diffusa
etiam est gratia in labiis ejus,
gloria & honore est coronatus:
Quantæ ergo est misericordiæ,
quod summa illa pulchritudo
animam peccatorum maculis
deformatam in sponsam non
dedignatur sibi eligere? Summa
ex parte sponsi majestas; sum-
ma ex parte sponsæ infirmitas:
summa ex parte sponsi venu-
tas; summa ex parte sponsæ
deformitas: & tamen major
adhuc amor sponsi erga sponsã,
quam sponsæ erga honoratissi-
mum & pulcerrimum illum
sponsum. Vide amorem im-
men-

men-

mensum tui sponsi, ô fidelis anima: amor è cœlo ad terram eum traxit, ad columnam ligavit, cruci affixit, sepulcro clausit, ad inferos attraxit. Quis fecit hæc omnia, nisi amor erga sponsam? Sed cor nostrum saxo & plumbo gravius; quod, tanti amoris vinculum nõ trahit sursum in cœlum, ex quo prius traxit Deum ad homines. Nuda erat sponsa, nec poterat ad regale cœlestis regni palatiũ ita nuda introduci: Ipse induit eam vestimentis salutis & iustitiæ. Cum in sordida peccatorum tunica & turpissimo iniquitatis panno involuta jaceret, dedit illi, ut cooperiret se byssino splendenti & candido. byssinum, justificationes sunt sanctorum: vestis illa est iustitia morte & passione ipsius sponsi parta. Laborabat iacob quatuordecim annis, ut Rachelem obti.

obtineret sponsam: Christus per triginta quatuor fere annos sustinuit famem, sitim, frigus, paupertatem, ignominias, contumelias, vincula, flagella, fellis amaritudinem, mortem, crucem, ut fidelem animam sibi parare & acquirere posset sponsam. Descendebat Samson, & ex Philistæis exitio adjudicatis populis sibi spōsam quærebat; descendit Dei Filius, & sponsam sibi elegit ex damnatis & æternæ morti addictis hominibus. Inimicum erat sponsæ genus cœlesti Patri; sed ipse illud per acerbissimam passionē Patri reconciliavit. Conculcata erat sponsa in sanguine suo, projecta super faciem terræ: sed ipse eam lavit baptismi aqua, & lavacro mundavit sanctissimo: emundavit sponsæ sanguinem proprio suo sanguine, quia Filii Dei sanguis emun-

G dat

98 *Iohannis Gerhardi*
dat ab omnibus peccatis. Sor-
dida & deformis erat sponsa;
sed ipse eam unxit oleo, mise-
ricordia scilicet & gratia. Non
erat honorifice vestita sponsa;
sed ipse dedit ei armillas & in-
aures, ornavit eam virtutibus
& variis Spiritus S. muneribus.
Pauperrima erat spōsa, & quod
arrhæ loco daret, non habebat;
ideo reliquit ei arrham Spiri-
tus, & arrham carnis ab eadem
accepit, & in cœlum adduxit.
Famelica erat sponsa; sed ipse
similam & mel & oleum dedit
ei ad comedendum; carne &
sanguine proprio eam pascit ad
vitam æternam. Immorigera
est sponsa, & sæpe fidem con-
jugalem frangit, fornicatur cū
mundo & Diabolo; sed ex im-
menso amore in gratiam vicif-
sim eam recipit Sponsus, quo-
ties in vera cōversione ad eum
revertitur. Agnosce, ó fidelis,
anima

anima : tot ac tanta infiniti amoris indicia: Ama, ô fidelis anima , amorem illius, qui ex amore tui descendit in uterum virginis. Tanto eum amare debemus plus nobis ipsis, quanto major ipse est , qui se pro nobis tradidit : Omnis vita nostra conformis illi reddatur , qui ex amore nostri totum se nobis cõformavit. Ingratissimus merito habetur , qui amantem se vicissim non amat. quantum ergo diligendus à nobis is , qui ex amore nostri suæ quasi majestatis oblit⁹. Felix anima, quæ spiritualis hujus conjugii vinculo Christo jungitur ; illa omnia Christi beneficia tuto ac confidèter sibi applicat; quemadmodum alias in cõjugio coruscet uxor radiis mariti. Participes autem reddimur beati & spiritualis hujus conjugii sola fide, sicut scriptum est: Despon-

100 *Johannis Gerhardi*
fabo te mihi in fide. Fides Christo
tanquam spiritali viti nos
palmites inserit, ut vitam &
succum ex eo trahamus. & ve-
luti, qui in cōjugio vivunt, non
amplius sunt duo, sed una ca-
ro: ita qui per fidē Domino ad-
hærent, fiunt unus Spiritus cum
eo, quia per fidem Christus ha-
bitat in cordibus nostris, fides
illa si vera est, per dilectionem
efficax est. Quemadmodū in V.
T. Sacerdotes ducere cogeban-
tur virgines: ita cœlestis ille
Sacerdos talem sibi virginem
spiritaliter copulat, quæ à dia-
boli, mundi, ac propriæ carnis
complexibus sese integram ac
immaculatam servat. Effice, ô
Christe, nos dignos, ut ad nup-
tias Agni aliquando introdu-
camur: Amen.

M 3

MEDITATIO XIV.

De mysteriis Incarnationis.

Fulgent sunabula Christi.

ABducamus paulisper animos nostros ab his temporalibus, & mysteria nativitatis Dominicæ contemplemur. Filius Dei ad nos de cælo descendit, ut adoptionem filiorum consequamur. Deus homo fit, ut homo divinæ gratiæ & naturæ particeps fiat. Circa mundi vesperam nasci Christus voluit, ut significaret, incarnationis beneficia non præsentem hanc, sed æternam vitam attingere. Tempore Augusti pacifici nasci voluit, qui humanum genus cum Deo pacificavit. Tempore servitutis Israëliticæ nasci voluit, qui est verus liberator & vindex populi sui. Sub imperio alieni Domini nasci voluit, ut

pote cuius regnum non erat
de hoc mundo. Nascitur de vir-
gine, ut significet, se non con-
cipi aut nasci, nisi in cordibus
eorum,, qui spirituales virgines
sunt, hoc est, quorum mentes
nec mundo, nec diabolo, sed
Deo in uno spiritu adhærent.
Nascitur purus & sanctus, ut
impuram & contaminatã na-
tivitatem nostram sanctificet.
Nascitur à virgine viro despon-
sata, in matrimonii divinitus
instituti honorem. Nascitur in
noctis tenebris, qui erat vera
lux mundi, tenebras illuminãs.
Reponitur in præsepe, qui est
verum animæ nostræ pabulũ.
Nascitur inter bovem & asi-
num, ut homines, qui jumentis
per peccatum assimilati erant,
ad pristinam dignitatem redu-
cat. Nascitur in Bethalem, id
est, domo panis, qui uberrimũ
divinorum beneficiorum fe-
cum

cum afferebat pabulū. Primogenitus est & unigenit⁹ matris suæ in terris, qui secundū divinam naturā est primogenitus & unigenitus Patris in cœlis. Nascitur pauper & inops, ut cœlestes divitias nobis compareret. Nascitur in vili pecorū stabulo, ut ad cœlestis aulę nos deducat palatia. E cœlis tanti beneficii mittitur nuncius, quia nemo in terris illius magnitudinem intelligebat. Cœlestium munerum merito etiam cœlestis nuncius est. Gaudent Angelorum exercitus, qui nos, ob incarnationem Filii Dei, beatitudinis suæ possunt habere socios. Pastoribus tantum miraculum prius nunciatur, quia verus animarum Pastor venerat perditas oves in viam redukturus. Contemptis & ignobilibus tanti gaudii materia nunciatur, quia nemo ejus parti-

104 *Iohannis Gerhardi*
ceps fieri potest, qui non in oculis suis sibi displicet. Vigilantibus juxta gregem hæc natiuitas nunciatur, quia non illi, qui in peccatis stertunt, sed quorū cor ad Deum vigilat, tanti muneris participes fiunt. Iubilat cœlestis militiæ Chorus, qui ob primi parentis culpam misere erat contristatus. Claritas Domini & Regis illius apparet in cœlis, cuius vilitatem homines despiciebant in terris. Timorem dimittere jubet Angelus, quia natus erat is, qui omnis timoris causas è medio erat sublaturus. Gaudium è cœlo nunciatur, quia natus erat omnis gaudii Author & Dator. Gaudium præcipitur, quia inimicitia inter Deum & homines omnis tristitiæ causa erat remota. Gloria in excelsis Deo redditur, quam primus parens illicita mandati transgressione rape-

rapere voluerat. Vera pax hac
nativitate parta est, quia ante
homines erant Deo inimici, an-
tea adversa ipsis erat propria
conscientia, antea à semetipsis
diffidebant invicem. Vera pax
terris est reddita, quia supera-
tus is, qui nos captivos detine-
bat. Adeamus & nos cum pa-
storibus Christi præsepe, hoc est,
Ecclesiam, & in fasciis, id est,
Scripturis sacris, involutum in-
veniemus hunc infantulum.
Conservemus & nos cum Ma-
ria, sancta Domini matre, tan-
ti mysterii verba, & quotidiana
memoria jugiter ea recolamus.
Subsequamur voce nostra præ-
cinentes Angelos, & meritas
pro tanto beneficio agamus
gratias. Iubilemus & lætemur
cum toto cœlesti exercitu. Si
enim Angeli tantopere gaudent
nostri causâ quanto magis no-
bis gaudendum erit, quibus na-

tus & datus hic infans? Si voces
& júbila tollebat Israëlita, cum
arca fœderis ad illos adducere-
tur, quæ figura & umbra fuit
incarnationis Dominicæ? quan-
to magis nobis lætandum, ad
quos ipse Dominus in assumpta
carne nostra descendit? Si A-
braham gavisus est, cum diem
Domini videret, & in specie hu-
mana ad tempus assumpta Do-
minus ipsi appareret, quid no-
bis faciendum erit, cum jam
daturam nostram perpetuo &
indissolubili fœdere sibi jun-
xerit? Miremur hic immensam
Dei bonitatem, qui cum ad ip-
sum nos adscendere non pote-
ramus, ipse ad nos descendere
voluit. Miremur immensam
Dei potentiam, qui ex duobus
distantissimis, divina scilicet &
humana natura, facere potuit
unum conjunctissimum, ut jam
unus idemque sit Deus & ho-
mo.

mo. Miremur immensam Dei sapientiam, qui de nostri redemptione modum invenire potuit, cum nec Angeli nec homines modum viderent. Infinitum bonum offensum erat, infinita requirebatur satisfactio: Homo Deum offenderat, ab homine requirebatur satisfactio: Sed ab homine nec infinita prestari poterat satisfactio, nec justitiae divinae satisfieri poterat sine infinito precio. Factus igitur Deus homo, ut & qui peccaverat, satisfaceret, & qui infinitus erat, infinitum precium persolveret. Miremur hoc stupendum justitiae & misericordiae divinae temperamentum, quod nulla creatura antequam Deus manifestaret, invenire poterat, nec, postquam manifestatum est, plene percipere potest. Miremur haec, non curiosius rimemur: introspicere cupiamus, etsi totum non capia-

capia-

capiamus: fateamur potius nostram ignorantiam, quam Dei negare velimus potentiam.

MEDITATIO XV.

De salutari fructu Incarnationis.

Sit grata redemptio Christi.

ANnuncio vobis gaudium magnum, dicit in Nativitate Salvatoris nostri Angelus. Vere magnum id est, & majus quam humana capit intelligentia. Maximum erat malum, quod sub ira Dei, sub potestate diaboli, sub æterna damnatione captivi tenebamus: majus adhuc erat malum, quod maxima illa mala, vel ignorarent, vel negligenter homines: Iam vero magnum nobis nunciatur gaudium, quia venerat in mundum, qui nos ab omnibus illis

illis malis liberat. Venit Medicus ad ægrotos, redemptor ad captivos, ad errantes via, ad mortuos vita, ad damnatos salus. Sicut Moses missus à Domino ad populum Israëliticum è servitute Ægyptiaca liberandum: Ita Christus à Patre missus ad totum genus humanum redimendum à captivitate diabolica. Sicut columba siccatis post diluvium terris olivæ ramusculum ad arcam Noë ferebat: Ita Christus in mundum venit, ad prædicandam pacem, & generis humani cum Deo reconciliationem. Merito ergo lætatur, & de misericordia Dei magna concipimus. Qui nos adhuc inimicos existentes adeo dilexit, ut naturam nostram in arctissimum divinitatis complexum assumere non fuerit dedignatus, quid per carnis participationem sibi cõ-junctis

110 *Iohannis Gerhardi*
junctis denegabit? Quis unquam
carnem suam odio habuit? quo-
modo ergo summa illa & in-
finita misericordia nos suæ na-
turæ jam participes factos à se
repellere poterit? Quis magni-
tudinem hujus mysterii cogi-
tatione, nedum verbis assequi
potest? summa ibi sublimitas &
summa vilitas, summa ibi po-
tentia & summa infirmitas,
summa ibi majestas & summa
fragilitas. Quid Deo sublimius
& homine vilius? Quid Deo
potētius & homine infirmitus?
Quid Deo gloriosius & fragi-
lius homine? Sed summa illa
potentia invenit modum, quo
hæc jungerentur, cum summa
illa iustitia talis conjunctionis
necessitatem requireret. Quis
magnitudinē etiam huius my-
sterii percipere potest? Æquiva-
lens & infinitum precium re-
quirebatur pro offensa hominis
quia

quia ab infinito bono scilicet Deo, homo se averterat. sed quid infinito Deo æquivalens esse poterat? Ipsa igitur infinita iustitia quasi de se ipsa sumit sibi æquivalens precium, ac in carne patitur Deus Creator, ne creaturæ caro in æternum patiatur. Læsum erat infinitum bonum, non poterat intercedere nisi infinitæ potestatis Mediator. quid autem præter Deum infinitum? Ipse igitur Deus sibi reconciliavit mundum, ipse Deus fit Mediator, ipse Deus suo sanguine humanum genus redemit. Quis magnitudinem huius mysterii percipere potest? Offensus erat summus Creator, nec de placatione & reconciliatione creatura erat sollicita. idem qui offensus erat creaturæ, carne assumpta fit reconciliator. Deseruerat homo Deum, atque ad inimicum Dei diabolum

lum

lum se converterat; sed idem qui desertus erat, desertorem suum sollicitus inquit, & ad se benignissime iterum invitat. Recesserat homo ab infinito illo bono, & prolapsus erat in infinitum malum; sed idem illud infinitum bonum, dato infinito redemptionis precio, ab infinito illo malo creaturam liberat. An non hæc infinita misericordia, omnem hominis finitum intellectum & cogitationem excedens? Gloriosior est effecta natura nostra per Christum, quam per Adami peccatum decorata fuerat: Plus in Christo recepimus, quam in Adamo amisimus: Abundaverat peccatum, sed superabundavit divina gratia. Perdidimus in Adamo innocentiam; in Christo recepimus plenam iustitiam. Mirantur alii divinam potentiam; magis adhuc miranda est divina

na

na beneficentia: Quamvis in Deo æqualis sit potentia & misericordia, utraque scilicet infinita. Mirentur alii creationem; mihi magis libet mirari redemptionem: quamvis & creatio & redemptio sit infinitæ virtutis actio. Magnum est, hominem nihil quicquam meritum, quippe nondum existentem, creare; maius adhuc esse videtur, hominem male meritum redimere, & debiti satisfactionem in se recipere. Mirabile est, quod caro nostra & ossa nostra à Deo nobis sint formata; mirabilius adhuc est, quod ipse Deus caro de carne nostra, & os de ossibus nostris fieri voluit. O anima mea, esto grata Deo tuo; qui te creavit, cum nondum esses; qui te redemit, cum per peccatum damnata esses; qui tibi per fidem Christo adherenti cœlestia præparavit gaudia.

H

M 2

MEDITATIO XVI.

De spiritali piorum refe-
ctioe.

*Quid Deus est anima? lux,
medicina, cibus.*

Magnū benignissimus Deus paravit convivium; sed famelica corda ad illud afferenda sunt. Non percipit cœlestis convivii suavitatem, qui non gustat: non gustat, qui non esurit. In Christum credere, est ad convivium cœleste accedere: Nemo autem potest credere, nisi qui peccatis suis agnitis vere convertitur atque pœnitet. Contritio est animæ spiritualis esuritio: Fides est spiritualis pastio. Israëlitis Deus in deserto dabat manna, Angelorū panem; in hoc convivio Novi Testamenti dat Deus cœleste Manna, scilicet gratiam suam pœ

peccatorum condonationem, immo Filium suum Angelorū Dominum. Christus est verus ille cœlestis panis, qui de cœlo descendit, ut daret vitam mundo. Plenus porcorum filiquis, hoc est, huius mundi delitiis; non desiderat illam suavitatē. Exterior homo non percipit, quid interiori dulce sit: In deserto dat Deus suum Manna, id est, ubi omnis terrenus cibus, omnis terrena consolatio, animæ subtracta. Qui uxores habent, venire detractabant: Castæ virgines, id est, animæ nec diabolo per peccata, nec mundo per delicias adhærentes, accedunt ad hoc convivium. Respondi vos castam virginem uni viro, inquit Apostolus: Anima nostra non debet adultério spirituali indulgere: ut Deus cum ipsa spirituale conjugium possit contrahere. Qui agri vi-

H 2. sen-

116 *Iohannis Gerhardi*
fendi delectatione tenebantur,
venire recusabant: qui hujus
mundi voluptates amant, ad
cœlestem suavitatem non aspi-
rant. Desiderium est pes animę.
non accedit anima nostra ad
convivium hoc mysticum, si
non desiderat: non potest ani-
ma hujus mundi consolatione
repleta cœlestem suavitatem
desiderare. Cum dives juvenis
audiret, propter Christum divi-
tias, quibus anima ejus adhæ-
rebat, esse deserendas, discede-
bat tristis: Cœlestis Elisæus,
Christus, non infundit oleum
cœlestis suavitatis, nisi omnia
vasa prius vacua: Non ingredi-
tur in animam amor Dei, nisi
prius excedat amor proprius
& amor mundi. Vbi thesaurus
noster, ibi cor nostrum. Si pro
thesauro habes mundum, cor
tuum est in mūdo. Amoris vis
est unitiva. si terram amas, ter-

ra

ræ unitus es. Amoris vis im-
mutativa. si mundum amas,
mundanus efficieris: si cœlum
amas, cœlestis eris. Qui boves
emunt & negociantur, non
veniunt ad Christum. Qui cor-
de suo divitiis adhærent, cœle-
stes divitias non requirunt: Di-
vitia terrenæ falsa quadam suf-
ficientiæ specie animæ deside-
rium explent, ne veram suam
sufficientiam, quæ plene satiat
appetitum, in Deo requirat: O-
nes divitiæ terrenæ consistunt
in creaturis, in argento, auro,
ædificiis, fundis, pecoribus:
Nulla autem creatura vere sa-
tiat animam nostram, quia illa
est omnibus creaturis præstan-
tior; omnes enim in ipsius u-
sum conditæ: Quam infirmæ
sint creaturæ ad nostra deside-
ria implenda & satianda, patet
in morte, in qua ab omnibus
deserimur creaturis. Mirum est,

nos tam firmiter creaturis ad-
hærere, cum tam infirmiter &
instabiliter illæ adhæreant no-
bis. Adamus cum à Dei conso-
latione se averteret, & in arbo-
re scientiæ boni & mali delecta-
tionem quæreret, è paradiso,
expellebatur: Anima nostra,
si à Deo ad creaturas se avertit,
cœlesti consolatione privatur
& ab arbore vitæ penitus arce-
tur. Quid vero restat illis, qui
hoc convivium negligunt? Tran-
sit mundus, & omnes qui ad-
hærent ipsi: transeunt creatu-
ræ, & omnes, qui spem posue-
runt in eis: Iurat cœlestis Pater,
non gustaturos illos cœnam,
qui boves, agros, uxores, hoc est,
quæcunque terrena, cœlestis
convivii suavitati præferunt:
post cœnam non ulterius cibus
apparatur: neglecto Christo
nullum amplius restat remedium:
contemptores illi æterna fame
pu-

punientur, & in æternis vivent
tenebris. Qui noluerunt audi-
re Christum vocantem; Veni-
te ad me, qui laboratis & one-
rati estis: audient aliquando
ipsum præcipientem: Ite, male-
dicti, in ignem æternum. Sodo-
mitæ igne absumebantur, cum
per Lothi concionem ad hoc
convivium vocati venire recu-
sabant: ignis divini furoris in
æternum durans absumet illos,
qui per Evangelium vocati cõ-
vivium hoc spreverunt. Sponso
veniente virgines, quarû lam-
pades oleo destituebantur, mo-
ras nectût; interim ianua clau-
ditur: quorum corda, Spiritus
sancti oleo non repleta in hoc
mundo, non intromittet illos
Christus ad suum gaudium, sed
claudetur illis ianua indulgen-
tiæ, ianua misericordiæ, ianua
consolationis, ianua spei, ia-
nua gratiæ, ianua bonorum o-

perum. Est adhuc interna quædam Christi vocatio; felix qui audit eam! Pulsat sæpius ianuam cordis nostri Christus sanctis desideriis, devotis gemitibus, piis cogitationibus; felix qui pulsanti aperit. Quam primum sanctum aliquod cœlestis gratiæ desiderium in corde sentis, certo statue, Christum cor tuum pulsare. intromitte eum, ne trāscat, ne tibi misericordiæ suæ ianuam ipse postea occludat. Quam primum flammulā aliquam piarum meditationum in corde sentis, iudica, à fervore divini amoris, sancti scilicet Spiritus, eam accensam; fove & ale flammam illam, ut in ignem amoris excrescat; cave, ne Spiritum extinguas, & opus Domini impedias. Qui destruit Templum Domini, severum eius iudicium sentiet. Templum Domini est cor nostrum: Illud
de-

destruit, qui Spiritui sancto interius per verbum vocanti locum dare renuit. In V. T. Prophetæ interius loquentem audire poterant Dominum; in N. T. omnes vere pii internos illos Spiritus sancti motus atq; tractus sentiunt: Beati omnes, qui audiunt & sequuntur!

MEDITATIO XVII.

De Baptismi fructibus.

Sacrum Baptisma lavacrum est.

Recordare, fidelis anima, magnæ Dei gratiæ in salutari Baptismi lavacro tibi præstitæ. Baptismus est lavacrum regenerationis, ergo Baptismi lavacro tinctus nõ amplius totus est in vetustate carnalis natiuitatis; sed quia ex Deo natus, per aquam scilicet & Spiritum,

H 5 ideo

ideo etiam Dei Filius; & quia filius, ideo etiam æternæ felicitatis heres. Vt Pater æternus in Baptismo Christi edit hanc vocem; Hic est Filius meus dilectus: Ita omnes, qui credunt & baptizantur, in filios adoptat. Sicut in Baptismo Christi Spiritus sanctus apparuit in specie columbæ, ita quoque in nostro Baptismo adest, eique vim tribuit, imo etiam per Baptismum confertur credentibus, atque in eis novos motus efficit, ut sint prudentes sicut serpentes, & simplices sicut colūbæ. Sicut erat in creatione; ita quoque res se habet in nostra regeneratione. In prima rerum creatione Spiritus Domini incubabat aquis, & vitalem vim eis conferebat: ita quoque in aqua Baptismatis adest S. Spiritus, eamque salutare nostræ regenerationis medium efficit.

Ipsè

Ipsē Salvator noster Christus baptizari voluit, ut testatum faceret nos per Baptismum ejus membra effici; sæpius medicina capiti adhibetur, ut alia corporis membra sanentur; caput nostrum spirituale Christus est; Baptismi medicinam pro salute mystici corporis assumpsit. In Circumcisione Deus fœdus inibat cum populo suo in V.T; ita per Baptismum recipimur in fœdus Dei in Novo Testamento, quia in locum Circumcisionis Baptismus successit: Qui ergo est in Dei fœdere, non timeat à Diaboli accusatione. In Baptismo Christus induitur. hinc sancti dicuntur dealbasse stolas suas in sanguine Agni. Perfecta Christi justitia est vestis illa pulcherrima. qui ergo hac indutus est veste, non timeat à peccatorum labe. Erat Hierosolymis piscina circa Probaticâ, in eam certo

certo

124 *Iohannis Gehardi*
certo tempore descendebat An-
gelus, eamque turbabat; qui
primus post turbationem in
eam descendebat, sanabatur à
quocunq; detineretur morbo.
aqua Baptismi in piscina ista ab
omni peccatorum morbo nos
sanat, quando Spiritus sanctus
in eam descendit, eamque san-
guine Christi, qui pro nobis vi-
ctima factus, turbat, sicut & o-
lim in Hierosolymitana ista pi-
scina victimę abluebantur. Cir-
ca Baptismum Christi aperie-
bantur cœli: Ita quoque in no-
stro Baptismo cœlestis aperitur
janna. In Christi Baptismo ade-
rat tota S S. Trinitas: Ita quo-
que in nostro Baptismo adest:
Et sic in verbo illo promissio-
nis, quod annexum est elemen-
to aquæ, fides accipit gratiam
Patris adoptantis, meritum
Filii mundantis, & efficaciam
Spiritus S. regenerantis. Pharao

&c

& omnis exercitus submerge-
batur in mari rubro; Israëlitæ
salvi & incolumes pertransi-
bant: Sic in Baptismo submer-
gitur omnis exercitus vitiorū,
& fideles salvi ad promissam
cœlestis regni hæreditatem per-
veniunt. Ideo quoque Baptif-
mus est mare illud vitreum,
quod videbat Iohannes; per
illud, velut per vitrum quod-
dam, splendor Solis iustitiæ
in mentes nostras intrat: Erat au-
tem illud mare ante thronum
Agni: Thronus Agni est Eccle-
sia, in qua sola habetur sancti
Baptismatis gratia. Videbat Pro-
pheta Ezechiel aquas egredien-
tes ex templo, quæ vivificabant
& sanabant omnia: In Tem-
plo Dei spirituali, hoc est, Eccle-
sia, scaturiunt adhuc salutare
Baptismi aquæ; in quarum pro-
fundum projiciuntur peccata
nostra; sanabuntur & vivent
omnia

omnia ad quæ venerit torrens iste. Baptismus est spirituale diluuium, quo omnis caro peccati mergitur: corvus immundus seu Diabolus exit; columba vero seu Spiritus sanctus devolat, & folium oliuæ, id est, pacem ac tranquillitatem, mentibus inspirat. Recordare ergo, fidelis anima, maximæ istius gratiæ in Baptismo tibi præstitæ, & debitas Deo gratias age. Cæterum quo uberior in nos collata est per Baptismum gratia, eo diligentior collatorum donorum esse debet custodia. Sepulti sumus cum Christo per Baptismum in mortem; ideo, ut Christ⁹ excitatus est ex mortuis in gloriam Patris, ita & nos in nova vita incedamus. Sani facti sumus; ergo non peccemus amplius, ne quid deterius nobis cõtingat. Induimus Christi iustitiam, vestem longe preciosissi-

ciossissimam; ergo peccatorum
maculis eam non inquinemus.
Vetus noster homo crucifixus
& mortuus est in Baptismo; vi-
vat ergo novus homo. Regene-
rati sumus, & Spiritu mentis
renovati in Baptismo; ergo ca-
ro non dominetur Spiritui.
Vetera transierunt; ecce nova
facta sunt omnia: vetustas ergo
carnis non prævaleat novitati
Spiritus. Filii Dei facti sumus
per spiritualem regenerationē;
agamus ergo vitam tali patre
dignam. Templum sancti Spi-
ritus facti sumus; paremus ergo
gratam tanto hospiti sedem. In
vinctus Dei recepti sumus; ca-
veamus ergo, ne diaboli stipen-
diis mereamur, & sic fœderis
gratia excidam⁹. Effice in nobis
hæc omnia, ô benedicta Trini-
tas, unus Deus: Qui dedisti tan-
tam in Baptismo gratiam, da e-
am in tâta gratia perseveran-
tiam!

ME-

MEDITATIO XVIII.

De salutari corporis & sanguinis Christi participatione.

Vitæ fons est caro Christi.

Qui manducat carnē meam & bibit sanguinem meum, vivet in æternum, dicit Christus. Magnum omnino Salvatoris nostri beneficium; quod non solum carnem nostram assumpsit, & in cœlestis gloriæ thronum evexit; sed etiam corpore & sanguine suo ad vitam æternam nosmet pascit. O salutares animæ delicias! O exoptatum convivium! O cœlestem & Angelicum cibum! Quamvis Angeli desiderent in magna illud mysterium introspicere: non tamen Angelos, sed Abrahæ semen assumpsit: Propinquior nobis Salvator noster, quam ipsis Angelis, quia dilectionem
ipſius

ipsius ex eo cognovimus, quod
de Spiritu suo dedit nobis: ne-
que solum de Spiritu, sed etiam
de corpore & sanguine suo. Sic
enim de pane & vino Euchari-
stico dicit Veritas: Hoc corpus
meum; Hic sanguis meus.
Quomodo oblivi sci eorum po-
terit Dominus, quos suo cor-
pore & sanguine redemit, quos
suo corpore & sanguine aluit?
Qui manducat carnem & bibit
sanguinem Christi, manet in
Christo, & Christus in ipso. Non
igitur magnopere admiror,
quod capilli capitis nostri nu-
merati, quod nomina nostra in
cælo scripta, quod in manibus
Domini descripti sumus, & in
sinu ejus ac matrice portemur:
Quia Christi corpore sanguine
pascimur. Magna profecto di-
gnitas animarum nostrarum,
quæ precioso redemptionis
sux *λύτρωσις* pascuntur. Magna
I etiam

130 *Iohannis Gerhardi*
etiam dignitas corporum no-
strorum, quæ animæ, Christi
corpore redemptæ, Christi cor-
pore saturatæ, habitacula, Spi-
ritus sancti templa, totiusque
sacratissimæ Trinitatis domici-
lia: Fieri non potest, ut eadem
in sepulchro maneat, cum
nutritæ sint corpore & sangui-
ne Domini nostri. Hic ille ci-
bus grandium. manducamus
eum, nec tamé mutamus eum
in corpus nostrum, sed muta-
mur in ipsum. Christi membra
sumus, & ipsius Spiritu anima-
mur, corpore & sanguine pa-
scimur. Hic panis est, qui de cæ-
lo descendit, & dat vitam mû-
do; de eo si quis comederit, non
esuriat in æternum. Panis hic
gratiæ & misericordiæ; quem
si quis comederit, gustat & vi-
det, quam suavis sit Dominus,
& ex plenitudine ipsius accipit
gratiam pro gratia. Panis hic
vitæ

vitæ est, non solum vivens, sed etiam vivificans: si quis ex hoc manducaverit, vivet in æternum. Panis hic de cælo descendit, neque solum cælestis est, sed etiam convivas cælestes efficit. qui salutariter & in Spiritu illum comedunt, cælestes erunt, quia non morientur, sed in novissimo die resuscitabuntur. Resuscitabuntur autem nõ ad judicium, quia qui manducat de hoc pane, non venit ad judicium, non ad damnationem, quia nulla est condemnatio his, qui sunt in Christo Iesu, sed ad vitam & salutem. Qui enim manducat carnẽ Filiĩ hominis, & bibit ejus sanguinem, vitã habet in sese, & propter Christum vivet. Caro illius vere est cibus, sanguis illius vere est potus; Saturemur igitur non operum nostrorũ, sed Domini cibo; inebriemur ab ubertate,

I 2 non

non domus nostræ, sed Domini. Hic verus vitæ fons est; qui biberit illius aquam, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Omnes sitientes venite ad has aquas, & qui non habetis argentum, properate, emite, comedite. Veniant sitientes, veni etiam, sitiens anima mea, peccatorum æstu exagitata. Quod si argento meritõrũ destitueris, eo magis propera: Meritis tuis destitutus ad Christi meritum ardentius propera. Propera igitur, & eme absque argento. Cubiculum hic Christi & animæ, à quo non deterreant peccata, neque etiam intrent merita. Sed quæ esse possint nostra merita? Appendant argentum non in panibus, & laborem non in saturitate, dicit Propheta: Labores nostri non exsaturant, neque meritõram argẽto divina emitur gratia,

tia. Audi igitur, anima mea, & comede bonum, & delectaberis in crassitudine. Verba isthæc Spiritus sunt, & vita, & verba vitæ æternæ: Calix benedictionis communicatio sanguinis Christi; Panis quem frangimus, participatio corporis Domini. Adhæremus Domino; igitur Spiritus sumus unus cum ipso. Unimur ipsi non solum naturæ communionem, sed etiam corporis & sanguinis participationem. Non igitur dico cum Iudæis; Quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum? Sed potius exclamo: Quomodo carnem suam ad comedendum, & sanguinem suum ab bibendum distribuit nobis Dominus? Non rimor potentiam, sed miror benevolentiam. Non scrutor majestatem, sed veneror bonitatem. Præsentiam credo, præsentiam

modum ignoro: arduissimum
 & penitissimum eum esse cer-
 to scio. Membra sumus corpo-
 ris eius. Caro de carne, os de
 ossibus ipsius. Habitat ipse in
 nobis, & nos in eo. In hujus
 profundissimæ abyssi cogita-
 tione submergi desiderat ani-
 ma mea; bonitatem illam qui-
 bus verbis proferat, aut decla-
 ret, nondum invenit; sed ma-
 ximæ illius gratiæ in Domino,
 gloriæ in beatis, intuitu, peni-
 tus obstupescit.

MEDITATIO XIX.

De Cœnæ Dominicæ mysterio.

*Mirari, non rimari, sapien-
 tia vera est.*

IN sacra Domini cœna tremē-
 dum & modis omnibus ado-
 randum nobis proponitur my-
 sterium. Est ibi divinæ gratiæ
 the-

thesaurus & gazophylacium. Arborem vitæ plantatam à Deo novimus, cujus fructus in concreatæ immortalitatis felicitate primos nostros parentes eorundemque posteros conservaret. Constituta etiam erat in Paradiso arbor scientiæ boni & mali: sed enim illud ipsum, quod à Deo in ipsorum salutem & vitam atque ad obedientiæ exercitium datum, illud mortis & damnationis fuit occasio, dum miseri illi Satanæ illecebris suisque obsequuntur desideriis. hic parata vicissim vera arbor vitæ, dulce illud lignum, cujus folia sunt in medicinam, fructus in salutem: ejus dulcedo omnem malorum, ipsius etiam mortis amariciem, tollit. Israëlitis Manna dabatur, ut cœlesti nutrentur cibo. hic est verum illud Manna, quod de cœlo descendit ut vitam daret

156 *Iohannis Gerhardi*
mundo; hic est panis cœlestis
& Angelicus cibus, de quo si
quis comederit, non esuriet un-
quam. Israëlitæ habebant arcã
fœderis & propitiatorium, ubi
Dominum ab ore ad os loquen-
tem audire poterant. hic vera
fœderis arca, sanctissimũ Chri-
sti corpus, in quo omnes scien-
tiæ, cognitionis & sapientiæ
thesauri reconditi; hic verum
est propitiatorium in Christi
sanguine, qui efficit, ut di-
lecti simus in dilecto: neque
solum nobis loquitur per in-
ternam consolationem, sed in
nobis habitat; non cibatur nos
cœlesti Manna, sed seipso. Hic
vere porta cœli & scala Angelo-
rum. Num enim cœlum majus
est, quam qui est in cœlo? Num
cœlum Deo arctius unitũ, quam
caro & assumpta Natura huma-
na? Cœlum quidem sedes Dei,
sed in Natura assumpta Christi
requie-

requiescit Spiritus sanctus. Deus est in cœlis, sed in Christo habitat Divinitatis plenitudo. Vere magnum est hoc & infallibile salutis nostræ pignus: Quod majus dare poterat, non habebat: quid enim ipso majus? Quid tam arcte ipsi unitum, quam natura ejus humana quæ in consortium beatissimæ Trinitatis assumpta, & cœlestium bonorum thesauraria facta? Quid tam arcte ipsi conjunctum, quam caro & sanguis? His autem vere cœlestibus alimentis nos miseros vermiculos reficit, & suæ Naturæ participes facit; quomodo non & gratiæ? Quis unquam carnem suam odio habuit? Quomodo ergo nos despiciere poterit Dominus, quos sua carne suoque sanguine pascit? Quomodo oblivisci eorum poterit, quibus arrham sui corporis dedit? Quomodo subver-

I 5 tere

tere nos poterit Satan, cum
 cœlesti reficiamur cibo, ne de-
 ficiamus in prælio? Caros nos
 habet Christus; quia care nos
 emit; caros nos habet, quia ca-
 ris & preciosis pascit; caros nos
 habet, quia ipsius caro & mem-
 bra sumus. Hæc unica omnium
 morborum spiritualium pana-
 cœa, hoc τὸ ἀθανάσιον φάρμα-
 κον. Quod enim peccatum tan-
 tum, quod sancta Dei caro non
 expiet? Quod peccatum tan-
 tum, quod vivifica Christi caro
 non sanet? Quid tam ad mor-
 tem, quod Filii Dei morte non
 tollatur? quæ tam mortifera
 diaboli tela, quæ in hoc divinæ
 gratiæ fonte non extinguan-
 tur? Quæ tanta conscientiæ la-
 bes, quam sanguis hic non e-
 mundet? Israëlitis in nube &
 igni aderat Dominus. hic vero
 non nubes, sed ipse Sol justitiæ
 ani-

animarum nostrarum lux præ-
sens; hic non ignis divini furo-
ris, sed fervor caritatis sentitur;
neque recedit à nobis, sed man-
sionem apud nos facit. Primi
parentes in paradysum, hortum
illum fragrantissimum & sua-
vissimum, æternæ beatitudinis
typum, introducebantur, ut di-
vinæ benignitatis admoniti de-
bitum creatori suo præstarent
obsequium: Ecce plus, quam
Paradysus hoc loco; Creatoris
enim carne saturatur creatura;
Filius Dei sanguine mundatur
pœnitens conscientia; Corpore
Christi aluntur Christi capitis
membra; Divinis & cœlestibus
sepulis pascitur fidelis anima.
Sancta Dei caro, quam ado-
rant in unitate personæ Ange-
li, venerantur Archangeli, tre-
munt potestates, admirantur
virtutes, illa fit spiritualis no-
stra alimonia. Latentur cœli, &
exul-

140 *Iohannis Gerhardi*
exultet terra, magis autem fi-
delis anima, cui tanta ac talia
impenduntur munera.

MEDITATIO XX.

De feria ante usum sacrae cœ-
næ præparatione.

Christi sis providus hospes.

NON vulgares quædam epu-
læ, nec Regis quoddam con-
vivium, sed sanctissimum cor-
poris & sanguinis Christi my-
sterium nobis tractandum. V-
tique igitur digna requiritur
præparatio; ne pro vita inve-
niamus mortem; pro miseri-
cordia accipiamus iudicium.
Quam trepidat, quam timet
sanctissimus ille Patriarcha, fi-
dei fortitudine insignis, cum
aliquando Dei Filius in homi-
nis forma ipsi appareret, & So-
domam se evertere velle præ-
nun-

nunciaret. hic non aspiciendus proponitur Dei Agnus, sed gustandus & esitandus. Vt cum inconsultius ad arcam fœderis accederet, lepra à Domino percussus est protinus: Quid igitur mirum, si iudicium sibi edit & bibit, qui indigne de hoc pane edit, & de hoc vino bibit? Hic enim vera novi fœderis arca per illam veterem præfigurata. Veram autem præparationem unico verbo docet Apostolus: Probet seipsum (inquit) homo, & sic edat de hoc. Ut autem omnis probatio divina ad divinæ scripturæ normam exigenda: pari ratione etiam hæc, quam requirit Paulus. Cōsideremus igitur primo locum nostram infirmitatem. Quid est homo? Pulvis & cinis. è terra nascimur, de terra vivimus, in terram revertimur. Quid est homo? Sperma fœtidum, saccus stercoreum,

142 *Johannis Gerhardi*
rum, & cibus vermium. Homo natus ad laborem, non ad honorem; homo natus de muliere, & ob hoc cum reatu brevi vivit tempore, ideoque cum metu; repletus multis miseriis, ideoque cum fletu; & vere multis, quia corporis & animæ simul. Nescit homo ortum suum, nescit obitum. ut herba solstitialis paulisper fumus, ac brevis illa vita dolores & labores habet minime breves. Consideremus secundo loco nostram indignitatem. Omnis quidem creatura, respectu Creatoris, umbra, somnium, nihil. Vtique etiam homo. Sed pluribus & gravioribus modis indignus est homo. Peccatis enim Creatorem suum offendit. Deus natura & essentia justus est: Natura igitur & essentia peccati irascitur. Quid nos stipulæ ac ignem illum consumentem

Quo

Quomodo foedissima nostra
facta consistent? Quomodo
iniquitates nostræ, quas ponis
coram te, & errores nostri,
quos collocas in lumine vultus
tui? Infinitus Deus, & semper
sui similis, infinitæ justitiæ &
infinitæ iræ: Quod si in omni-
bus operibus, utiq; etiam in ira,
in justitia & in vindicta Deus
magn⁹ est & admirabilis pror-
sus. Qui non pepercit Filio, nun-
quid parcat figmento? Qui non
pepercit sanctissimo, nunquid
parcat servulo nequam? In tan-
to apud Deum odio peccatum
est, ut puniat illud in dilectissi-
mis, quod patet in Lucifero An-
gelorum primario. Probatio
autem non solum nos respi-
ciat, sed etiam benedictum hunc
panem, qui est communicatio
corporis Christi. Tum verus
gratiæ fons & inexhausta mise-
ricordiæ scaturigo apparebit,
pror-

prorsus negligere nos, non poterit Dominus, quos suæ carnis participes facit: quis enim carnem suam unquam odio habuit? Hæ igitur sanctæ epulæ transformabunt animas nostras: Hæ divinissimæ epulæ divinos homines nos efficient: Donec tandem futuræ felicitatis consortes efficiemur, *Ἰησοῦς ὁλὸς καὶ μένιν χωρητικὸς, καὶ ὅλοι θεοφῶδεις*; Quod hic in fide & mysterio; illic in re & apertissime habebim⁹. Ipsa quoque corpora nostra hanc dignitatem consecuta, ut in illis Deum à facie ad faciem videre possimus, quæ jam sunt Spiritus sancti templa, & Christi inhabitantis corpore & sanguine sanctificantur & vivificantur. Hæc sanctissima medicina sanat omnia peccatorum vulnera: Hæc vivifica caro omne mortale peccatum

carum

catum superat: Hoc sanctissimum promissionum divinarum sigillum est, quod coram iudicio divino ostendere possumus. Hoc pignore nobis dato de vita aeterna satis tuto gloriamur. Si Christi corpus & sanguis nobis exhibentur, utique etiam omnia beneficia, per sanctissimum illud corpus & benedictum illum sanguinem parata. Quomodo, qui minora dedit, majora denegabit? Qui Filium suum dedit nobis, quomodo non omnia cum eo dabit? Exsultet igitur sponsa, quia tempus prope est, quando ad nuptias Agni vocabitur; induatur preciosis, accipiat nuptialem vestem, ne inveniatur nuda. Vestis illa, sponsi iustitia, quam in Baptismo induimus. Iustitia nostra tantum abest ut vestis nuptialis sit, ut etiam sit pannus mulieris menstruatae. Timeamus

K igitur

146 *Johannis Gerhardi*
igitur ad solennitatem illam
nuptialem turpissimas illas &
fœtidissimas operû nostrorum
vestes afferre. Induat nos Do-
minus, ne inveniamur nudi!

MEDITATIO XXI.

De Christi Ascensione.

*Cum Christo ascendere
nostrum est.*

COgita, fidelis anima, Ascen-
sionem sponsi tui. Christus
visibilem præsentiam fidelibus
suis subtraxit, ut fides haberet
exercitium: Beati namque, qui
non vident, & credunt. Vbi est
thesaurus noster, ibi sit etiam
cor nostrum: Thesaurus noster
Christus in cœlo est; cœlestibus
ergo adhæreat cor nostrum,
& ea quæ sursum sunt, cogitet.
Sponsa reditum sui sponsi ardē-
tissimâs exoptat gemitibus: Ita
fidelis anima semper exoptet
adven-

adventare diem illum, in quo ad nuptias Agni introducatur: confidat in arrha sancti Spiritus, quam descendens reliquit ei Dominus: confidat in corpore & sanguine Domini, quæ in cœnæ mysterio accipit: & credat, corpora nostra cibo hoc incorruptibili saturata aliquando resuscitatum iri, quod jam credimus: tunc videbimus, & nostra spes tunc erit res: sub specie aliena adest viatoribus nobis Dominus; sed in cœlestis patriæ diversorio eum agnoscemus & intuebimur. Voluit autem Salvator noster à monte Oliveti ascendere: Oliva pacis est & gaudii insigne; merito ergo ab Oliveti ascēdit mōte, qui territis & consternatis conscientis tranquillitatem peperit sua passione; merito ab Oliveti ascendit monte, qui maxima cœlestis curiæ accipitur jubila-

148 *Iohannis Gerhardi*
tione. Montana illa nos ad cœ-
lestia vocant ; sequamur sanctis
desideriis , quia pedibus non
possumus sequi corporeis. Mo-
ses itidem in monte ascendit
ad Dominum: in monte sancti
adorarunt Patriarchæ: monta-
na elegit Abraham, Loth vero
planiciem. relinquat fidelis ani-
ma mundi planiciem, & ad cœ-
li montana sancta devotione
contendat. ita dulcissima sen-
tias Dei interius loquentis allo-
quia , ita in oratione sua pote-
rit adorare in Spiritu , ita con-
flagrationem æternam mun-
danæ planicie paratam poterit
cum Abrahamo effugere. Be-
thania villam humilitatis & af-
flictionis notat ; per quam ad
regnum cœlorum nobis patet
aditus , sicut & Christus ex vil-
la afflictionis ad cœlestia pene-
travit gaudia. Hactenus cœlum
clausum videbatur , & Paradi-
sus

sus superior per romphæam rutilantem custoditus; nunc victor Christus cœlum aperit, ut nobis in cœlestem patriam, unde excideramus, viam monstraret. Stabant Discipuli sublati oculis cœlum intuentes: ita veri Christi Discipuli cordis oculos ad cœlestia contemplanda attollant. O Domine Iesu, quam gloriosa passionem tuam consecuta est, clausula! Quam felix hæc & quam subita mutatio! Qualem te vidi patientem in monte calvarix, & qualem te nunc conspicio in monte Oliveti? Ibi eras solus; hic multis Angelorum millibus comitatus: Ibi ascendebas in crucem; hic in nube ascendis ad cœlum: Ibi crucifigebaris inter latrones; hic exultas inter Angelorum choros: Ibi clavis cruci affixus & damnatus; hic liber & damnatorum liberator: Ibi

moriens & patiens; hic gaudens & triumphans. Christus est caput nostrum, nos ipsius membra: Gaude igitur & exulta in ascensione capitis tui, fidelis anima! Gloria capitis, membrorum etiam gloria est: Vbi caro nostra regnat, ibi nos regnare credamus: ubi sanguis noster dominatur, ibi nos gloriosos futuros speremus, etsi peccata nostra nos prohibeant: Naturæ tamen communio nõ repellit. Vbi caput est, ibi etiam reliqua membra erunt. Caput nostrum cœlum ingressum est; habent ergo æquissimam rationem de cœlo sperandi reliqua membra: non solū autem hic, sed & in cœlo jam possessionem accepere. Descendit Christus de cœlo nos redempturus, ascendit vicissim ad cœlum nos glorificaturus: Nobis natus est, nobis passus est; igitur & nobis

his ascēdit. Christi passione nostra caritas, Christi resurrectione fides nostra, Christi ascensione spes nostra solidatur. Sequi autem debemus sponsum nostrum, non solum ardentibus desideriis: sed etiam operibus bonis: In supernam illam civitatem non intrabit aliquid coinquinatum; in hujus rei signum Angeli ex cœlesti Hierosolyma venientes apparuerunt amicti vestibus albis, quibus puritas & innocentia denotatur. Cum humilitatis magistro non ascendit superbia, nec cum bonitatis authore malitia, nec cū pacis amica discordia, nec cum Filio virginis libido & luxuria: Non ascendunt vitia post virtutum parentem, nec peccata post justum, nec infirmitates ire possunt post Medicum. Qui Deum coram aliquando intueri desiderat, is etiam dignus in

K 4 cjus

152 *Iohannis Gerhardi*
ejus conspectu vivat : qui cœ-
lestia sperat , terrena contem-
nat. Trahe corda nostra , bone
Iesu.

MEDITATIO XXII.
Homilia de Spiritu sancto.

*Electos Deus obsignat Spi-
ramine sancto.*

Ascendens Dominus noster
in cœlos, & intrans in glo-
riam suam, misit Discipulis Spi-
ritum sanctum in ipso Pente-
costes die. Sicut in Veteri Te-
stamento Deus legem promul-
gans in monte Sinai ad ipsum
Mosen descendebat : ita , cum
Evangelium per Apostolos in
orbem terrarum propagandū,
ipse Spiritus ad Apostolos de-
scendebat. Ibi tonitrua & ful-
gura & clangor buccinæ inten-
tissimus , quia lex contra in-
obedien-

obedientiam nostram detonat,
& nos iræ divinæ reos arguit :
Hic vero sonitus leniter stre-
pentis auræ , quia Evangelii
conciocōsternatas mētes eri-
git. Ibi totius populi expave-
scentia atque terror, quia lex i-
ram operatur : Hic vero tota
multitudo confluit, & mirabi-
lia Dei audit, quia per Evange-
lium nobis ad Deum patet adi-
tus. Ibi Iehova descēdit in igne,
sed in igne iræ & furoris ; ideo
mons commovebatur & fuma-
bat : Hic vero descendit Iehova
Spiritus S. in igne , sed in igne
amoris & dilectionis ; unde non
cōmoveretur domus divina ira,
sed potius tota repletur Spiri-
tus sancti gloria. Quid mirum
si Spiritus sanctus è cœlesti mit-
titur curia ad sanctificandum,
cum Filius missus fuerit ad ge-
nus humanum liberandum ?
Non proderat Christi passio ,

K 5 nisi

154 *Iohannis Gerhardi*
nisi per Evangelium mundo fieret
annunciatio; quis enim usus thesauri
absconditi? Ideo benignissimus Pater
non solum magnum paravit beneficium
per Filii passionem, sed etiam toti
mundo illud offerri voluit per Spiritus
sancti missionem. Fidelis mater tenello
filio utraque præbet ubera: Fidelis Deus
nobis miseris & Filium & Spiritum
sanctum mittit. Venit autem Spiritus
sanctus super Apostolos, cum perdurarent
concorditer in oratione; precum enim
Spiritus est, precibus impetratur, & ad
preces impellit. quare? quia est vinculum
illud, quo corda nostra ununtur cum
Deo; sicut Filium unit cum Patre, &
Patrem cum Filio: est enim Patris &
Filii mutus substantialis amor. Hæc
spiritualis nostri cum Deo conjunctio
fit fide; fides autem, do-

donum Spiritus, impetratur
precibus, sed veræ preces fiunt
in Spiritu. In templo Salomo-
nis, cum Domino adoleretur
incensum, gloria Domini tem-
plum replebatur: ita si precum
odoramenta offers Deo, tem-
plum cordis tui Spiritus sancti
replebit gloria. Miremur hic Dei
misericordiam & gratiam. Pa-
ter exauditionem precum pro-
mittit: Filius intercedit pro no-
bis: Spiritus sanctus orat in no-
bis: Angeli preces nostras ad
Deum deferunt: Atque ita tota
cœlestis curia nostris precibus
est aperta. Misericors Deus dat
orationis affectum, quia donat
nobis Spiritum gratiæ & pre-
sentium; dat etiam orationis effe-
ctum, quia preces nostras sem-
per exaudit, si non ad volunta-
tem nostram, tamen ad utili-
tatem. Venit Spiritus sanctus,
cum omnes concorditer in eo-
dem

dem versantur loco. nimirum est Spiritus caritatis & concordiae; conjungit nos Christo per fidem, conjungit nobis Deum per caritatem, unit etiam nos cum proximo per dilectionem. Diabolus discordiae & separationis autor per peccata separat nos à Deo; per odia, contentiones, & rixas homines à se invicem separat. sed S. Spiritus, ut in Christo divinam & humanam Naturam mirabili sua obumbratione conjunxit; ita quoque suis donis in nos effusis & homines Deo & Deum hominibus conjungit. Quamdiu in homine manet Spiritus sanctus sua gratia & suis donis, tamdiu homo manet unitus Deo. Quam primum homo per peccata excidit à fide & caritate, & Spiritum sanctum excutit, separatur à Deo, & tollitur beatissima illa unio. Qui Spiritum sanctum

atum habet, non odit fratrem.
Quare? Quia per Spiritum par-
ticeps factus mystici corporis
Christi, cujus membra sunt om-
nes pii. quis vero unquam
membra sua odio habet? Imo
etiam inimicos suos diligit, qui
Spiritu Domini regitur. Qua-
re? Quia, qui Domino adhæ-
ret, fit unus Spiritus cum eo.
Iam vero Deus suum Solem
oriri finit super bonos & ma-
los, & nihil quicquam eorum,
quæ fecit, odio habet. Qui
Spiritum Dei habet, omnibus
inservire promptus est, omni-
bus pro virili bene facit, om-
nibus se utendum præbet, quia
etiam Deus fons est omnis mi-
sericordiæ & gratiæ erga om-
nes: Iam vero Spiritus sanctus
tales motus in homine effi-
cit, qualis ipse est. Sicut ani-
ma corpus reddit animatum,
insentens, mobile: Ita Spiritus
homi-

hominem efficit spiritualem; imbuunt mentem suavitate dulcedinis divinæ, & omnia membra ad obsequia Deo & proximo præstanda dirigit. E cælo factus est sonitus ille, qui fuit symbolum venientis sancti Spiritus, quia cœlestis est Naturæ sanctus ille Spiritus; nimirum ejusdem essentia cum Patre & Filio, à quo Patre & Filio ab æterni æternitate procedit; efficit etiam homines cœlestia cogitantes, & ea quæ sursum sunt, quærentes. qui terrenis adhæret, & amore suo mundo unitus est, ille nōdum cœlestis Spiritus particeps factus. Venit sub flatus Symbolo, quia vivam consolationem afflictis suppeditat. quia etiam reciproco flatu, ac respiratione Spiritus aërei vivimus juxta carnem, ideo sub Spiritus & flatus symbolo adventabat, qui largitur, ut vivamus

vamus juxta meliorem nostri partem. Ventus, quo vult, spirat, & sonum ejus audis, sed nescis unde veniat, & quo vadat. ita est omnis, qui genitus est ex Spiritu. Congruenter etiam sub flatus symbolo venit, qui à Patre & Filio una spiratione ab æterno procedit. Vehemens erat flatus ille, quia nescit tarda molimina Spiritus S. gratia. movet ille sanctus Spiritus pios, in quibus habitat, ad omne bonum, atque ita movet, ut nec tyrannorum minas, nec Satanæ insidias, nec mundi odia curent. Confert Apostolis linguarum donum, quia in omnem terram sonus ipsorum exire debebat; sicque confusio linguarum, quæ pœna fuerat superbix & temeritatis in ædificanda turre Babylonis, sublata est, jamque dispersæ illæ gentes per diversitatem linguarum,

rum,

160 *Iohannis Gerhardi*
rum, in unitatem fidei Spiritus sancti munere congregatae sunt. Congruenter sub linguarum figura venit, à quo inspirati locuti sunt sancti Dei homines; qui in Apostolis locutus est, qui verba Dei ponit in os ministrorum Ecclesiae. Pro tantis donis laudandus & benedicendus sanctus ille Spiritus, cum Patre, & Filio, in seculum.

MEDITATIO. XXIII.

De Ecclesiae dignitate.

Christi est Ecclesia sponsa.

COgita, devota anima, quantum tibi praestitit Deus beneficium, quod ad Ecclesiae suae revocavit consortium. Una est dilecta mea, dicit Sponsus in Cantico; vere una, quia una solum vera & orthodoxa Ecclesia,
fia,

fia, dilecta Christi sponsa. Extra corpus Christi non est Spiritus Christi; qui autem Spiritum Christi non habet, non est ejus; qui Christi non est, æternæ vitæ particeps fieri non potest. Extra arcam Noæ omnes perire cogebantur in diluvio; extra spiritualem Arcam Ecclesiæ omnes æterno involvuntur exitio. Non habebit Deum patrem in cælis, qui non habet Ecclesiam matrem in his terris. Cogita, devota anima, quod singulis diebus multa animarum millia descendunt ad infernum, ideo, quod sunt extra Ecclesiæ gremium: Non separavit te ab illis natura, sed sola Dei misericordis gratia. Cum Ægyptus tenebris palpabilibus involveretur, apud solos Isrælitas erat lux. ita in sola Ecclesia est lux divinæ agnitionis. Qui sunt extra Ecclesiam, à tenebris igno-

L ran-

162 *Iohannis Gerhardi*
rantia in vita presente trāseunt
ad tenebras damnationis æter-
næ in vita sequente. Qui non
est portio Ecclesiæ militantis,
nunquam erit portio Ecclesiæ
triumphantis. hæc enim sunt
intime conjuncta; Deus, ver-
bum, fides, Christus, Ecclesia, &
vita æterna. Sancta Dei Eccle-
sia est Mater, Virgo, Sponsa. Ma-
ter est, quia Deo quotidie spi-
rituales generat filios: Virgo
est, quia à Diaboli & mundi se
integram servat complexibus:
Sponsa est, quia Christus eam
sibi desponsavit fœdere sempi-
terno, eique arrham Spiritus
dedit. Ecclesia est navis illa, quæ
Christum & ejus Discipulos
vehit, ac ad portum felicitatis
æternæ tandem perducit. na-
vigat Ecclesia instructa fidei
gubernaculo felici cursu per
hujus seculi mare, habens Deum
gubernatorem, Angelos remi-
ges,

ges, portans choros omnium
Sanctorum: erecta est in medio
ipsa salutaris crucis arbor; in
qua Evangelicæ fidei vela suspē-
sa; quibus flante S. Spiritu ad se-
curitatem quietis æternæ dedu-
citur. Ecclesia est vinea illa, quā
Deus in agro hujus mūdi plan-
tavit, sanguine suo rigavit, se-
pem Angelicæ protectionis ei
circumdedit, torcular passionis
in ea construxit, lapides & of-
fendicula ex ea sustulit. Ecclesia
est mulier illa amicta Sole; quia
Christi justitia induta est: Lu-
nam sub pedibus calcat; quia
terrena variis obnoxia muta-
tionibus despicit. Considera
summam hanc Ecclesiæ digni-
tatem, devota anima, & debi-
tas Deo gratias age. Magna qui-
dem in Ecclesia Dei beneficia,
sed ea non sunt omnibus ob-
via. Est hortus conclusus, &
fons signatus. nemo pulcritu-

164 *Iohannis Gerhardi*
dinem horti conclusi videt,
nisi qui in eo est; sic nemo sum-
ma hæc in Ecclesia beneficia a-
gnoscat, nisi qui & ipse in ea
est. Nigra est exterius hæc Chri-
sti sponsa, sed formosa interius;
omnis enim gloria filiæ Regis
est ad intra. Navis hæc variis
persecutionum concutitur té-
pestatibus: Vineam hæc ligata
erigitur, & recisa augetur: Mu-
lieri huic ipse infernalis Draco
variis modis insidiatur. Pul-
chrum est Ecclesia lilium, sed
tamen inter spinas: Hortus
pulcherrimus est Ecclesia; sed
quando Aquilo tribulationum
eum perflat, tunc demum fluunt
aromata illius. Dei Filia est Ec-
clesia; sed mundo admodum
exosa cælestem expectat hære-
ditatem. igitur cogitur in hoc
mundo peregrinari, in pere-
grinatione premitur, in pressio-
ne silet, in silentio fortis est, in
for-

fortitudine vincit. Mater spiritualis est Ecclesia, sed cogitur stare sub cruce: sicut etiam Maria, ex qua Christus in hunc mundum natus, sub cruce stabat. Ecclesia est, palma, quia sub pondere tribulationum ac tentationum magis crescit. Cogita, devota anima, Ecclesiae dignitatem, & cave quicquam ea indignum committas. Mater est Ecclesia; cave igitur, ne vocem ejus contempnas. Mater est; semper igitur ab ipsius pendere debes uberibus: Ecclesiae ubera sunt Verbum & Sacramenta. Virgo est Ecclesia; si ergo verus es ejus filius, à mundi abstine complexibus: Membrum es Virginis Ecclesiae; vide, ne virginea membra prostituas, & cum Diabolo per peccata scorteris. Sponsa Christi est Ecclesia; & omnis devota anima caveat ergo, ne Satanæ adhæreat:

Sponsa Christi es; vide ne ar-
rham Spiritus S. tibi datam a-
mittas: Sponsa Christi es; assi-
duis ora precibus, ut properet
Sponsus, & ad nuptias cœlestes
te introducat: Veniet autem
sponsus in securitatis nocte, vi-
gila ergo, ne, cum venerit Spon-
sus, inveniatur te dormientem,
& januam salutis æternæ tibi
præcludat: Luceat oleum fidei
tuæ, ne in adventu Sponsi cogaris
frustra id desiderare. Vehe-
ris in navi; vide ne in mundi
mare te præcipites, antequam
ad portum pervenias: Veheris
in navi; precare, ne tempesta-
tibus afflictionum & fluctibus
tentationum absorbeatur. In
vineam Domini vocatus es;
vide ut strenue labores; consi-
deratio denarii minuatur labores
diei: Vineam Domini es; abjice
inutilia sarmenta, infrugifera
carnis opera; totum vitæ tem-
pus

pus æstima esse putationis tempus; Palmes es in vera vite Christo; vide ut in eo maneat, & fructum feras multum, quia palmitem non ferentem fructum cœlestis agricola tollet, & ferentem fructum purgabit, ut copiosiore ferat. Induisti Christum per fidem, & sole hoc justitiæ amictus es; vide ut Lunam, id est, omnia terrena sub pedibus calces, atque omnia respectu æternorum bonorum parvi æstimes. O bone Iesu, qui nos duxisti in Ecclesiam militantem, deduc aliquando etiam ad triumphantem!

MEDITATIO XXIV.

Meditatio de Prædestinatione.

In Christo electio facta.

QVoties, devota anima, cogitare vis de prædestinatione tua, aspice Christum in cruce

pendentem, pro peccatis totius mundi morientem, propter justitiam nostram resurgētem. Incipe à Christo jacente in præpio; sic demū recto ordine procedet tua de prædestinatione disputatio. Elegit nos Deus ante jacta mundi fundamenta: sed tamen in Christo est electio facta: Si ergo es in Christo per fidem, ne dubites ad te quoque pertinere electionem: Si firma cordis fiducia adheres Christo, ne dubites te esse in electorum numero. Si vero à priori extra limites verbi vis scrutari profundum prædestinationis, metuendum valde, ne cadas in profundum desperationis. Extra Christum Deus ignis consumens; cave ergo ne huic igni appropinques, ne consumaris, Extra Christi satisfactionem Deus voce legis suę accusat omnes, damnat omnes; cave ergo,
RC

ne ex lege prædestinationis
mylterium haurias. Non in-
quiras omnes consiliorum di-
vinorum rationes, ne te mul-
tum seducant tuę cogitationes.
Habitat Deus in luce inaccessi-
bili; ad eam ne coneris temere
progredi, sed tamen revelavit
nobis Deus lucem Evangelii; in
hac tuto inquirerere poteris
doctrinam hujus secreti, in hoc
lumine videbis verum lumen.
Relinque æterni hujus & ab æ-
terno facti decreti profundita-
tem, & converte te ad manife-
stationis in tempore factæ cla-
ritatem; justificatio facta in
tempore speculum est electio-
nis factæ sine tempore. Agno-
sce ex lege iram Dei propter pec-
cata, & age pœnitentiam; A-
gnosce ex Evangelio misericor-
diam Dei propter Christi me-
ritum, & illud applica tibi per
fiduciam; Agnosce fidei natu-
ram,

L 5 ram,

ram, & ostende, eam per conversationem piam; Agnosce in cruce castigationem paternam, & sustine per patientiam; Tunc demum incipe tractare prædestinationis doctrinam. Hanc methodum ostendit Apostolus. hanc methodum sequatur verus Apostoli discipulus. Tria sunt, quæ in hoc mysterio semper observanda; Misericordia Dei diligentis; meritum Christi patientis; gratia Spiritus sancti per Evangelium vocantis. Univerfalis est Dei misericordia, quia totum mundum dilexit; misericordia Domini plena est terra; imo major est cælo & terra; tanta enim est, quantum Deus ipse; quia Deus est caritas; testatus est in verbo suo, se nullius mortem velle; si parum hoc est, etiam juramento confirmavit; si non potes credere Deo promittenti, crede
sal-

saltem pro salute tua juranti.
Vocatur Pater misericordiarū,
quia ei proprium est, misereri
& parcere; miserendi causam
& originem sumit ex proprio:
judicandi vel ulciscendi magis
ex alieno. ut longe aliter de
corde ipsius miseratio, quam
animadversio procedere videatur.
Universe etiam est meritum
Christi, quia pro totius mundi
peccatis passus est. Quid ergo
misericordiam Dei probaret
apertius, quam quod dilexit
nos, cum nondum essemus,
quia dilectionis est, quod creati
sumus? Dilexit insuper, cum
aversi essemus, quia dilectionis
est, quod Filium Redemptorem
nobis dedit. Peccatori, tormentis
æternis adjudicato & unde se
redimat non habenti, Deus
Pater dicit; Accipe Unigenitum
meum, & da pro te. Ipse Filius
dicit: Tolle me, & redime te.

Flos

Flos campi, non flos horti est
Christus, quia odor gratiæ ip-
sius non est quibusdam clausus,
sed omnibus apertus; & ne du-
bites de universalitate meriti, ora-
bat Christus patiens pro cruci-
figentibus se, & sanguinem
fundeat pro illis, qui sangui-
nem eius fundebant ipsi. Vni-
versales etiam sunt Evangelii
promissiones, quia omnibus
dicit Christus: Venite ad me
omnes, qui laboratis. Quod pro
omnibus præstitum, omnibus
etiam offertur. quantum in
his bonis pedem fiduciæ porre-
xeris, tantum etiam obtinebis.
nemini Deus suam denegat gra-
tiam, nisi qui seipsum indignū
ea existimat. Considera ergo, fi-
delis anima, hæc tria prædesti-
nationis fulcra, & firma cordis
tui eis innitere fiducia; conside-
ra præterita misericordiæ divi-
næ beneficia, & de finali non
du-

dubitabis perseverantia. Quando nondum eras, creavit te Deus; quando per Adami lapsum damnatus eras, redemit te; quando extra Ecclesiam in mundo vivebas, vocavit te; quando ignorabas, instruit te; quando errabas, reduxit te; quando peccabas, correxit te; quando stetit, tenuit te; quando cecidisti, erexit te; quando ivisti, duxit te; quando ad ipsum venisti, suscepit te. Affuit ibi in expectando longanimitas, & in condonando facilitas. Misericordia Dei præcedit te: firmiter spera, quod etiam subsequetur. prævenit te misericordia Dei, ut saneris; subsequetur etiam, ut glorificeris. prævenit te, ut pie vivas, subsequetur etiam, ut in æternum cum illo vivas. Quare cadens non es contritus? Quis supposuit manum? quis nisi Dominus? Confide ergo

ergo etiam in posterum in Dei
misericordia, & finem fidei, sa-
lutem æternam firmiter spera.
In quibus enim manibus salu-
tis tuę materia tutius consistat,
quam in iis, quę cœlum condi-
derunt & terram, in iis, quę
nunquam abbreviantur, in iis,
quę adfluunt misericordię vi-
sceribus, nec desunt foramina
per quę effluant. Cogita autem,
devota anima, quod à Deo ele-
cti sumus, ut essemus sancti &
irreprehensibiles. In quibus er-
go nō est sanctę vitę studium,
ad illos non pertinet electionis
beneficium. Electi sumus in
Christo; in Christo sumus per
fidem; fides se exerit per dile-
ctionem. ubi ergo non est dile-
ctio, ibi nec fides; ubi non est
fides, ibi nec Christus, ubi non
est Christus, ibi nec electio. Fir-
mum quidem stat fundamen-
tum Dei, habens signaculum
hoc,

hoc; Dominus novit, qui sunt sui; sed tamen discedat ab injustitia, qui invocat novem Domini. Oves Christi nemo rapiet ex ipsius manu; sed tamen oves Christi audiant etiam ipsius vocem. Domus Dei sumus; sed fiduciam & gloriam spei usque ad finem firmam retineamus? O Domine, qui dedisti velle, da etiam perficere!

MEDITATIO XXV.

De salutari precum efficacia.

Penetrant suspiria cælum.

Maximum hoc est Dei beneficium, quod familiare precum piarum requirit alloquium: ipse donat orationis affectum, ipse etiam donat orationis effectum. Magna vis orationis, quæ in terra funditur, sed in cælo operatur: Oratio justi clavis
est

176 *Iohannis Gerhardi*
est cœli, ascendit precatio: &
descendit Dei liberatio: oratio
est salutare scutum, quo om-
nia adversarii tela repelluntur.
Moses cum extendebat manus
suas, prævalebat Israel contra
Amalecitas. si ad cœlum exten-
des manus tuas, non prævale-
bit tibi Satanas. Sicut hosti op-
ponitur murus, ita Dei ira San-
ctorum frangitur precibus. Ipse
Salvator noster orabat, non
propter aliquam necessitatem,
sed ut precum nobis commen-
daret dignitatem. Oratio cen-
sus est nostræ subjectionis, quia
præcepit nobis Deus, ut preces
velut spirituale quoddam tri-
butum quotidie ei offeramus:
Est scala nostræ ascensionis,
quia nihil aliud est oratio, quã
quædam mentis ad Deum pe-
regrinatio: Est scutum nostræ
defensionis, quia anima homi-
nis viventis in precibus tuta est
à Dæ-

à Dæmonum insultibus: Est nuncius fidelis legationis, quia ad thronum Dei ascendit oratio, & ad ferendum auxilium cum invitat. Hic nuncius sine suo nunquam frustratur; semper enim exaudit nos Deus, si non ad nostram voluntatem, tamen ad utilitatem, & salutem. unum indubitanter è duobus sperare possumus, aut dabit id quod petimus, aut illud quod novit utilius. Dedit Deus filium suum donum illud excellentissimum non rogatus; Quid faciet rogatus? Nec de Patris exauditione, nec de Filii intercessionem dubitare possumus. In quolibet causa per preces cum Moese intres in tabernaculum ad consulendum Dominum, & cito audies divinum respõsum. Christus cum oraret, transfigurabatur; ita in oratione magnæ sunt in anima mutationes,

M quia

quia lumen animæ est oratio,
quæ sæpius eum, quem invenit
desperantem, relinquit exsul-
tantem. Qua fronte Solem in-
tueris, nisi prius adoraveris
eum, qui lumen illud dulcissi-
mum oculis tuis mittit? Quo
pacto frueris mensa, nisi prius
adoraveris eum, qui tantum
bonum largitur ac suppeditat?
Qua spe trades teipsum noctur-
no tēpori, nisi te præmunieris
orando? Quem fructum spera-
re poteris ex laboribus tuis, nisi
prius adoraveris eum, sine quo
labor omnis inutilis? Si ergo
dona spiritualia aut corporalia
desideras, pete, & accipies: Si
Christum desideras, per preces
quære, & invenies: Si ostium
divinæ gratiæ & salutis æternæ
aperiri tibi desideras, per preces
pulsâ, & aperietur tibi: Si in de-
serto hujus mundi sitis tenta-
tionum & penuria bonorum
spiri-

spiritualium te adfligit, accede ad petram, spiritualem, quæ est Christus, per devotionem, eamque percutere virga orationis, & senties quod fluentia divinæ gratiæ restinguant sitim tuæ penuriæ. Vis gratum Deo exhibere sacrificium? Offer preces; sentiet Deus odorem suavitatis, & cessabit ipsius ira. Vis assidue cum Deo versari? Preces ama, quæ sunt spirituale Dei & devotæ animæ colloquium. Vis gustare, quam suavis sit Dominus? Invita precibus Dominum ad cordis tui domicilium. Placet Deo oratio, sed debito modo instituta. Qui ergo exaudiri desiderat, is oret sapienter, ardentè, indefinenter, humiliter, fideliter, perseveranter & confidenter. Oret sapienter, ut scilicet oret ea, quæ divinæ gloriæ & proximorum salutis serviunt. Omnipotens est Deus; ergo

M 2 non

non statuas ei in precibus modum: Sapiientissimus est; ergo non præscribas ei ordinem. Nō temere prorumpant preces, sed fidem præeuntem sequantur; fides autem respicit verbum. quæ ergo absolute Deus in verbo promittit, absolute ores; quæ cum conditione promittit, ut temporalia, ea itidē cum conditione ores; quæ nullo modo promittit, ea etiam nullo modo ores. Sæpe Deus dat iratus, quod negat propitius. sequere ergo Christum, qui suam voluntatem plene Deo resignat. Ores ardentem. quomodo enim requirere potes, ut Deus te audiat, cum teipsum non audias? Deum tui memorem esse vis, cum tui memor non sis? Cum orare vis, intra in cubiculum tuum; & fores claude. Cubiculum est cor tuum; in illud debes intrare, si vis debito modo
orare

orare; fores ejus debes occludere, ne mundanorum negotiorum cogitationes te possint turbare: non sunt voces ad aures Dei nisi animi affectus: mens ardore cogitationis ita debet esse incitata, ut totum longe superet quod lingua exprimit. atque hoc est in Spiritu & veritate adorare, quod requirit Dominus. Christus orabat in morte, & oculos ad cælum levabat. ita mentem ab omnibus creaturis averfam ad Deum debemus convertere. injuriam Deo facis, si precaris eum, ut tibi intendat, tu vero tibi ipsi non intendas. Indefinenter orare possumus, si in spiritu oremus, ut scilicet mens nostra sanctis desideriiis semper ad Deum vigilet. Non semper clamore opus est, quia Deus etiam suspiria cordis audit, cum habitet in piorum cordibus. non semper

opus est multis verbis, quia etiam cogitationibus nostris interest. unus interdum gemitus à Spiritu S. excitatus, & in Spiritu Deo oblat⁹, gratior est Deo, quam prolixæ precum recitationes, ubi lingua loquitur, sed cor plane mutum est. Oret humiliter, ut non de suo merito, sed tantum de gratia Dei confidat. si preces nostra nituntur dignitate, damnatæ sunt etiam si præ devotione cor sanguinem exsudaret. nemo placet Deo nisi in Christo: ergo etiam nemo recte orat, nisi per Christum & propter Christum. Non placebant Deo sacrificia, quæ non offerebâtur in unica illa tabernaculi ara; non placet Deo oratio, quæ non in hac unica ara Christo offertur. Israëlitis precum exauditio promissâ, si facie ad Hierosolymam versa orarent; sic in precibus ad Christum,

stum, qui est templum divinitatis, nos convertamus. Christus in passione oraturus abjicit se in terram. Vide, quomodo sanctissima illa anima humiliet se coram majestate divina! Oret fideliter, ut se offerat ad omnis gaudii carentiam, & omnis pœnæ patientiam. quanto quis orat citius, tanto utilius; quanto sæpius, tanto utilius; quanto ferventius, tanto Deo acceptius. Oret perseveranter, quia, cum tardius dat Dominus, commendat dona, non negat. Desiderata diutius, obtinentur dulcius. Oret confidenter, ut scilicet postulet in fide nihil hæsitans. O clementissime Deus, qui orare nos jussisti, da, ut etiam recte oremus!

MEDITATIO XXVI.

De sanctorum Angelorum
custodia.

Sanctus sacer Angelus astat.

COgita, devota anima, quan-
ta sit divina gratia, quod
Angelorum tibi constituta est
custodia. Cœlestis Pater Filium
suum mittit ad nos liberandos;
Filius Dei incarnatus ad nos
salvandos; Spiritus sanctus mit-
titur ad nos sanctificandos;
Angeli mittuntur ad nos pro-
tegendos. Sic ergo tota cœ-
lestis curia nobis quasi infer-
vit, & sua ad nos traducit be-
neficia. Non miror amplius,
quod omnes creaturæ inferio-
res propter hominem condi-
tæ, cum ipsi Angeli, qui lon-
ge digniores creaturæ, sua non
denegent nobis ministeria.
Quid mirum est, quod cœlum
mini-

ministret nobis lucem in die, ut laboremus. tenebras in nocte, ut quiescamus; cum ipsi cœlestis regni incolæ nobis ministrent? Quid mirum, quod aër vitalem nobis præbeat flatum, & omne genus avium ad obsequium; cum cœlestes spiritus vitæ nostræ conservandæ invigilent? Quid mirum, quod aqua det potum, sordes purget, arenia riget, & varia piscium genera præbeat; cum nobis æstu calamitatum & tentationum defatigatis ipsi Angeli præsto sint, ut recreent? Quid mirum, quod terra nos portet, pane & vino nutriat, omnibus generibus fructuum & animalium mensas nostras repleat; cum Angelis mandatum sit, ut custodiant nos in omnib⁹ viis, in manibus nos portent, ne forte impingat ad lapidem pes noster? Solliciti erant Angeli de

M 5 Chri-

Christo, quia Angelus ejus conceptionē nunciat, Angelus ejus nativitatem manifestat, Angelus in Ægyptum fugere mandat, Angeli serviunt ei in deserto, Angeli ei ministrant in toto prædicationis ministerio, Angelus ei adest in mortis agone, Angelus apparet in ipsius Resurrectione, Angeli præsto sunt in Ascensione, aderunt Angeli in futura ad iudicium reversione. Ut ergo Christo in diebus carnis suæ inservierunt Angeli, ita quoque solliciti sunt de omnibus illis qui per fidem Christo incorporati: Quo modo inservierunt capiti, eo modo inserviunt etiam membris: Gaudent inservire illis in terris, quos aliquando socios habebunt in cælis: Non renuunt illorum ministeria, quorum dulcissima aliquando sperant cōsortia. Iacobo in via ad patriam apparent Angelorum castra:

stra: Sic piis in hac vita, quæ est
ad cœlestem patriam via, Ange-
li custodes adduntur. Daniele
inter medios leones Angeli pro-
tegunt: Sic ab insidiis inferna-
lis leonis omnes pios tutos præ-
stant. Angeli Lothum ex Sodo-
morum eripiunt incendio: Sic
sanctis inspirationibus & con-
tra diabolicas tentationes pro-
tectionibus ex infernalibus flâ-
mms sæpius nos eripiunt. Laza-
ri animam in sinum Abrahæ
deportant Angeli: Sic omnium
electorum animas transferunt
ad palatium cœlestis regni. Pe-
trum ex carcere educit Ange-
lus: Sic ex præsentissimis pios
sæpe eripit periculis. Magna
quidè est adversarii nostri dia-
boli potentia: sed erigit nos An-
gelorum custodia. Nec dubites
in omnibus periculis hos auxi-
liatores tibi adesse, quia Scriptu-
ra sub figura Cherubim & Sera-
phim

phim alatos eos depingit, ut certo statuas, incredibili celeritate ad ferendum auxiliū eos præsto futuros. Ne dubites, in omnibus locis hos protectores tibi adesse, quia sunt subtilissimi Spiritus, quibus nullum obstitit corpus. cuncta illis cedunt visibilia, cuncta æque corpora, quantumlibet solida vel spissa, penetrabilia eis sunt ac pervia. Ne dubites pericula & afflictiones tuas hos spiritus scire, quia semper vident faciem cœlestis Patris, & ad omnia promptissime ei præsto sunt ministeria. Cogita etiam, devota anima, sanctos esse hos Angelos, sanctitati ergo studeas, si eos vis habere socios: morum similitudo maxime conciliat amicitiam. sanctis assuesce actionibus, si Angelorum desideras custodiam. In omni loco atque angulo reverentiam exhibe tuo Angelo,
ne-

neque præsente eo facias, quæ in conspectu hominis facere erubescis. Casti sunt hi Spiritus; igitur spurcis abiguntur actionibus. Apes expellit fumus, columbas fœtor; sic vitæ custodes Angelos fugat lacrymabile & graveolens peccatum. Amisissis per peccata his præfidiis, quomodo tutus eris à Diabolorum insidiis? Destitutus Angelorum protectione, quomodo tutus eris à periculis variorum incurfione? Si anima tua caret muro Angelicæ defensionis, facile expugnabit eam Dæmon fallacia persuasionis. A Deo ad ministeria facti illi Angeli mittuntur; reconciliandus ergo prius es Deo per fidem, si Angelum vis habere custodem. Vbi non est Dei gratia, ibi quoque non est Angelorum custodia. Intueamur Angelos, tanquam salutare quædam Dei manus, quæ

quæ nullum ad opus, nisi ipso dirigente, se moveant. Gaudium est in cœlo coram Angelis super uno peccatore resipiscente: lacrymæ pœnitentium peccatorum sunt quasi vinum Angelorum: cor autem impœnitens fugat custodes Angelos: Agamus ergo pœnitentiam, ut Angelis excitem⁹ lætitiâ. Cœlestis & spiritualis naturæ sunt Angeli; cœlestia ergo & spiritualia cogitemus, ut nobis adesse eis volupe sit. Humiles sunt Angeli, & superbia penitus eis exosa, quia etiam tenellis pueris inservire non erubescunt; quid ergo superbit terra & cinis, cum tantopere se humiliet Spiritus cœlestis? In morte metuenda potissimum Dæmonis astutia, quia scriptum est, quod serpens insidiatur calcaneo. extrema pars corporis calcaneus est; extremus vitæ terminus mors:

mors: In ultima ista mortis agonia maxime necessaria est Angelorū custodia, qui ab ignitis diaboli telis liberent, & animam corporis domicilio egressam ad cœlestē Paradisum deportent. Cum Zacharias in Templo sacro fungeretur ministerio, Angelus Domini ad ipsum veniebat: Sic etiam, si verbi & precum gaudes exercitio, Angelorum quoque gaudere poteris patrocinio. O clementissime Deus, qui per sanctos Angelos deducis nos per hujus vitæ eremum, da, ut per eosdem deducamur ad cœleste regnum!

ME

MEDITATIO XXVII.

De insidiis Diabolicis.

Quis novit Dæmonis astus?

COgita, devota anima, in quanto verferis periculo, quod semper tibi impendet à Diabolo, tuo adversario. Hostis ille est audacia promptissimus, viribus robustissimus, artibus callidissimus, machinis omnibus refertissimus, pugnandi studio infatigabilis, in omnes formas variabilis. In varia crimina ipse illicit; & postquam illexit, coram tribunali Dei nos accusat; Deum apud homines, homines apud Deum, & homines inter se invicem accusat. Vniuscujusque propensionem exacte prius perspicit, & postea laqueos tentationum opponit. Quemadmodum in oppugnationibus non ad firmas & munitas par-
tes

tes accedunt oppugnatores, sed
ubi estimant muros esse fluxos,
fossas planiores, & turre*s* incu-
stoditas : Sic perpetuo animam
hominis oppugnans Diabolus
id primum adoritur, quicquid
senserit molle & affectum in
animo. Semel victus non peni-
tus cedit, sed ad tentandum
fortius insurgit, ut vincat eos
tædio & negligentia, quos vin-
cere non potuit tentationum
violentia. A quo dolos suos iste
contineat, qui ipsum majestatis
Dominum ausus est calliditatis
sue fraude aggredi? A quo Chri-
stiano is abstineat, qui ipsos
Christi Apostolos expetiit cri-
brare, sicut triticum? Decepit
Adamum in Natura instituta.
quos non poterit decipere in
Natura restituta? Decepit Iudam
in schola Salvatoris. quos non
poterit decipere in mundo, scho-
la erroris? In omnibus omnino

N dia-

diabolicæ metuendæ sunt insidia. In prosperis invitat nos ad animi elationem ; in adversis invitat ad desperationem. Si parsimonia aliquem videt delectari, eum inexplebilis cupiditatis compedibus gaudet illigari ; si quem heroicus spiritus animat, eum irarum stimulis inflamat ; si quem videt paulo lætiores, eum ad insanæ libidinis incitat fervorem ; quos videt ferventes in religione, eos implicare conatur vana superstitione ; quos videt constitutos in dignitatibus, eos ambitionis percellit facibus. Cum impellit ad peccata, amplificat Dei misericordiam ; cum in peccata præcipitavit, amplificat Dei iustitiam. prius perducere vult ad præsumptionem ; postea deducere conatur ad desperationem. Interdum oppugnat externe persecutionibus ; interdum oppu-

oppugnat interne ignitis tentationibus. interdum nos impugnat aperte & violenter; interdum occulte & fraudulenter. In comestione posuit gulam, in generatione luxuriam, in exercitatione ignaviam, in conversatione invidiam, in gubernatione avaritiam, in correctione iram, in dignitate superbiam, in corde posuit cogitationes malas, in ore posuit locutiones falsas, in membris operationes iniquas: in vigilando movet ad prava opera, in dormiendo ad somnia turpia. Sic ergo ubique & in omnibus Diaboli cavendæ sunt insidiæ. Dormimus nos, & ipse vigilat; securi nos sumus, & ille tanquam leo circumit. Si leonem irritatum in te impetum facere conspiceres, quam vero timore cohorresceres? & cum infernalem leonem tibi insidiari audias,

dias, in utramque aurem adhuc
secure dormitas. Considera er-
go, fidelis anima, potentissimi
hujus hostis insidias, & spiri-
tualium armorum quære sup-
petias. Sint lumbi cincti veri-
tate, & induti lorica justitię. In-
due perfectam justitiam Chri-
sti, & tutus eris à tentationibus
Diaboli. Absconde te in fora-
mina vulnerum Christi, quoties
terreris jaculis serpentis hujus
maligni. Vere credens est in
Christo: Ut ergo nihil juris ha-
bet Satanus in Christum: Ita
etiam nihil juris habet in vere
credentem. Calceati sint pedes
in præparatione Evangelii pa-
cis: Audiatur perpetuo & so-
net in ore nostro Christi con-
fessio: Sic non lædet nos ulla
diaboli tentatio. Verba incan-
tatoris non tam pellunt serpen-
tem corporalem, quam eloquia
constantis confessionis fugant
hunc

hunc serpentem spiritualem. Assumatur scutum fidei, ut tela ignita extinguamus hostis nequissimi. Fides est, quæ etiam montes transfert; montes intellige dubitationum, persecutionum, & tentationum. Non percutiebatur à vastatore Israëlitæ, quorum postes signati sanguine Paschalis agni; non læduntur ab hoc vastatore, quorum corda per fidem Christi sanguine aspersa. Fides recumbit in Dei promissiones. At promissiones Dei evertere non potest Satanas, Ergo etiam contra fidem prævalere non poterit. Fides est animæ lumen: tentationes ergo maligni spiritus in hoc lumine facile apparent. Per fidem peccata nostra projiciuntur in profundum misericordiæ divinæ mare; in illo ignita Diaboli tela facile extinguentur. Galeam etiam salutis, id est,

sanctam spem assumere debemus. Tolera tentationem, tentationis respiciens exitum; est enim Deus moderator certantium & corona vincantium. Si nullus hostis, nulla pugna; si nulla pugna, nulla victoria; si nulla est victoria, nulla corona. melior illa pugna, quæ Deo proximum facit, quam illa pax, quæ à Deo abalienat. Assumendus etiam gladius Spiritus, quod est verbum Dei. plus apud te valere sinas Scripturæ consolationes, quam Diaboli contradictiones. Christus omnes Satanæ tentationes verbo vicit; verbo adhuc omnes Satanæ tentationes vincunt Christiani. Denique in precibus maximum habes contra tentationes subsidium: Quoties navicula animæ fluctibus tentationum obruitur, Christum precibus excita: Hostes visibiles vincimus feriendo; hostem

stem invisibilem vincimus preces fundendo. Pugna, ô Christe, pro nobis, in nobis, ut etiam in te vincamus.

MEDITATIO XXVIII.

Generales pie vivendi regulæ.

Pietas sapientia summa est.

Q Volibet die morti, iudicio, & æternitati magis appropinquas. Cogita ergo quolibet die, quomodo in mortis & iudicii severa discussione consistas, & quomodo in æternum vivas. Omnium cogitationum, verborum & actionum accurata cura habenda, quia de omnibus cogitationibus, verbis, & actionibus olim accurata ratio reddenda. Mortem hac nocte instare cogita tempore vespertino; mortem hac die instare cogita tempore matuti-

N 4. no.

no. Conversionem & bonam operationem ne differ in crastinum, quia incerta est dies crastina, sed mors impendens semper est certa. Nihil magis adversum pietati, quam dilatio. Si contemnis internam Spiritus sancti vocationem, nunquam pervenies ad veram conversionem. Cōversionem & bonam operationem ne differ in senectutem, sed offer Deo ipsam floridam juventutem: Incerta est juveni senectus; certus paratus est juveni impenitenti interitus. Nulla ætas servitio Dei magis apta, quam viribus corporis & animi vigenis juvena. In nullius hominis gratiam suscipere debes actionem malam; non enim homo iste, sed Deus tuam aliquando iudicabit vitam: Nullam ergo hominum gratiam divinæ statuas gratiæ præferendam. In via Domini

mini aut proficimus aut defici-
mus: Singulis ergo diebus vi-
tam tuam examina, an in pie-
tatis studio proficias aut defi-
cias. Stare in via Domini est re-
trogredi. nō ergo te delectet in
cursu pietatis stare; studeas au-
tem semper in via Domini am-
bulare. In conversatione tua
omnibus sis suavis, nemini
gravis, paucis familiaris; Deo
vivas pie, tibi caste, proxime
iuste; amico utaris ad gratiam,
inimico ad patientiam, omni-
bus ad benevolentiam, quibus
potes, ad beneficentiam. In vi-
ta tibi tuisque vitiis quotidie
morere; sic in morte Deo po-
teris vivere. Appareat miseri-
cordia in affectu, benignitas in
vultu, humilitas in habitu, mo-
destia in cohabitatione, patien-
tia in tribulatione. Semper co-
gites tria præterita, malum
commissum, bonum omissum,

N 5 tem-

tempus amissum. Semper cogites tria præsentia: Vitæ præsentis brevitatem, salvandi difficultatem, salvandorum paucitatem. Semper cogites tria futura: mortem, qua nihil horribilius, iudicium, quo nihil terribilius, pœnam inferni, qua nihil intolerabilius. Preces vespertinæ præterlapsæ diei emendent peccata: Ultimus septimanæ dies præcedentium dierum emendet delicta. Vesperi cogita, quam multi ad infernum eo die præcipitatis; & Deo gratias age, quod tempus tibi concesserit pœnitendi. Tria sunt supra te, quorum cogitatio nunquam recedat à memoria tua: Oculus omnia videns, auris omnia audiens, & libri, in quos omnia scribuntur. Totum se Deus tibi cõmunicabit; totum te communices etiam proximo tuo: Optima vita est, quæ tota aliis,

aliis infervit. Exhibe superiori
obedientiam & reverentiam,
æquali consilium & auxilium,
inferiori custodiam & discipli-
nam. Corpus tuum subjiciatur
animò, & animus Deo. Mala
tua præterita defleas, præsentia
bona parvipendas, futura bo-
na toto cordis desiderio con-
cupiscas. Memento peccati tui,
ut doleas: Memento mortis,
ut desinas; memento justitiæ
divinæ, ut timeas: memento
misericordiæ divinæ, ne despe-
res, Quantum potes, à mundo
te abstrahe, & servitio Domini
te totum devove: Semper cogi-
ta periclitari castitatem in deli-
tiis, humilitatem in divitiis, pie-
tatem in negociis. Nulli place-
re appetas, nisi Christo: nulli
displicere timeas, nisi Christo.
Semper ora Deum, ut jubeat
quod velit, & det quod jubeat:
Quod factum est, tegat, quod
futu-

futurum, regat. Qualis videri vis, talis etiam esse debes: Non enim iudicat Deus secundum speciem, sed secundum veritatem. In verbis cave multiloquium, quia de omni verbo vano rationem exigit iudicium. Opera tua qualiacunq; sint, nō transeunt, sed velut æternitatis quædam semina jaciuntur. si feminas in carnem, à carne metes corruptionem; si feminas in spiritum, à spiritu metes æternæ retributionis præmium. Non sequentur te post mortem honores mundi, nec sequentur te te divitiarum cumuli; non sequentur te voluptates, nec sequentur te mundi vanitates; sed post ultima vitæ fata sequentur te omnia tua opera. Qualis ergo vis esse in iudicio, talis hodie appareas in Dei conspectu. Nō æstimes quæ tibi adsunt sed potius æstimes ea quæ tibi desunt;

sunt; non superbias propter id quod est datum, sed humiliter potius propter id quod est negatū. Disce vivere, dum adhuc licet vivere. in hoc tempore æterna vita acquiritur aut amittitur. post mortem non restat tempus operandi, sed incipit tempus compensandi. In futura vita nō expectatur operatio, sed operum retributio. Sancta meditatio pariat in te scientiam, scientia compūctionem, compunctio devotionem, devotio faciat orationē. Magnum bonum pro pace cordis silentium est oris. Quanto magis fueris à mundo separatus, tanto magis Deo eris gratus. Quicquid habere desideras, à Deo pete; quicquid habes, Deo tribue: Non est dignus, qui non agit gratias pro datis: cessat gratiarum decursus, ubi non fuerit recursus. Quicquid tibi accidit,
in

in bonum converte: quoties tibi obveniunt prospera, æstima, quod exhibeatur benedicens & laudandi materia; quoties obveniunt adversa, æstima, quod pœnitentiæ & conversionis sint monitoria. Vim potentia tuæ ostende in juvando, vim sapientiæ tuæ in erudiendo, vim divitiarum in beneficiendo. Non frangat te adversitas, neque extollat te prosperitas. Sit scopus vitæ tuæ Christus, quem sequaris in via, ut cum allequaris in patria. In omnibus maximæ tibi curæ sit profunda humilitas, & ardens caritas. Elevet cor tuum caritas ad Deum, ut ei adhæreas; deprimat cor tuum humilitas, ne superbias. Æstima Deum Patrem clementia, Dominum disciplina; Patrem potestate blanda, Dominum severa; dilige ut Patrem pie, time ut Dominum
neces-

necessarie: dilige eum, quia vult
misericordiam; time eum, quia
non vult peccatum. Time Do-
minum, & spera in eum; agno-
sce tuam miseriam, & ipsius
prædica gratiam. O Deus, qui
dedisti velle, da etiam perficere.

MEDITATIO XXIX

De securitate excutienda.

Secure vivere mors est.

COgita, devota anima, fal-
vandi difficultatem; & fa-
cile excuties omnem securita-
tem. Nunquam & nullibi secu-
ritas est, neque in cælo neque in
Paradiso, multo minus in mun-
do. Cecidit Angelus sub præ-
sentia divinitatis, cecidit Adam
in loco voluptatis. Adamus
creatus erat ad imaginem Dei;
nihilominus insidiis deceptus
est Diaboli. Salomon omnium
ho-

hominum erat sapientissimu
nihilominus à Domino pe
mulieres est averfus. Iudas era
in schola Salvatoris, & quoti
die percipiebat salutaria verb.
istius summi Doct̄oris, nec ta
men tutus fuit à laqueis sedu
ct̄oris; præcipitatus est in ba
rathrum avaritiæ, & ex avari
tia in barathrum æternæ tristi
tiæ. David vir erat secundum
cor Dei, & erat Iehovæ carissi
mus filius, sed per homicidium
& adulterium factus est mor
tis filius. Vbi ergo in hac vita
securitas? Adhære firma cordis
fiducia Dei promissionibus: &
rutus eris à Dæmonis impugna
tionibus. Nulla in hac vita se
curitas, nisi quam credentibus,
& in via Domini ambulanti
bus, promissionum præstat in
fallibilitas. si ad futuram perve
nerimus felicitatem, tunc de
mum plenam habebimus secu
rita-

ritatē. In hac vita connexa sunt
timor & religio, nec alterum
debet esse sine altero. Ne sis se-
curus in adversis, sed quæcun-
que accidunt adversa, peccato-
rum tuorum cogita flagella. sæ-
pius occulta delicta punit Deus
per flagella manifesta. Cogita
gravem peccatorum tuorum
labem, & time justum peccato-
rum vindicem. Ne sis securus
in prosperis: illi enim Deus ira-
scitur, qui in hac vita non cor-
ripitur. Quid sunt afflictiones
piorum? Amaræ sagittæ ex dul-
ci Dei manu emissæ. Multos
Deus indignos præsentis puni-
tione æstimat, quos tamen in
æternum reprobat: Successus
felicitatis humanæ sæpe indi-
cium est damnationis æternæ:
Nihil infelicius peccantium fe-
licitate; nihil miserabilius eo,
qui miseriam ignorat. Quocū-
que vertis oculos, materiam

O do-

doloris invenis, & contra securitatem remedia aspicias: sursum Deum cogita, quem offendimus; deorsum infernum, quem meruimus; retrorsum peccata, quæ commisimus; antrorsum iudicium, quod timemus; introrsum conscientiam, quam fœdavimus; extrorsum mundum quem amavimus. Vide unde venis, & erubescere; ubi es, & ingemisce; quo iturus es, & contremisce. Arcta est salutis porta; sed adhuc arctior salutis via. Thesaurum fidei dedit tibi Deus; sed thesaurum istum portas in vasis fictilibus. Angelos tibi dedit Deus ad custodiendum; sed non longe abest diabolus ad seducendum. Renovavit te spiritu mentis tuæ; sed habes adhuc multum de carnis vetustate. Constitutus es in Dei gratia; sed nondum constitutus es in æterna gloria. Parata est

est in cœlo mansio; sed tamen affligit prius mundi impugnationio. Promisit Deus veniam pœnitenti; sed voluntatem pœnitendi dare non promisit delinquenti. Expectant te æternæ vitæ consolationes; sed tamen per multas te oportet ingredi tribulationes. Promissâ est æterni præmii corona; sed gravis prius superanda restat pugna. Non mutat Deus suum promissum; sed nec tu mutare debes sanctæ vitæ studium. Non faciente seruo quod præcipitur, faciet Dominus quod minatur. Ingemiscendum ergo jugiter, & proposita securitate lugendum, ne justo & secreto Dei iudicio homo deseratur, & perdendus in potestate Dæmonum relinquatur. Sic, quam diu adest divina gratia, delectare in ea, ut tamen non existimes, te donum Dei jure hæreditario possidere,

ita scilicet secur⁹ de eo, tanquã
nunquã perdere possis, ne subi-
to, cum forte Deus subtraxerit
donum, & retraxerit manum,
tu animo concidas, & tristior,
quam oportet, fias. beatus om-
nino, si omni satagas cura ma-
lorũ omnium parentẽ cavere
incuriam, Nõ te deseret Deus;
sed cave, ne à te deseratur Deus.
Dedit Deus gratiam; ora ut det
etiam perseverantiam. Iubet
Deus, ut sis de salute certus; non
autem iussit, ut sis securus. Pu-
gnandum tibi est fortiter, ut
tandem triumphes suaviter.
Caro tua intra te contra te pu-
gnat, hostis quo propinquior,
eo formidabilior: Mundus cir-
ca te contra te pugnat, hostis
quo copiosior, eo formidabi-
lior: Diabolus supra te contra
te pugnat, hostis quo poten-
tior, eo formidabilior. In vir-
tute Dei ne timeas cum his
hosti-

hostibus congredi; in virtute Dei victoriam poteris consequi. Non autem vinces tantos hostes securitate, sed pugnandi assiduitate. tempus vitæ, tempus pugnae. tunc maxime impugnaris, cum te impugnari nescis: tunc potissimum colligunt vires suas, cum quasdam videntur concedere inducias. Vigilant illi; & tu dormis? Parant se illi ad nocendum; & tu non paras te ad resistendum? Multi deficiunt via, antequam loc⁹ illis detur in patria. Quam multi Israëlita in deserto moriebantur, quorum nullus promissam terram consequebatur? Quam multi spirituales Abrahamæ filii in vitæ hujus deserto pereunt, antequam promissam cœlestis regni hereditatem ad-eunt? Nihil efficacius ad excutiendam securitatem, quam si cogitemus perseverantium ra-

ritatem. Tantum ergo cœlestis gloria in nobis sit desiderium, & eo perveniendi amor; tantus sit dolor, quod nondum pervenerimus; tantus sit timor, ne perveniamus; ut nullam sentiamus lætitiā, nisi de his, quæ aut auxilium aut perveniendi spem præstent. Quid juvat in momento gaudere si in æternū cogaris lugere? Quæ possit esse in hac vita lætitiā, si transit quod delectat, non autem transit quod cruciat? Securi vivimus, quasi horam mortis & iudicii transferimus. Dicit Christus, quod ad iudicium venturus sit, qua hora non putamus; dicit hoc veritas, & altera vice repetit, audi & time. Si venturus est Dominus in ea hora, qua non putamus, metuendum valde, ne imparati ad iudicium accedamus: Si accedimus imparati, quomodo sustinere poter-

terimus severam discussionem
hujus judicii? Nihilomin⁹ quod
in uno hoc amittitur momen-
to, non poterit reparari in om-
ni seculo: In unius momenti
judicabitur brevitare, quales
futuri simus in omni æternita-
te: In uno hoc momento Vita
& Mors, Damnatio & Salus,
Pœna & Gloria æterna cuilibet
adjudicabitur. O Domine, qui
dedisti ad bonum gratiam, da
in super ad bonum perseveran-
tiam!

MEDITATIO XXX.

De sancta vitæ Christi imita-
tione.

Sit vita regula Christus.

SANCTA Christi vita est perfe-
ctissima virtutum idea. om-
nis Christi actio est etiam no-
stra institutio: Multi volunt

O 4 Chri-

Christum consequi. sed detre-
ctant sequi: Volunt Christo
frui, sed non & imitari. Disce à
me, quia mitis sum, & humilis
corde, dicit Salvator: Nisi
Christi velis esse Discipulus,
nunquam eris verus Christia-
nus. Non solum Christi passio
sit tuum meritum, sed & Chri-
sti actio sit vitæ tuæ exemplum.
Dilectus tuus candidus & rubi-
cundus; sis & ipse rubicundus
sanguinis Christi aspersione, &
candidus vitæ Christi imitatio-
ne. Quomodo vero Christum
amas, si ipsius sanctam vitam
non amas? Si diligitis me, dicit
Salvator, præcepta mea serva-
te. Qui ergo mandata ejus non
servat, eum etiam non diligit.
Sancta Christi vita est perfecta
vitæ nostræ regula. Omnibus
regulis Francisci aut Benedicti
præferenda est unica regula vi-
tæ Christi. Si vis esse adoptivus
Dei

Dei filius, vide quomodo con-
versetur Filius ille unigenitus.
Si vis esse cohæres Christi, de-
bes etiam esse imitator Christi.
Qui vivere vult cum vitiis, ille
diaboli se dedit obsequiis. Qui
vero vult esse cum Diabolo,
quomodo poterit esse cum
Christo? Vitia amare, est Dia-
bolum amare, quia omnia pec-
cata sunt à Diabolo; quomodo
ergo poterit esse verus amator
Christi, qui est amator diaboli?
Deum amare est sanctam vi-
tam amare, quia à Deo omnis
sancta vita; quomodo ergo po-
terit esse amator Dei, qui non
est amator sanctæ vitæ? Proba-
tio dilectionis est exhibitio ope-
ris; veri amoris proprium est
amato obsequi, idem cum ama-
to velle, eadem cum amato
sentire. Si ergo vere Christum
amas, mandatis ejus obsequen-
tem te præstabis, sanctam vi-
tam

O 5 . tam

tam cum ipso amabis, & spiritu
mentis tuæ renovatus cœlestia
cogitabis. Vita æterna est in co-
gnitione Christi: Qui vero
Christum non amat, eum etiam
non cognoscit: Qui humilita-
tem, castitatem, mansuetudi-
nem, temperantiam, caritatem
non amat, etiam Christum
non amat, quia Christi vita
nihil aliud erat, quam humili-
tas, castitas, mansuetudo, tem-
perantia, caritas. Christus di-
cit, se non nosse eos, qui vo-
luntatem Patris non adimplēt.
Ergo etiam Christum non no-
runt, qui voluntatem Patris
cœlestis non faciunt. Quæ vero
est voluntas Patris? Sanctifica-
tio nostra, dicit Apostolus. Non
est Christi, qui Spiritum Christi
non habet: Vbi vero Spiritus
sanctus, ibi etiam cum donis
& fructibus suis adest. Qui vero
fructus Spiritus? Caritas, gau-
dium,

dium, pax, lenitas, benignitas, bonitas, fides, mansuetudo, temperantia. Sicut super Christum quiescebat sanctus Spiritus: ita etiam quiescit super omnes illos, qui in Christo sunt per veram fidem, quia Sponsa Christi currit in odore unguentorum Christi. Qui Domino adhæret, est unus Spiritus cum eo. Sicut carnalis copula viri & uxoris facit ex eis carnem unam: ita spiritualis conjunctio Christi & fidelis animæ facit ex eis spiritum unum: Vbi vero spiritus unus, ibi eadem voluntas: ubi voluntas eadem, ibi etiam actiones eadem. Qui ergo vitam suam Christi vitæ non conformat, nec Domino adhæreret, nec Spiritum Christi habere convincitur. An non æquum est, ut omnis vita nostra illi conformis reddatur, qui ex amore se totum nobis conformavit? Deus
in

in carne se manifestans exemplar sanctæ vitæ nobis proposuit, ne quis sanctam vitam detrectans ad carnis confugeret excusationem. Nulla vita jucundior aut tranquillior, quam Christi vita; quia Christus verus Deus. quid vero Deo tanquam summo bono jucundius aut tranquillius? Seculi vita brevem affert lætitiā, sed æternam secum trahit tristitiā. Cui in vita te conformas, ei etiam in resurrectione conformaberis: si Christi vitæ te hîc conformare incipis, illi in resurrectione etiam plenius conformaberis; si Diabolo te conformas per flagitia, in resurrectione ei cõformaberis per tormenta. Qui me sequi vult, abneget seipsum, dicit Salvator, & tollat crucem suam quotidie. Si in hac vita abnegas teipsum, Christus in iudicio agnoscet

scet te pro suo. Si propter Christum proprio honori, proprio amori, propriae voluntati in hac vita renuncias, Christus in futura sui honoris, sui amoris, suae voluntatis compotem te faciet. Si in hac vita particeps es crucis, in futura particeps eris aeternae lucis: Si in hac vita particeps es tribulationis, in futura particeps eris consolationis: Si in hac vita particeps es persecutionis, in futura particeps eris largissimae retributionis. Qui me confitetur in hoc seculo, inquit Christus, confitebor & ego eum coram Patre caelesti: Iam vero non solum doctrinae professione, sed etiam vitae conformatione Christum confiteri debemus; ita demum pro suis nos agnoscet in iudicio. Quisquis me negaverit coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre caelesti.

Chri-

Christus non solum verbis, sed etiam, & multo magis, impia vita negatur. Qui ergo factis negat Christum in hoc seculo, eum etiam factis negabit in iudicio. Christianus non est, qui veram Christi fidem non habet: Vera autem fides Christo spirituali viti nos inserit tanquam palmites: Omnem palmitem in Christo non ferentem fructum cœlestis Agricola tollit, qui vero in Christo manet, & in quo Christus per fidem habitat, hic fert fructum multum. Non est palmes in vite, qui non trahit succum ex vite; non est anima in Christo per fidem, quæ non spiritualem caritatis succum ex Christo trahit per fidem. Conformamur vitæ tuæ, bone Iesu, in hoc seculo, ut plene ei conformemur in futuro!

M E-

MEDITATIO XXXL

De sui abnegatione.

*Ille negat Christum, qui se
non abnegat ipsum.*

QVi me sequi vult, seipsum
abneget, dicit Salvator.
Seipsum abnegare, est proprio
suo amori renunciare. Amor
proprius amorem Dei prohi-
bet. Si vis esse Christi Discipu-
lus, necesse est, ut radix amoris
proprii moriatur in te penitus.
Nemo Christum diligit, nisi
qui seipsum odit. Nisi granum
frumenti, lapsum in terram,
fuerit mortuum, fructum non
affert: ita quoque fructus Spi-
ritus sancti percipere non po-
teris, nisi in corde tuo moria-
tur amor proprius. Dicebat Do-
minus ad Abrahamum: Egre-
dere è terra tua, & è cognatio-
ne tua, & è domo patris tui, ad
ter-

214 *Iohannis Gerhardi*

terram, quam ostendam tibi.
Non poterat Abraham tantus
fieri Propheta, nisi prius egre-
deretur ex sua patria: Non eris
prius verus Christi discipulus,
& vere spiritualis homo, ante-
quam ab amore discedas pro-
prio. Iacob ex contactu Angeli
uno pede claudicabat, altero
sano & integro: Per duos hos
pedes duplex amor intelligitur,
proprius & divinus: Tunc ho-
mo particeps erit divinæ bene-
dictionis, cum pede amoris
proprii claudicabit altero illo
amoris Dei manente sano &
integro. Fieri non potest, ut u-
no eodemque oculo cœlum in-
tuearis & terram: ita fieri ne-
quit, ut una eademque volun-
tate seipsum inordinate quis
amet ac Deum. Amor est sum-
mum animæ nostræ bonum,
tribuendū ergo hoc summum
animæ bonum summo bono,
scili-

scilicet Deo. Amor tuus, Deus tuus, id est, quicquid summe amas, id in Dei locum collocas, quicquid summe amas, id summum esse judicas; Deus autem vere est summum Ens: Qui ergo seipsum amat, seipsum Deum judicat, & in locum Dei collocat; quæ est omnino maxima idololatria. Quod summe amas, hoc rerum omnium finem æstimas, & desideriorum tuorum ultimum complementum judicas. solus autem Deus est principium & finis creaturarum; ipse est primus & novissimus; ipse solus implet desiderium cordis nostri, & nihil quicquam creati tua potest fatigare desideria. amorem ergo Dei præferre debes amori proprio, Deus est principium & finis: In illo ergo debet amor noster incipere, in illo etiam debet desinere. Dei essentia est

P extra

extra omnes creaturas, sicut ab æterno fuit Deus in seipso: Ab omnibus ergo creaturis amorem tuum abstrahas. Qualis amor tuus, talia etiam opera tua. Si opera tua procedunt ex vera fide & Dei amore, Deo sunt grata, & coram oculis eius magna, licet coram omnium hominum oculis sint parva: Si procedunt ex amore proprio, nunquam poterunt placere Deo. Amor proprius præstantissima quæq; opera contaminat. Cum esset Christus in domo Simonis, mulier quædam unguenti preciosi vas confringit, & caput Christi inungit; apparet opus parvum; nihilominus Christo erat gratum, quia procedebat ex fide vera, caritate pura, contritione serua. Sacrificium erat opus Deo gratum in V. T; In æterno tamen Deo non placebat, quod Saul prædam Amaleci-

leci-

lectitarum ad offerenda Deo sacrificia segregabat. quare? quia hoc non procedebat ex amore Dei. si enim vere Deum dilexisset, mandatum Dei de omnibus prædis exurendis non contempsisset; seipsum diligebat, & suam devotionem. Amor est quidam ignis. ita enim orat Ecclesia; Veni sancte Spiritus; & tui amoris ignem accende in fidelibus. Ignis non hæret in terra fixus, sed semper tendit sursum. sic amor tuus non debet in te quiescere, sed sursum ad Dominum se debet elevare. Seipsum abnegare, est in superæ honori suo renunciare. Summo bono soli debetur summus honor: Deus summum bonum est. Qui suam quærit gloriam, non potest Dei gloriam quærere. sicut Salvator dicebat ad Phariseos, Quomodo potestis credere, qui gloriam ab invi-

cem accipitis? Christi exēplum
intuere & sequere: Sæpius de
se testatur, quod non quærat
suam gloriam, quod non acci-
piat honorem ab hominibus,
quod sit ex corde humilis. Om-
nia tua dona à Deo accipis; o-
mnia ergo Deo vicissim tribuas.
omnes bonorum rivuli ab hoc
fonte bonitatis divinæ procedunt; omnia erga bona vicissim
in hoc mare transferenda. Her-
bæ, quæ folsequia dicuntur,
semper convertunt se ad solem,
à quo vitam & succū hauriunt:
Sic & omnibus tuis donis &
omni tuo honore ad Deum te
converte, & nihil quicquam
tibi tribue. Si aliquid à teipso
haves, honorem tuum quære-
re, & tibi ipsi tua dona tribuere
potes: sed quia nihil habes à
teipso; omnia vero à Deo, ideo
non tuum, sed Dei honorem
querere debes. Proprius honor
aver-

avertit hominem à Deo. Exemplum est in Nebucadnezar, qui dicebat: Hæc est illa Babylon, quam ædificavi in domum regni, in robore fortitudinis meæ, & in gloriam decoris mei. Sed quid sequitur? Adhuc sermo erat in ore Regis, & vox è cælo ruit: Tibi dico, Nebucadnezar, regnum transivit à te; ab hominibus te ejicient, & cum bestiis agri erit habitatio tua. Sic si ex proprio honore & superbia spirituales tuam Babylonem, id est, operum bonorum structuram æstimas, & gloriam eorum tibi tribuis, & non soli Deo, abjiceris à conspectu Dei. Seipsum denique abnegare, est, propriæ voluntati renunciare. Optimæ voluntati semper parendum; Dei autem voluntas semper est optima, Illius voluntati parendum, à quo omnia nostra habemus: A

P 3 Deo

Deo autem omnia ad nos de-
venerunt: Illius voluntati pa-
rendum, qui nos semper ad vi-
tam & ad bonum deducit. Dei
voluntas semper ducit ad vitam
& bonum. Delectare in Domi-
no, & ipse dabit tibi petitiones
cordis tui. Propria voluntas ad
mortem & damnationem nos
deducit. Per quid primus noster
parens ex Dei gratia & statu sa-
lutis in æternam damnationem
prolapsus est? Seposita Dei vo-
luntate propriam sequebatur
voluntatem: præceptum Do-
mini negligebat, & suasionem
diaboli audiebat. Verus ergo
Christi discipulus propriæ vo-
luntati renunciat, & divinam
voluntatem sequi desiderat. A-
spice Christum; is in agone
passionis constitutus propriam
voluntatem, tanquam gratissi-
mum sacrificium, Deo offert:
Offeras & tu propriam Deo vo-
lunta-

luntatem; & sic perficies eam, quam Christus requirit, tui abnegationem. O Domine, tua sancta voluntas fiat, sicut in cælo, ita & in terra!

MEDITATIO XXXII.

De vera quiete animæ.

Domino mens nixa quieta est.

IN transitoriis & mundanis rebus quietē suam anima sæpe quærit, sed non invenit. quare? quia anima omnibus creaturis dignior. Non ergo potest in illis vilioribus quietem & pacem invenire. Omnia mundana fugacia sunt & transitoria; anima autem immortalis: Quomodo ergo veram quietem in illis inveniret? Omnia illa terrena sunt; anima autem nō terrena est originis. quomodo ergo illis desiderium suum

explere posset? In Christo requiem invenit, ille potest satiare & explere desiderium illius. Contra iram Dei quiescit in vulneribus Christi: contra accusationes Satanæ in potentia Christi: contra terrorem legis in prædicatione Christi: contra peccata accusantia in sanguine Christi, qui melius coram Deo loquitur, quam sanguis Abel: contra mortis terrorem in sessione Christi ad dextram Patris acquiescit & confidit. Atque ita fides nostra quietem invenit in Christo; sed & caritas nostra summam quietem ibi invenit. Qui amore rebus terrenis inhæret, non habet veram quietem, quia ipsæ res terrenæ eam non habent: non possunt plene appetitum animæ satiare, quia omnia finita sunt; anima autem nostra ad imaginem Dei facta, infinitum
illud

illud bonum, in quo omnia bona sunt, appetit. Ut ergo fides nostra nulli ex omnibus creaturis inniti debet; sed soli Christi merito: Ita quoque amor noster nulli creaturæ adhærere debet, imo nec nobis ipsis. Nam proprius amor itidem amorē Dei impedit: Omnibus debemus amorem Dei præferre. Anima nostra Sponsa Christi est; huic ergo uni adhærere debet: Anima nostra Dei habitaculum; huic ergo soli locum dare debet. Multi quærunt in divitiis quietem; sed extra Christum nulla animæ quies: Vbi autem Christus, ibi paupertas, si non actu, tamen affectu. Non habebat ille cæli & terræ Dominus, quò caput reclinaret; sicque paupertatem nobis commendare & consecrare voluit. Divitiæ sunt extra nos; at, quod animam quietam reddere de-

P 5 bet,

bet, illud internum esse oportet: Cui vero in morte adhaerebit anima, quando omnia in mundo relinquenda? Aut nos divitiæ deserunt, aut nosmet illas, sæpius in vita, semper autem in morte: Vbi ergo tunc pacem & quietem inveniet anima? Multi in voluptatibus quærunt quietem; sed corporis hæc aliquando quies & delectatio esse potest, non autem animæ: Tandem sequitur comes, dolor & luctus. Voluptates ad hanc vitam spectant; anima autem non est creata huius vitæ gratia, quia per mortem exire compellitur. quomodo ergo in voluptatibus quietem invenire possit? Extra Christum nõ est animæ quies: Qualis autem erat vita Christi? Summus dolor à primo nati- tatis tépore usque ad mortem. Sic ille verus rerum æstimator
doce-

docere nos voluit, de voluptate quid nobis sentiendum sit. Multi in honoribus quærunt quietem: Miseri vero, qui ad quamlibet popularis auræ mutationem quiete carere coguntur. Honor est exterius & fugacissimum bonum; quod autem quietem animæ largiri debet, id in nobis esse oportet. Quid de humana laude & gloria plus referes, quam Apellis pictura laudata? Considera angulum, in quo latitas; quanta ejus proportio ad totam provinciam! ad Europam! ad totum orbem habitabilem! Ille demum verus honor, qui à Deo electis olim obtinget. Quies rei est in ipsius fine; nec quiescit res naturaliter, nisi postquam finem & locum suum adeptam est. finis creatæ animæ Deus est; facta siquidem est ad Dei imaginem. Ergo non potest esse quies-

quieta & pacata, nisi in illo suo fine, scilicet in Deo. Ut corporis vita anima; ita animæ vita Deus. Sicut ergo vere vivit anima, in qua spirituali gratia Deus habitat; ita mortua est anima, quæ Deum inhabitantem non habet. quæ vero potest quies esse mortuæ animæ? Prima ista mors in peccatis necessario trahit secundam mortem damnationis. Qui proinde amore suo firmiter adhæret Deo, & interius divina consolatione fruitur; illius quietem exteriora mala perturbare non possunt: In rebus tristibus lætus est, in paupertate dives, in tribulationibus seculi securus in turbis mundanis tranquillus, in conviciis & hominum contumeliis pacatus, in ipsa morte vivus. Non curat Tyrannorum minas, quia interius sentit divinæ consolationis divitias. In
adver-

adversis non tristatur, quia sanctus Spiritus efficaciter eum interius consolatur. Non angitur in paupertate, quia dives est in Dei bonitate. Non turbatur hominum contumeliis, quia divini honoris fruitur delitiis. Non curat carnis voluptatem, quia magis gratam habet Spiritus suavitatem. Non quaerit amicitias mundanas, quia Dei sibi propitii ac amici sentit delicias. Non inhiat thesauris terrenis, quia summum thesaurum habet reconditum in caelis. Mortem non metuit, quia in Deo semper vivit. Non desiderat magnopere sapientiam mundanam, quia habet interius docentem sanctum Spiritum. Perfectum tollit imperfectius. Non timet fulgura & tempestates, incendia & aquarum vastitates, tristes planetarum configurationes, & luminarium

narium cœlestium obscurationes, quia supra Naturam eventus in Christo fide recumbit, in Christo vivit. Non abstrahitur blanditiis seculi, quia audit in se suaviorem vocem Christi. Non timet Diaboli potentiam, quia divinam sentit indulgentiam, fortior est, qui in ipso vivit & vincit, quam Diabolus, qui vincere eum frustra satagit. Non sequitur carnis illecebras, quia in spiritu vivens spiritus sentit divitias. mortificat & crucifigit carnem Spiritus vivificatio. Non metuit diabolum accusatorem, quia Christum novit esse suum intercessorem. Hanc veram quietem animæ nostræ velit concedere autor & dator illius unicus, Dominus noster, Deus in secula benedictus!

M E-

MEDITATIO XXXIII.

De conscientia puritate.

Mens recti conscia, vita est.

IN omni tuo opere maximam curam habe conscientia. Si instigat te Diabolus ad quoddam peccatum, internum conscientia reverere iudicium. Si times in aliorum hominum peccare praesentia, multo magis a peccato revocet te propria conscientia: Internum testimonium efficacius est, quam externum: Quamvis ergo peccata tua fugiant omnium hominum accusationem, nunquam tamen effugere poteris internam conscientia testificationem. Conscientia erit inter libros illos, quos Apocalypsis testatur in iudicio olim aperiendos. Primus liber est divinae omniscientia, in quo manifeste

240 *Iohannis Gerhardi*
feste relucebunt omnium omnino hominum facta, verba, cogitata. Secundus liber est Christus, qui est vitæ liber. in hoc qui scriptus invenietur per veram fidem, is ab Angelis deducetur in curiam cœlestem. Tertius liber est Scriptura, juxta cujus præscriptum judicabuntur fides & nostra opera: Sermo, quem locutus sum, dicit Salvator, judicabit eos in die novissimo. Quartus liber continet externa testimonia pauperum, qui in die iudicii recipient nos in æternum tabernaculum. Quintus liber continet internū testimonium conscientię, quia conscientia est codex in quo omnia cōscribuntur peccata: Grande volumen conscientia, cui omnia stylo veritatis inscripta: Non poterunt damnati negare peccata sua in iudicio, quia propriæ conscientien-

scientiæ cōvincentur testimo-
nio: Non poterunt fugere à
peccatorum accusatione, quia
tribunal conscientiæ internum
est & domesticum. Conscien-
tia pura est speculum animæ
clarissimum, in quo se intuetur,
& Deum veri luminis splendo-
re sordens acies videre nequit.
Hinc dicit Salvator; Beati mū-
di corde, quia Deum videbunt.
Sicut pulchra & munda facies
hominis aspectui grata: ita pu-
ra & munda cōscientia coram
oculis Dei accepta; sed putrefa-
cta, conscientia vermes progi-
gnit immortales. In præsentī i-
gitur conscientia vermis sen-
tiendus & suffocandus, non
autem in immortalitatem fo-
vendus. Adhunc librum emen-
dandum omnes alii inventi
sunt. Quid prodest magna sci-
entia, si adsit immunda consci-
entia? non ex scientiæ sed con-

Q sci-

scientiæ libro iudicaberis aliquando coram Dei throno. Si hunc librum recte vis scribere, scribe eum secundum exemplar libri vitæ: Liber vitæ Christus est: ad normam doctrinæ Christi cõformetur professio tuæ fidei: ad normam vitæ Christi cõformetur vitæ tuæ ductus. Bona erit cõscientia, si habeat in corde puritatem, in ore veritatem, in actione honestatem. Conscientia pro lucerna utere in omnibus actionibus; ea enim, quæ in vita bonæ sint actiones, quæ malæ, ostendet penitus. Fuge hoc conscientia judicium, in quo idem simul reus, actor, testis, iudex, tortor, carcer, flagellum, executor, carnifex. Quodnam hic possit esse effugium, ubi ipsa testis est, quæ accusat, & nihil potest esse occultum ei qui iudicat? Quid prodest, si omnes te laudent, & con-

conscientia te accuset? Quid obesse poterit, si omnes derogent, & sola conscientia defendat? Solus hic iudex unicuique ad accusandum, ad iudicandum, ad damnandum sufficit: Incorruptus hic iudex, nec flecti potest precibus, nec corrumpi muneribus. Quocumque vadis, ubicumque es, semper conscientia tua tecum est, secum portans quicquid in ea posuisti, sive bonum sive malum: Servat hæc vivo & restituit defuncto depositum, quod accepit servandum: Sic vere inimici hominis domestici ejus, sic in domo propria, & à propria familia habes accusatores, observatores, & tortores. Quid prodest vivere in copia omnis abundantia, & torqueri flagello conscientia? Fons humanae felicitatis & miseriae in ipso animo est. Quid prodest febribus æstuanti in aureo collo-

Q 2 cari

244 *Iohannis Gerhardi*
cari lecto? Quid prodest con-
scientiæ facibus agitato exter-
næ felicitatis lætari cumulo?
Quanta cura est salutis æternæ,
tanta etiam cura sit conscien-
tiæ: Amisâ enim bona con-
scientiâ amittitur fides; amisâ
fide amittitur Dei gratia; amis-
sa Dei gratia, quomodo potest
sperari vita æterna? Quale est
conscientiæ tuæ testimonium,
tale expectabis à Christo judi-
cium: Peccatores nullo arguen-
te, vel in medium quippiam
afferente, ipsi sui ipsorum ac-
cusatores fiunt. Sicut ebrius,
quando multum vini ingurgi-
tat, nullum sentit à vino dam-
num; postea autem, è sopo-
re excitatus ebrietatis sentit in-
commodum: Ita & peccatum,
donec consummetur, obtene-
brat mentem, & quasi densa
nubes veri iudicii splendorem
obfuscat; postea demum insur-
git

git conscientia, & quovis accusatore gravius arrodit. Ita sunt iudicia; iudicium mundi, iudicium tui & iudicium Dei. Ut autem non potes effugere iudicium Dei: Ita etiam non poteris effugere iudicium tui, licet aliquando effugias iudicium mundi: Nulli obfiſtunt parietes, quo minus hic testis videat tuas actiones: Quæ te poterit defendere excusatio, quando damnat interna accusatio? Tranquillitas conscientia initium est vitæ æternæ. Verius & jucundius gaudebis de bona conscientia inter angustias, quam de mala inter delicias: Contra omnem malevolorum obtreſtationem confidenter obvertere poteris conscientia excusationem. Te interroga de te, quia te longe noſti melius, quam ullus homo alius. In extremo iudicio quid proderunt aliorum falſæ laudes?

Q

des?

des? Quid oberunt aliorum falsæ obtrectiones? Dei & tuo stabis aut cades iudicio; non aliorum stabis aut cades testimonio. Nunquam finitur conscientia, quemadmodum, nunquam finitur anima. Tamdiu prement damnatos infernales pœnæ, quamdiu durabit accusatio conscientia. Nullus exterior ignis tantopere corpus affligit, quam graviter hæc interior flamma animam adurit. æterna est anima, quæ uritur; æternus conscientia ignis, qui urit. Nulla exteriora flagella corpori tam sunt molesta, quàm gravia sunt animæ hæc interiora verbera. Fuge ergo peccati reatum, ut conscientia effugas cruciatum: Dele per veram pœnitentiam peccata ex libro conscientia, ne in iudicio ea legantur, & metuenda tibi sit vox divina sententia. Extingue ver-

mem

mem conscientiaē per devotio-
nis fervorem, ne morsus ejus
æternum tibi pariat horrorem:
Extingue hunc interiorem i-
gnē per lacrymas, ut ad cœle-
stis refrigerii pervenias delicias.
O Domine, da, ut militemus
bonam militiam, retinentes fi-
dem ac bonam conscientiam,
ut tandem salvi & incolumes
perveniamus ad cœlestem pa-
triam!

MEDITATIO XXXIV.

De studio veræ humilitatis.

*Quid homo? quid bulla?
Nihil sunt.*

COgita, ô fidelis anima, mi-
seram hominis conditionē,
& facile effugies omnem super-
biæ tentationem. Homo vilis
in ingressu, miser in progressu,
flebilis in egressu. Impugnatur

Q 4 à Dx

à Dæmonibus, laceffitur tenta-
tionibus, allicitur delectationi-
bus, dejicitur tribulationibus,
implicatur criminibus, denu-
datus est virtutibus, irretitus
malis cōsuetudinibus. Vnde er-
go superbis, terra & cinis? Quid
fuiſti ante ortum? Sperma fœ-
tidum. Quid in vita? Saccus
stercorum. Quid post mortem?
Cibus vermium. Si quid in te
boni, id tuum non est, sed Dei:
nihil tuum est, nisi peccata. ni-
hil ergo arroges tibi ex his, quæ
in te sunt, præter peccata tua.
Fatuus & infidelis est servus,
qui de bonis Domini sui vult
superbire. Vide, ô homo, exem-
plum Christi. famulatur ipsi om-
nis gloria cælorum, imo ipse
solus est vera gloria; & tamen
omnem mundanam à se abjicit
gloriam. Clamat is adhuc: Di-
scite à me, quia mitis sum, &
humilius corde. Verus Christi
ama-

...mator qui etiam Christi imita-
...nor. Cui Christus carus est,
...omnium etiam ipsius humilitas ca-
...nata est. Erubescat & confunda-
...tur superbiens fervus, quando
...ita humilis est cœlorum Domi-
...nus. Dicit de sese Salvator no-
...ter, quod sit lilium cōvallium,
...cilicet quia ipse, qui nobilissi-
...mus flos est, nascitur & conser-
...vatur non in montibus, id est,
...superbis & elatis cordibus, sed
...in humilioribus vallibus, id est,
...contritis & humilibus piorum
...mentibus: Vere enim anima
...humilibus est sessio & delecta-
...bile cubile Christi, ut dicit qui-
...dam sanctus. Vera gratia non
...extollit, sed humiliat: nondum
...ergo particeps veræ gratiæ, qui
...non ambulat in cordis humili-
...tate. Fluente divinæ gratiæ de-
...orsum, non sursum fluunt. Ut
...quæ per naturam non quærūt
...loca sublimia; Ita gratia divina
... non

Qs

non

non fluit, nisi ad corda humilia. Dicit Psalmus: Dominus in altis habitat, & humilia respicit in cœlo & in terra. Vere hoc mirabile est, quod ad summum & altissimum Deum non nisi humilitate appropinquamus. Qui sibi vilis, Deo magnus: Qui sibi displicet, Deo placet. Ex nihilo fecit Deus cœlum & terram: Ut fuit in creatione, ita adhuc est in hominis reparatione: Creat Deus ex nihilo, reparat ex nihilo. Ut ergo particeps fias regenerationis & reparationis, sis nihil in oculis tuis, id est, nihil tibi tribuas, nihil arroges. Omnes sumus infirmi & fragiles; te autem judica fragiliorem neminem. Non nocet, si omnibus te inferiorem iudices, & per humilitatem omnibus te supponas; sed plurimum nocet: si vel uni te præponas. Viginti quatuor seniores, id est,
tota

tota triumphās Ecclesia, abjicit coronas ante thronum; omnē justitiam & gloriam Deo tribuit. quid ergo faciat vilis peccator? Seraphin, sancti Angeli, velant facies suas in aspectu majestatis divinæ. quid faciat homo tā vilis creatura, & creatori suo tot modis ingrata? Christus verus & unigenitus Dei Filius ex admiranda humilitate descendit de cælo, & fragilem nostram naturā in se suscepit; demisit se in carnem, in mortem, in crucem: Quid faciat homo, qui per peccata tam longe recessit à Deo? Vide, ô fidelis anima, quam stupenda humilitate superbiam nostram Christus sanaverit; & tu adhuc superbire cupis? Per humilitatis & passionis viam Christus ingressus est in gloriam? & tu in superbix via incedens ad cœlestem gloriam pervenire te posse statuis?

statuis? Diabolus propter superbiam ex cœlesti regno expulsus; & tu, cum cœlesti gloria nondum frueris, per superbix viam eo contendis? Adamus propter superbiam ex Paradiso ejectus; & tu ad cœlestem Paradisum per superbix viam pervenire cupis? Optemus potius servire & lavare pedes aliorum cum Christo, quam dignitatem locum ambire cum diabolo: humiliemur in hac vita, ut exaltemur in futura. Non quid habeas, sed quid tibi desit, ô fidelis anima, semper cogita. magis dole de virtutibus, quas non habes, quam quod gloriari velis de virtutibus, quas habes. virtutes cela, peccata manifesta: valde enim metuendum est, ne si thesaurum operũ bonorum manifestes per gloriam, Diabolus tibi eum deprædetur per superbiam. Ignis optime servatur
si ci-

si cinere tegatur: ita ignis caritatis nunquam securius custoditur, quam cum cineribus humilitatis sepelitur. Superbia est omnium peccatorum semen. caveas ergo extolli, ne contingat te in abyssum peccatorum præcipitari. Superbia est gratum cubile Diaboli. caveas ergo extolli, ne contingat miseram tuam animam à Diabolo subjugari. Superbia est ventus urens & exsiccans divinæ gratiæ fontem. caveas ergo extolli, ne contingat te à divina gratia separari. Sana, ó Christe, tumorem superbiæ nostræ. sancta tua humilitas sit nobis vitæ nostræ meritum; sit etiam vitæ nostræ exemplum: fides nostra humilitatē tuam firmiter amplectatur, & vita nostra eandem constanter sequatur!

MEDITATIO XXXV.

De Avaritia fugienda.

Quis vere pauper? Avarus.

QVam grata est salus animæ,
tam odiosum esse debet
peccatum avaritiæ. Avarus om-
nium pauperrimus est; quia
tam deest illi quod habet, quam
quod non habet. Avarus est om-
nium afflictissimus; quia in
neminem bonus est, in se au-
tem pessimus. Initium omnis
peccati superbia; radix malo-
rum omnium avaritia. illa per
aversionem à Deo; hæc per con-
versionem ad creaturas. Pariunt
divitiæ sudorem in acquiren-
do, creant timorem in possi-
dendo, pariunt dolorem in a-
mittendo, &, quod pejus est,
avarorum labor non solum pe-
riturus, sed etiam peremptorius;
aut divitiæ te deserunt, aut tu
illas.

Illas. Si ergo speras in divitiis ;
quæ erit spes tua in hora mor-
tis ? Quomodo animam tuam
Deo credes , si corporis tui cu-
ram ei non credis ? Omnipo-
tenti Deo curæ es ; quare du-
bitas ne sustentare te possit ? Sa-
pientissimo Deo curæ es ? quare
ambigis quomodo sustentare
velit ? Largissimo Deo curæ es ;
quare dubitas an sustentare te
velit ? Habes syngrapham Chri-
sti, universorum in cælo ac
terra Domini, nihil eorum, quæ
opus sunt homini defuturum
eis, qui quærunt regnum Dei:
Confide huic Christi promissio;
non fallit: Est enim veritas.
Avaritia est summa idololatria,
quæ creaturas in locum Dei
collocat: Avarus fiduciam Deo
debitam ad creaturas transfert.
Quicquid plus diligitur quam
Deus, id Deo præfertur. quic-
quid Deo præfertur, in locum
Dei

Dei collocatur. Esau jus primogenituræ vendebat edulio: Ita multi hæreditatem regni cœlestis à Christo paratam amittunt pro acquirendis temporalibus bonis. Iudas Christum vendidit triginta argenteis: Avari gratiam Christi pro temporalibus vendunt divitiis. Quomodo potest aspirare ad regnum cœlorum, plenus quotidie siliquis porcorum? Quomodo potest ad Deum cordis elevatione cōtendere, qui animæ quietem in divitiis studet invenire? Divitiæ sunt spinæ, dicit Veritas: Qui ergo amat divitias, is vere amat spinas. O spinæ, quam multas suffocatis animas! Spinæ impediunt seminis provétum: Ita divitiarum sollicitudo spiritualem verbi impedit fructum. Spinæ corpus puncturis affligunt: ita divitiæ animum curis angunt. Periturus es, si perituros

turos solum colligis thesauros. Qui in terris thesauros congregat, similes sunt iis, qui fruges suas in imis & humidis locis recondunt, non advertentes, fore, ubi quam citissime putrescant. Quam stolidi sunt, qui in divitiis finem desideriorum suorum collocant! quomodo res corporalis animam, quæ spiritus est, implere possit, cum potius spiritualis natura virtute propria sic comprehendat corporalia, ut nulla quantitate distendatur? Anima ad æternitatem creata; injuriam ei facis, si desideriorum ejus finem in temporalibus & momentaneis constituis. Anima quo magis ad Deum elevatur, eo magis ab amore divitiarum abstrahitur. Omnia animalia, quo cælestibus viciniora sunt, eo minus cupiunt & congregant inferiora: sicut volatilia

R lia

lia cœli nec serūt, nec metunt. magnum est indicium, quod anima cogitet cœlestia, si parvi æstimat & cōtemnit terrestria. Mures & reptilia congerunt in cavernas; deterioris enim conditionis sunt & ignobilioris naturæ quam aves. Magnum signum, quod anima à Deo averfa, & terrenis affixa, si divitiis inordinato amore adhæret, Animam tibi dedit Deus; & tu carnis curam ei non concredis? volucres cœli pascit Deus, & tu dubitas, an velit te sustentare, cum sis ad imaginem ipsius creatus? Lilia agri vestit Deus; & tu dubitas, an prospecturus sit tibi de vestibus? Pudeat, non posse efficere fidem & rationem in homine, quod naturalis instinctus efficit in volucres, nec serunt nec metunt volucres, sed corpusculi sui curam Deo committunt. Avari verbis

bis Dei fidem non adhibent, antequam sibimetipsis de sustentatione prospiciant. Avarus est injustissimus: Quare? Quia nihil secum in mundum intulit; & tamen ita de bonis terrenis est sollicitus, ac si plurima omnino ex mundo secum auferre velit. Avarus est ingratiſſimus: Quare? Quia multis Dei fruitur bonis & nunquam ad bonorum datorē cordis fiducia evehitur. Avarus est stolidiſſimus: Quare? Quia relinquit verum bonum, sine quo nihil vere bonum, & adhæret ei, quod sine Dei gratia non est bonum. Qui terrenorum obstringitur amore, non possidet, sed possidetur ipse. Avaritia nec copia nec inopia extinguitur: Inopia ideo non minuitur, quia habendi crescit desiderium, quando obtineri nequit, quod diu est desideratum:

Copia ideo non minuitur, quia avarus, quanto magis acquirit, tanto amplius quærit; quando acquiritur, quod ab avaritia desiderabatur, simul nova desiderandi materia subministratur: & sic more ignis, cum ligna, quæ consumit, exceperit, accrescit. Avaritia torrens est in principio parvus, sed postea in immensum crescit. fuge ergo divitiarum cupiditati terminum, ne cupiditas ista ad æternum te trahat exitium. Multi in hac vita devorant, quod postea apud inferos digerant: multi, dum sitiunt lucrum, ad præsentissimum currunt interitum. Hæc cogitans, devota anima, quantum potes, fuge ab avaritia: Nihil de bonis ad iudicium tecum feres, nisi pauperibus peritura & caduca tua bona, pro quibus Christus vitam dare non recusavit, relique-

queris. Da pauperi, ut des tibi: quicquid pauperi non dederis, habebit alter. Nimis est avarus, cui non sufficit Dominus: Non dum vere sperat cœlestia, qui magni æstimat bona terrestria. Quomodo pro fratre poneret animam, qui fratri petenti denegat tēporalem substantiam? Thesaurus cœli est manus pauperis, quod ea suscipit, ne in terra pereat in cœlo ponit. Vis gratum Christo præstare officium? Exhibe pauperi beneficium. Membris quod bene fit, id tanquam sibi factum caput accipit. Dicit tibi Christus, Da mihi de eo, quod dedi de meo; fac bonum de bono, ut acquiras tibi bonum; largire terrena, ut ea serves, quia ea parce nimis servando amittes. Audi Christum monentem, ne cogaris in iudicio eum audire dicentem; Ite in æternum ignem

R. 3 ma-

262 *Iohannis Gerhardi*
maledicti, quia non cibastis me,
quando esurivi. Sanctum semē
Eleemosyna, prout parce vel
large fuit sparsum, messis erit
vel parca vel copiosa. Si vis esse
in numero ovium, exhibe et-
iam ovibus beneficium. Ter-
reant te hœdi ad sinistram cō-
stituti, non quia rapuerunt,
sed quia non paverunt. Incli-
na, ó Deus, cor nostrum ad te-
stimonia tua, & non ad avari-
tiam!

MEDITATIO. XXXVI.

De proprietatibus veræ
caritatis.

Sanctos dilectio signat.

VERA & sincera caritas est
constans piorum proprietas.
nullus Christianus sine fide,
nulla fides sine caritate: ubi
non est caritatis splendor, ibi
etiam non est fidei fervor. Re-
move

move lucem à Sole, & removere poteris caritatem à fide. Caritas est actus exterior interioris vitæ hominis Christiani. Corpus mortuum est sine respiratione: ita fides mortua est sine dilectione. Non est Christi, qui non habet Spiritum Christi; non habet Christi Spiritum, qui non exferit caritatis donum, quia fructus Spiritus est caritas: Arbor bona non cognoscitur, nisi ea fructus proferre bonos perspicitur. Caritas vinculum est Christianæ perfectionis. sicut corporis membra per spiritum, id est, animam, conjunguntur: ita vera corporis mystici membra per Spiritum sanctum charitatis vinculo uniuntur. In templo Salomonis omnia auro obducta erant intus & exterius: sic in spirituali Dei templo caritate omnia ornata sint intus & exterius.

R 4

terius.

terius. caritas moveat cor ad
compatiendū, caritas manum
moveat ad elargiendum. non
sufficit cōpassio, si non accedat
exterior elargitio; nec sufficit
elargitio exterior, si nō accedat
compassio interior. Omnia ac-
cipit fides à Deo; caritas vicif-
sim omnia sua donat proximo;
Per fidem divinæ naturæ con-
fortes reddimur; Deus autem
caritas est. Vbi ergo non se ex-
erit caritas exterius, nemo cre-
dat, quod adsit fides interius.
Nemo in Christum credit qui
non Christum diligit: nemo
diligit Christum, nisi qui et-
iam diligit suum proximum.
Nondum vera cordis fiducia
apprehēdit Christi beneficium,
qui proximo debitum dene-
gat officium. Non est vere o-
pus bonum, quod non pro-
cedit ex fide; nec est vere opus
bonum, quod non procedit
ex

ex caritate: caritas enim semen
est omnium virtutum. non est
bonus fructus, nisi qui de radi-
ce caritatis exurgit. Caritas est
est spiritualis gustus animæ;
hic enim soli sapit omne bo-
num, omne arduum, omne
adversum, omne laboriosum.
Caritatis gustus etiam mortem
facit suavissimam, quia fortis,
ut mors, dilectio; imo fortior
quam mors, quia caritas Chri-
stum deduxit ad mortem, cari-
tas etiam vere pios, ut pro Chri-
sto mori non dubitent, excitat.
Omnia Dei opera procedunt ex
caritate, etiam pænæ ipse: Sic
omnia opera Christiani homi-
nis ex caritate procedant. In o-
mnibus creaturis proposuit no-
bis Deus speculum caritatis. Sol
& desideria non sibi, sed nobis
lucent. Herbæ non seipsas, sed
corpora nostra purgant. Aër,
aqua, bruta, & omnes creature.

R s ho-

homini inserviunt. Ita quoque
teipsum totum exhibeas pro-
ximi ministerio. Non profunt
linguæ sine caritate, quia sine
caritate linguarum cognitio
inflat, caritas autem ædificat.
Non prodest scientia mysterio-
rum sine caritate, quia etiam
Diabolo nota sunt mysteria, ca-
ritas autem solius vere pii pro-
pria. Fides etiam montes trans-
ferens non prodest sine carita-
te, quia talis fides est solum mi-
raculosa, non salvifica. Caritas
dono miracula faciendi præ-
stat, quia illa verorum Chri-
stianorum indubitata nota,
hoc impiis interdum concedi-
tur. Non prodest omnes facul-
tates pauperibus distribuere, si
non adsit caritas, quia hypocri-
tica est actio exterior, si non ad-
sit caritas interior. Non pro-
sunt rivi beneficentiæ, si non
orientur ex caritatis fonte. Ca-
ritas

Caritas patiens est; quia nemo facile irascitur ei quem vere diligit. Caritas benigna est; qui enim cor suum, bonum animæ summum, donavit per caritatem, quomodo minora bona exteriora negaret? Caritas non æmularur; quia alterius bona non respicit tanquam sua. Caritas non agit perperam; quia nemo facile eum lædit, quem vere & ex animo diligit. Caritas non inflatur; quia per caritatem unius corporis membra reddimur; membrum autem unum alteri se non præfert. Caritas non gerit se indecenter; quia irati proprium est indecenter se gerere; caritas autem iræ frenum est. Caritas nõ quærit quæ sua sunt, quia quod quis amat, sibiipsi præfert, ejusque comoda magis quærit, quam sua. Caritas non irritatur; quia ex superbia omnis ira; caritas autem

tem

tem infra alios se abjicit. Caritas non cogitat malum; quia, cui quis malum struere cognoscitur, eum nondum vere diligere convincitur. Caritas non gaudet super injustitia; quia caritas aliorum miseriam facit suam, omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet caritas. Quod enim sibi præstari caritas exoptat, id aliis præstare non recusat. Cessabunt linguæ, evacuabuntur prophetiæ, destruentur scientiæ: non cessabit caritas; sed ejus imperfectio in futura vita cõplebitur, & ejus perfectio in futura vita augebitur. Duo altaria constitui Deus jussit in tabernaculo: ignis ab exteriori transferrebat ad interius. duplicem Ecclesiam Deus congregavit, militantem & triumphantem: ignis caritatis à militante olim transferetur ad triumphãtem.

Hæc

Hæc cogitans, devota anima, sanctæ stude caritati. Proximus quisquis sit, is tamen est, pro quo Christus mori voluit: quare ergo proximo denegas caritatem impendere, cum Christus non dubitaverit vitam pro eo impendere? Si vere Deum diligis, etiam imaginem ipsius diligere debes. Vnum spirituale corpus omnes sumus; sit ergo omnium una spiritualis anima. iniquum est, ut dissideant in terris, qui aliquando una victuri sunt in cœlis. dum mentes consentiunt in Christo, voluntates etiam conjunctæ sint. unius Domini servi sumus; dissidere invicem non est æquum. mortuum est corporis membrum, quod alterius non sentit affectum. non se verum mystici corporis Christi membrum æstimet, qui alteri patienti non condolet. Vnus omnium Pater
- Deus,

Deus, quam à Christo edoctus
quotidie Patrem compellas;
quomodo iste verum agnoscet
filium, nisi vicissim ipsius filios
pro fratribus agnoscas? Homi-
nem tibi à Deo commendatū,
si dignus est, ama, quia dignus
est quem amas; sin indignus,
ama ideo, quia Deus dignus cui
pareas: Per amorem hominis
inimici amicus ostenderis Dei:
Non attende, quid faciat tibi
homo, sed attende, quid tu fe-
ceris Deo: Non attende inju-
rias quas infert inimicus, sed
attende beneficia quæ confert
tibi is, qui jubet ut inimicum
diligas. Proximi sumus condi-
tione terrenæ nativitatis, & fra-
tres spe cœlestis hæreditatis. di-
ligamus ergo invicem. Accen-
de in nobis, ô Deus, caritatis
ignem per Spiritum tuum!

M E-

MEDITATIO XXXVII.

De studio Castitatis.

Christi, mens casta, cubile.

QVI vult esse verus discipulus Christi, sanctæ studere debet castitati. Casta & pura mens est benignissimus Deus; hunc castis invocare debes precibus. Dixit quidam Sapiens, quod corporis castimonia & animæ sanctimonia sint duæ claves religionis & felicitatis. Si corpus non servatur purum & immaculatum à scortatione, vix poterit anima exardescere in oratione. Corpus nostrum Spiritus S. templum est; cavendum summo studio, ne polluamus sanctum hoc S. Spiritus habitaculum. Membra nostra Christi membra sunt; cavendum, ne tollamus membra Christi, & faciamus membra mere-

272 *Iohannis Gerhardi*
meretricis. Domino per fidem
& castitatem adhæreamus, ut
simus cum eo unus spiritus; nō
adhæreamus meretrici, ne effi-
ciamur cum ea unum corpus.
Sodomitæ æstuantes libidini-
bus percutiebantur à Domino
cæcitatibus; corporali scilicet
& spirituali: eadem adhuc ho-
die hominum impurorum est
pœna. Sodomitarum libidines
sulphure & igne cœlitus delap-
so vindicabantur: sic Deus fer-
vorem pravæ istius concupi-
scentiæ in scortationibus æter-
no igne accedet. Ignis hic non
extinguitur, sed fumus tormen-
torum ascendit per omnia se-
cula. Foris id est, extra cœlestem
Hierosolymã, sunt canes, id est,
impuri & libidinosi homines.
Abluit nos Christus precioso
suo sanguine in Baptismo; ca-
vendum summo studio, ne im-
puris libidinibus nos contami-
nemus,

nemus, Ipsa natura duce talia flagitia erubescunt impii perpetrare in cōspectu hominum; & tamen non erubescunt ea perpetrare in conspectu Dei & Angelorum. nulli parietes oculos Dei sole lucidiores impediunt; nulli anguli sanctorum Angelorum præsentiā excludunt; nulli secessus internū conscientiae testimonium tollunt. Mirabile hoc est, quod ardor luxuriæ ascendat quasi ad cælum cum tamen fœtor ejus descendat ad infernum. Brevis voluptas ista æternum pariet dolorem. momentaneum est, quod delectat; æternum, quod cruciat: brevis voluptas fornicationis; perpetua pœna fornicatis. Memoria crucifixi crucifigat in te carnem tuam: memoria gehennæ extinguat in te concupiscentiæ fervorem: lachrymæ pœnitentiæ extinguant

S in te

in te libidinis ardorem. Confingat carnē tuam divinus timor, ne te decipiat carnalis amor. Cogita, quod appetitus libidinis plenus sit anxietatis & verecundiæ, actus abominationis & ignominia, exitus pœnitudinis & verecundiæ. Non blandientem Dæmonis ad libidinem incitantis faciem, sed pungentem fugientis caudam respice: Non cogita brevitatem delectationis, sed potius æternitatem damnationis. Ama scientiam scripturarum; & vitia carnis non amabis: Semper aliquid operis facito, ut cum venerit tentator, te semper inveniat occupatum. Davidem decepit in otio: Iosephum non poterat decipere in ministerio. Cogita instantem omnibus horis mortē; & facile spernes omnem carnis voluptatem. Ama temperantiam; & facile vinces pravam
con-

concupiscentiam: Venter mero
æstuans cito despumat in libi-
dinem: Periclitatur in delitiis
castitas: si ergo immodicis de-
litiis pascis carnem, nutris tuū
ipsius hostem. Sic nutrienda
caro, ut seruiat; sic domanda,
ut non superbiat. Cogita iudiciū
extremi terrorem, & facile ex-
tingues libidinis fervorem. Re-
velabuntur occulta cordium;
quanto magis facta in occulto
perpetrata? Reddenda erit ra-
tio de verbis inutilibus; quanto
magis de spurcis sermonibus?
Reddenda erit ratio de spurcis
verbis; quanto magis de impu-
ris factis? Quam longa fuit vita
tua, tam longa erit accusatio:
quot fuerunt peccata tua, tot
erunt accusatores. Illæ cogita-
tiones, quæ apud nos usu vi-
luerunt, in discessu non mane-
bunt. Quid ergo prodest scor-
tationem tuam aliquandiu co-
ram

276 *Iohannis Gerhardi*
ram hominibus occultari, cum
in die iudicii omnino omnino
oculis debet revelari? Quid pro-
dest effugere tribunal iudicis
terreni, cum tamen non possis
effugere tribunal iudicis super-
ni? Non poteris hunc iudicem
corrumpere muneribus, est e-
nim iudex iustissimus: Non po-
teris eum precibus flectere; est
enim iudex districtissimus: Nō
poteris ex ipsius provincia &
iurisdictione fugere, est enim
iudex potentissimus: Non po-
teris eum fallere vanis excusa-
tionibus, est enim iudex sapien-
tissimus. Non poteris à lata &
promulgata sententia appella-
re, est enim iudex supremus.
Erit ibi veritas in inquisitione,
nuditas in publicatione, feve-
ritas in executione. Ergo, de-
vota Deo anima, semper ob-
versetur iudicis huius terror,
sic non decipiet te libidinis fer-

VOR:

vor: Sis rosa caritatis, viola humilitatis, & lilium castitatis: Disce à Christo Sponso tuo humilitatem; disce etiam ab eo castitatem: magna dignitatis castitatis quæ in corpore consecrata est: magna dignitatis castitatis, quia in carne præter carnem vivere facit. Ut nihil vilius, quam carne vinci; ita nihil gloriosius, quam carnem vincere. Nec solum exteriores fugiendæ sunt scortationes, sed etiam impuræ fugiendæ sunt cogitationes; quia Deus non solum Iudex exteriorum actuum, sed etiam interiorum cogitationum. Vultu sæpe læditur pietas; oculis sæpe læditur castitas. Audi quid dicat veritas: Qui aspicit mulierem ad concupiscendam eam, jam fornicatus est cum ea. Quam difficilis hic pugna, tam gloriosa erit victoria. difficile est libidinis incendia restin-

guere; impuberes stimulat, juvenes inflammat, senes & decrepitos fatigat, non aspernatur tuguria, non reveretur palatia. sed quam difficile est hic pugnare, tam laudabile erit triumphare. Restinguendi statim primi impetus, nec fomenta pravaru[m] cogitationum hic flammæ subministranda. Apostolus, cum censuerit vitiis omnibus reluctandum, adversus scortationem non congressus sed fugam indicit: Fugite, inquit, scortationem. Quemadmodum enim peregrinus, ficta simplicitate mendicus, nos decipiendi gratia accedit; si eum non admittimus, recedit; si sinimus eum ingredi, fit hospes, colligit vires, tandem, si assentiamur, fit dominus: Ita motus pravæ concupiscentiæ stimulant nos; si eis non blandiamur, recedunt. Si non vis hunc
hostem

hostem tibi dominari, non recipias cum in domum cordis tui. Conserva nos, ô Deus, in animi sanctitate, & corporis castitate!

MEDITATIO XXXVIII.

De præsentis vitæ fugacitate.

Hominum quid vita? Cylindrus

COgita, devota anima vitæ hujus miseriam & fugacitatem ut cor tuum elevetur ad desiderandam cœlestem hæreditatē. Vita hæc, dum crescit, simul decrescit; dum augetur, simul minuitur; quicquid ei accedit, simul etiam decedit. Punctum est temporis, quod vivimus, & adhuc puncto minus; dum nos vertimus, immortalitas aderit. Sumus in hac vita, tanquam in domo aliena. Non habebat Abraham in terra Canaan habi-

S 4 tandi

tandi fundum, sed tantum sepulcrum hæreditarium: Sic vita præfens locus est diverforii & sepulcri. Vitæ hujus principium statim mortis est exordium. Naviganti similis est vita nostra. qui navigat, sive stet, sive sedeat, sive jaceat, semper ad portum accedit propius, & eo vadit, quo impulsu navis ducitur, sic & nos, sive dormientes, sive vigilantes, sive jacentes, sive ambulantes, sive nolentes, sive volentes, per momenta temporum semper ad finem ducimur. Vita hæc potius mors est, quia singulis diebus morimur, siquidem singulis diebus aliquid de vita absumimus. Plena est hæc vita dolore præteritorum, labore præsentium, timore futurorum. Ingressus in vitam flebilis, quia à lacrymis vitam auspiciatur infans, quasi prævidens futura mala:

mala: Progressus debilis, quia multi morbi affligunt, multæ curæ angunt: Egressus horribilis, quia non egredimur soli, sed egrediuntur nobiscum opera nostra, & per mortem egredimur ad severum Dei iudicium. Conceptio nostra est culpa, nasci miseria, vivere pœna, mori angustia. In sordibus generamur, in tenebris fovemur, in doloribus parturimus ante exitum miseram oneramus matres, in exitu more vipereo lacera-
mus. advenæ sumus nascendo, & incolæ vivendo, quia compellimur migrare moriendo. Prima pars vitæ nostræ sese nescit, media curis obruitur, ultima senectute molesta premittur. Omne vitæ tempus aut est præsens, aut præteritum, aut futurum. Si præsens est instabile: si præteritum, jam nihil est: si futurum, est incertum. Putre-

do sumus in exortu, bullæ in
omni vita, esca vermium in
morte! Terram gerimus, ter-
ram terimus, terra erimus. Na-
scendi necessitas abjecta, viven-
di misera, moriendi dura. Cor-
pus nostrum est terrenum ha-
bitaculum, in quo habitât mors
& peccatum. quæ singulis die-
bus illud consumunt. Tota no-
stra vita est spiritualis militia.
superne in exitium extubant
dæmones, à dextra & sinistra
mundus oppugnat, inferius &
interius caro excubat. militia
est hominis vita, quia in ea per-
petua carnis & spiritus lucta.
Quæ ergo possit esse vera ho-
minis lætitia in hac vita, cum
nulla in ea sit felicitas secunda?
Quid potest nobis de præsentibus
cōtingere ad delectationem?
quādo cunctis simul transeun-
tibus, non tamen transit quod
imminet: quando hoc pœnitens
finitur

finitur quod diligitur, & illud
semper accedit propius ubi do-
lor nunquã finitur: id vita lon-
giori lucremur, ut plura mala
faciam⁹, plura mala videamus,
plura mala patiamur: id nobis
præstat vita longior, ut in ex-
tremo iudicio sit peccatorum
accusatio major, Quid est ho-
mo? mancipium mortis viator
transiens, bulla levior, momen-
to brevior, imagine vanior, so-
no inanior, vitro fragilior, ven-
to mutabilior, umbra fugacior,
somno fallacior. Quid est hæc
vita? mortis expectatio; ludi-
briorum scena; miseriarum
mare; hæmina una sanguinis,
quam quilibet levis casus rum-
pit, quælibet febricula corrup-
pit. Cursus vitæ, labyrinthus.
in illum ex utero ingredimur,
per limina mortis abimus. Nil
nisi terra sumus; sed terra est
nil nisi fumus: sed nihil est fu-
mus;

mus; nos nihil ergo sumus. Vita hæc ut vitrum fragilis; ut amnis, labilis; ut militia, miserabilis: Et tamē multis apparet valde desiderabilis. Preciosa nux apparet hæc vita exterius; sed si cultro veritatis aperias, videbis quod nil nisi vermes & putredo sint interius. Nascuntur poma circa regionem Sodomæ, quæ delectant exteriori pulchritudine, sed contacta in pulverem abeunt; felicitas hujus vitæ exterius delectat, quod si profiori consideratione eam tangas, fumo & pulveri similis apparebit. Noli ergo, dilecta anima, summam tuarum cogitationum referre ad hanc vitam, sed mente semper ad futuram aspira lætitiā. Confer inter se brevissimum temporis punctū, quod in hac vita nobis conceditur, cum infinitis & nūquam terminandis seculorum seculis;

&

& apparebit, quam stolidum sit, fugacissimæ huic vitæ adhærere, æternam negligere. Fugacissima est hæc vita nostra; & tamen in ea æterna vita acquiritur aut amittitur. Miserrima est hæc vita, & tamen in ea æterna felicitas acquiritur aut amittitur. Calamitosissima est hæc vita; & tamen in ea æterna lætitia acquiritur aut amittitur. Si ergo ad æternam aspiras vitam, in hac fugaci vita eam toto corde desidera. Vtere mundo; sed cor tuum non adhæreat mundo. Negociare in hac vita; sed mens tua non sit affixa huic vitæ. Non nocet usus mundanorum exterior, si non adhærescat illis amor interior. In cælo patria est, in mundo hospitium. noli ita delectari in diario hujus mundi hospitio, ut abstraharis à cœlestis patriæ desiderio. Mare est hæc vita; æterna,

na,

286 *Iohannis Gerhardi*
na, portus. noli ita delectari in
momentanea maris tranquil-
litate, ut non aspiret ad por-
tum tranquillitatis æternæ. La-
bilis est hæc vita, & suis amato-
ribus fidem non servat, quo-
niam præter omnem opinio-
nem sæpius ab illis fugit. qua-
re ergo tu fidem illi habere ve-
lis? Periculosum est, si vel unius
horæ tibi certo pollicearis secu-
ritatem, quia sæpissime in una
illa hora fugacissima hæc vita
finitur. Tutissimum est omni
hora præsentis vitæ abitum ex-
pectare, & ad illum feria pœni-
tentia se præparare. In hædera,
qua delectabatur Ionas, para-
bat Deus vermem, ut exaresce-
ret: Ita in rebus mundanis,
quibus amore multi adhære-
scunt, nihil est stabile, sed ver-
mes corruptionis in illis nascū-
tur. Mundus tanta rerum labe-
iam contritus est, ut etiam spe-
ciem

ciem seductionis amiserit. nam quantum illi laudandi sunt aut prædicandi, qui dignati sunt cum mundo florente florere, tantum increpandi & accusandi sunt quos perire cum pereunte delectat. Abstrahere, ô Christe, corda nostra ab amore huius seculi, & desiderium in nobis excita cœlestis regni.

[MEDITATIO XXXIX.]

De mundi vanitate.

Præstant aterna caducis.

NOli, anima diligere ea, quæ sunt in mundo. Peribit mundus, & omnia, quæ sunt in eo, exurentur: ubi ergo tunc erit amor tuus? Ama æternum bonum, ut in æternum vivere possis. Omnis creatura vanitati subjecta est. qui ergo amore adhæret creaturis, vanus efficietur

cietur & ipse. Ama verum & stabile bonū, ut stabile & quietum reddatur cor tuum. Quid te delectat honor mundanus! honorem hominum quærens non potest honorari à Deo qui honorem mundanum quærit, hic mundo se conformare cogitur; hic mundo placet, Deo placere non potest. Peritura & instabilia sunt omnia, quæ à perituris & instabilibus exhibentur. unde honor mundanus stabilis esse nequit. Quem pridie ad cælum summa extulerunt gloria, illum sæpe postridie summa afficiunt ignominia. Deo placere desidera, ut à Deo honoreris. divinus honor verus est & stabilis. Quid est homo inde melior, quod reputatur ab homine major? quantum unusquisque est in oculis Dei, tantū est, & non amplius. Christus, ad regnum quæsitus, fugie-

fugiebat: quæsitus ad probra & ignominiosum crucis supplicium, sponte se offerebat: Vt ergo Christo conformeris, magis delectet mūdi ignominia quam gloria. Qui propter Christum non spernit mundanum honorem, quomodo vitam suam pro eo profunderet? Ad veram gloriam nulla alia via, nisi per contemptum mundanæ gloriæ; sicut Christus per crucis ignominiam intravit in suam gloriam. Ames ergo contemni, vilipendi, repudiari in hoc seculo, ut honoreris in futuro. Quid de honore mundano sit habendum, Christus nos vita sua docuit, famulatur ipsi omnis gloria cælorum; imo ipse solus est vera gloria; sed ipse quasi abjicit gloriam. quanto ergo quis magis honoratur, & pluribus consolationibus corporalibus abundat, tanto debet profundius

T dius

dius & intimius contristari, videns se eo magis abesse à Christi conformitate. Vana est laus humana, si accusat intus mala conscientia. Quid prodest febricitanti, si in lectulo collocetur eburneo, cum nihilominus æstu torqueatur interno? Verus honor & vera laus est testimonium conscientia tua. Nemo æquior factorum tuorum Iudex quam Deus & conscientia tua; huic iudici facta tua probare desidera. An non sufficit, te tibi notum esse, & quod maximum est, Deo? Quid vero divitias tantopere appetis? Nimis est avarus, cui non sufficit Dominus. Via est hæc vita ad æternā patriam. quid ergo profunt magnæ opes? onerant magis viatorem, ut navem ingentia onera. Divitiæ servorum Dei, est Christus Rex cælorum. Verus thesaurus debet esse

esse in homine, non extra ipsum; Verus thesaurus est, quem ad iudicium illud universale tecum afferre poteris: Omnia vero illa exteriora bona auferuntur à nobis in morte. Pereunt illa congregata, sed pejus perit congregator eorum, si non in Deo dives fuerit. Pauper in mundum venisti, pauper decedes; quare medium à principio & fine distare debeat? Vsum spectare debent divitiæ, & quam tenues sufficere possint. Minimum donum gratiæ & virtutum præstantius est cunctis terrenis divitiis. quare? quia virtus placet Deo, divitiæ non nisi per virtutem. Christi paupertas gratior nobis esse debet quam totius mundi divitiæ: Sanctificata est in Christo paupertas. Pauper is erat in natiuitate, pauperior in vita, pauperimus in morte. Quid dubi-

tas paupertatem mūdi divitiis
præferre; cum Christus regni
cœlestis divitiis eam prætulerit?
Quomodo animam suam cre-
det Deo, qui carnis curam ei nō
credit? Quomodo vitam ponet
pro fratre qui divitias suas illi
non erogat? Pariunt divitiæ la-
borem in accessu, in possessio-
ne timorem, in amissione do-
lorem; ac, quod magis dolen-
dum, labor avarorum non tan-
tum periturus, sed etiam pe-
remtorius, docente Bernhardo.
Amor tuus, Deus tuus: Vbi the-
saur⁹ tuus, ibi etiam cor tuum.
Amans divitias illas corporales,
mundanas, perituras, non po-
test amare divitias spirituales,
cœlestes, æternas; quare? quia
illæ deprimunt cor hominis,
& deorsum trahunt, illæ vero
sursum erigunt. Amor rerum
terrenarum viscus est spiritua-
lium pœnarum, dixit quidam
ex

ex veris Christi amatoribus. Vxor Lothi in statuam salis conversa adhuc nobis concionatur, ne retrospiciamus ad ea quæ sunt in mundo, sed recta via ad cœlestem Patriam contendemus. Apostoli relictis omnibus Christum sequebantur. quare? quia cognitio verarum divitiarum tollit desiderium falso dictarum divitiarum. Gustato spiritu desipit caro. cui Christus carus vere est, huic mundus amarus. Quid vero voluptates tantopere expetis? Memoria crucifixi crucifigat in te omne voluptatis desiderium. Memoria ardoris gehennæ extinguat in te omnem libidinis ardorem. Confer brevissimum voluptatis momentum cum æternis suppliciis. Brutaes sunt voluptates, & brutis nos similes reddunt. Non sapit ei suavitas regni cœlorū, qui plenus quotidie

tidie filiquis porcorum. Mortificemus omnes sensuum voluptates, & cum Abraham offeramus Deo in spirituali sacrificio filium illum dilectum, id est, animæ nostræ cupiditates, voluntarie renunciando omnibus voluptatibus, & asperitatem crucis amplectendo. Non plana & rosis strata, sed aspera & spinis obsita via ad regnū cœlorum ducit. Exterior homo augetur per voluptates; interior per crucem & tribulationes. quātum augetur exterior, tantū minuitur interior. Corpori seruiunt voluptates; sed vere piis minima est corporis cura, animæ maxima. Voluptates captivant cor nostrum, ne in amore Dei liberum sit. Non voluptates, sed voluptatum cōtemptum tecum in morte auferes, & ad iudicium adferes. Configat ergo carnē tuam
divi-

Meditationes Sacra. 295
divinus timor, ne te decipiat
carnalis amor. Obversetur ju-
giter animo memoria judicii
divini, ne te in servitutem ab-
ducat perversum judicium ap-
petitus sensitivi. Nec respice
vultum serpentis blandientem,
sed cogita caudam acriter tan-
dem pungentem. Per Christi
gratiam vince, ut tandem à
Christo victor coroneris.

MEDITATIO XL.

De utilitate Tentationum.

Crescit sub pondere palma.

VTile est fidei animæ, tenta-
tionibus in hoc seculo pro-
bari & confirmari. Ipse Salva-
tor noster cum Diabolo in ere-
mo luctari voluit, ut pro nobis
& in nostram salutem eum su-
peraret, ac nostri certaminis
fidelis promachus esset. De-

T 4 scen.

scendit prius ad infernum, postea demum ascendit ad cœlū: Ita fidelis anima ad infernum tentationum prius descendat, ut ad cœlestem gloriam ascendat. Non poterat Israëliticus populus promissam terram Canaan occupare, nisi devictis prius variis hostibus: Nec sibi fidelis anima cœlorum regnum promittat, nisi carnis, mundi ac Satanæ victrix extiterit. Tentatio probat, purgat, illuminat. Probat tentatio, quia fides adversis concussa in salutis petra roboratur firmiter, in boni operis ramos se propagat latius, in liberationis spem exurgit altius. Abrahamo, cum filium immolare iussus, divino sese promptum gereret imperio, post tentationem Angelus Iehovæ apparet, dicens: Nunc cognovi, quod Deum timeas, cum non peperceris filio tuo
unico

unico propter me. ita si dilectū animæ tuæ filium, videlicet propriam voluntatem in tentationibus Deo obtuleris, vere timens Deum reputaberis, & in corde tuo divinum senties alloquium. Aurum probat ignis, fidem tentatio. Quam fortis sit miles, apparet in prælio: ita, quam firma sit fides nostra, ostendit tentatio. Quando ventorum turbines & procellosi aquarum fluctus in navē Christi irruunt, tunc apparet quam exigua fide præditi quidam ejus discipuli. Israëlitæ, quos ad Midianitas vincendos deduci jubebat Dominus, apud aquas prius probabantur: Ita in aquis tribulationum ac tentationum prius probantur, qui superatis hostibus in cœlestem introducendi patriam. Quicquid ergo adversi, quicquid tentationum fideli obtingit animæ, proba-

T 5 tio-

298 *Iohannis Gerhardi*
tionis, non reprobationis esse
existimet. Tentatio etiam pur-
gat. Ad pestiferum amoris pro-
prij & mundani humorem ex-
trahendum multis granis aloes
Medicus Christus utitur. Tri-
bulatio ad perscrutandam con-
scientiam excitat, & peccata vi-
tæ præteritæ in memoriam re-
vocat: quin etiam, sicut medi-
cina corporis à cõtagiosis mor-
bis, ita tribulatio præservat à
peccatis. Semper quidẽ ad lap-
sus proclivis homo, magis ta-
men felicitatis quam adversita-
tis tempore. Multis spinæ sunt
divitiæ; evellit ergo Deus spinas,
ne suffocare possint animas.
Multos varietas negotiorum
mundanorum à divino impe-
dit obsequio. immittit ergo
Deus morbos, ut in se conversi
incipiant mori mundo, vivere
Deo. pluribus excelsa vel opum
vel honoris ab arce profuit ad
medicæ

mediæ fortis cecidisse quietem. Multos honor mundanus ad superbiam erigit. immittit ergo Deus contemptum, & superbiæ fomentum subtrahit. Denique tentatio illuminat. Quam fragilis & vana sit omnis mundi consolatio, non nisi in tentationibus agnoscimus. Stephanus cum lapidaretur, gloriam Christi videbat: Ita in calamitatibus contritæ animæ sese ostendit Christus. Verum & solidum gaudium non nisi ab inhabitatione Dei: Deus habitat in spiritu contrito & humiliato: Afflictio est, & tentatio, quæ spiritum conterit & humiliat: Ideo verū & solidum gaudium est in anima afflictorū. Tentatio est via quædam ad Dei agnitionem. ideo ait Dominus: Cum ipso ero in angustia: eruam eum, & videre faciam eum salutem meam. Tobias cæcus nihil

hil

hil eorum, quæ supra, infra, aut
coram se erant, adeoque nec
seipsum, videbat, sed à Deo per
Angelum Raphëlem illumina-
tus cernebat omnia quæ prius
videre non poterat, non alio
medicamine usus, quam felle
piscis: ut per hoc declaretur,
felle amaritudinis oculos no-
stros liniendos atq; illuminan-
dos esse, ut ad veram nostri ac
bonorum mundanorum co-
gnitionem perveniamus. Qua-
re dicit Apostolus, quod cogno-
scamus in ænigmate? quia in
tætationibus agnoscimus, quod
Deus electos sub specie tristitiæ
exhilaret, sub specie mortis vi-
vificet, sub specie morborû sa-
net, sub specie paupertatis ditet.
Grata ergo debet esse crux & tæ-
tatio ei; qui Christo pro nobis
crucifixo, & tentato non est in-
gratus. O bone Iesu, hic ure, hic
percute, ut parcas in futuro. O
bone

bone Iesu, qui parcendo sapius
nos à te abjicis, feriendo effice,
ut ad te redeamus. Afflige &
preme exteriorem hominem,
ut interior crescat & vegetetur.
Pugna ô bone Iesu, in me, pro
me. Sis moderator certantis, &
corona vincentis. Sit robur &
augmentum meæ fidei, quic-
quid in vita sentio adversi. Suc-
curre, ô bone Iesu, infirmæ meę
fidei: Ita namque apud Prophe-
tam sanctum promisisti: Sicut
mater cõsolatur filios, ita con-
solabor vos. Majori cura fovet
& nutrit mater infantem la-
ctantem: ita bone Iesu, erige &
confirma languentem meam
fidem. Concede, ut plus apud
me valeant internæ tuæ conso-
lationes, quam omnium homi-
num & Diaboli contradictio-
nes, imo & proprii cordis cogi-
tationes. O clemens Samarita-
ne, infunde vinum mordens
in.

302 *Iohannis Gerhardi*
in vitia mea; sed adde etiam
oleum divinæ consolationis:
Multiplica crucem, sed adde
etiam tolerandi virtutem!

MEDITATIO XLII.

Fundamenta patientiæ
Christianæ.

Tandem patientia victrix.

Quiesce, devota anima, &
crucem à Deo tibi imposi-
tam patienter tolera. Cogita
Christi Sponsi tui passionem.
Passus is est pro omnibus, ab
omnibus, in omnibus. Pro o-
mnibus passus est, etiam illis,
qui passionem istam preciosam
contemnunt, & sanguinem e-
jus pedibus conculcant nefarie.
Passus est ab omnibus. A cœle-
sti Patre traditur, conteritur,
derelinquitur: A dilectis Disci-
pulis deseritur: A populo Iudai-
co,

co, peculio suo, rejicitur, qui latronem Barrabam ipsi præferunt: A gentibus crucifigitur. Omnium omnino hominum delicta sustinet, ideo etiam ab omnibus affligitur. Passus est etiam in omnibus. Tristis est anima usque ad mortem, & sensu judicii divini pressa à Deo se desertam clamat: omnia membra sanguineum exsudant sudorē: caput coronatur spinis, lingua myrrharum gustat poculum, manus ac pedes perforantur clavis, latus vulneratur, totum corpus flagellatur, & in cruce expanditur: Ipse passus est famem, sitim, frigus, contemtum, paupertatem, convicia, vulnera, mortem, crucē. Quam vero iniquum foret, pati Dominum, & letari servum? quam iniquum foret, Salvatorem pro peccatis nostris tam graviter puniri, & nos in illis jucundari!
quam

quam iniquum foret, affligi caput, & reliqua membra non condolere! Quin potius, ut Christum oportuit per passionem suam intrare in cœlestem gloriam: ita & nos per multas tribulationes oportet ingredi in regnum cœlorum, Cogita etiam largam retributionem. Non sunt condignæ passiones huius temporis futura gloria. quantacunque passio nostra sit, temporalis est, imo interdum diaria, sed illa gloria æterna. Omnia nostra adversa accurate observat Deus, & in iudicium aliquando adducet: Quam igitur turpe fuerit in augustissimo illo orbis conventu sine crucis & passionum monilibus conspici! Ipse quoq; omnes lachrymas absterget ab oculis suorum. O felix lachryma, quam talis ac tanti Domini manus absterget! O beata crux, quæ in cœlo invenis

venis remunerationem ! David non integros decem annos versabatur in exilio, sed quadraginta in imperio : Præfigurata hic brevis passio ; sed gloriæ secuturæ æternitas. Punctum temporis est, quo exercetur per crucem sancti ; miserationes seculi, quibus colliguntur ; atq; ita vere matutinis adversis prospera vespertina succedunt. Cogita insuper omnium sanctorum tribulationem. Aspice Iobum lugentem in sterquilinio, Iohannem esurientem in eremo, Petrum extensum in patibulo, Iacobum decollatum ab Herodis gladio. Aspice Mariam benedictam Salvatoris matrem sub cruce Filii stantem, quæ typum gerit Ecclesiæ spiritualis Domini matris. Beati estis, inquit Christus, si persecuti vos fuerint propter nomen meum ; ita enim fecerunt Prophetis. O gloriosa

V riosa

306 *Iohannis Gerhardi*
riosa persecutio, quæ nos Pro-
phetis & Apostolis, adeoque om-
nibus sanctis, immo ipsi Chri-
sto, conformes reddit! Patiamur ergo cum patientibus, cru-
cifigamur cum crucifixis, ut
glorificemur cum glorificatis.
Si vere filii sumus, sortem reli-
quorum filiorum non detrecte-
mus. Si vere Dei hæreditatem
desideramus, integram acce-
ptemus; iam vero filii Dei non
solum hæredes sunt gaudii &
gloriæ in futuro seculo, sed e-
tiam tristitiæ & passionum in
præsenti; quia flagellat Deus
omnem filium quem recipit;
punit ipsorum peccata, ut in
futuro parcat iudicio; multipli-
cat hic tribulationem, ut possit
illic multiplicare mercedem; atq;
ita non tam persecutio quam
remuneratio augetur. Cogita
beatam crucis conditionem.
Radicem mundani amoris in
nobis

nobis extinguit, & semen divini amoris cordibus nostris inserit. Crux in nobis generat odium mundanorum, & animū ad cœlestia evehit: Mortificata carne vivit spiritus, amarescente mundo, dulcescit Christus. Magnum est crucis mysterium; quippe per eam ad contritionem, ad verum timorem ad patientiæ exercitium nos vocat Deus. aperiamus pulsanti, & audiemus, quid in nobis loquatur Dominus. Contemptus est crucis aspectus coram mundo, & coram oculis carnalibus hominis exterioris; gloriosus coram Deo, & coram oculis spiritualibus hominis interioris. Quid Christi passione vilius & abjectius à Iudæis reputabatur: quid vero in oculis Dei eadem dignius & preciosius? quippe quæ est precium pro totius mundi peccatis. Ita quoque justus

affligitur, justus moritur; & nemo considerat. sed preciosa crux, preciosa mors Sanctorum in conspectu Domini. Nigra est Ecclesia, Christi Sponsa, exterius, propter calamitates & persecutiones: Intus formosa, propter divinam consolationem. Hortus conclusus est Ecclesia, & quælibet fidelis anima, quipne nemo agnoscit ejus pulcritudinem, nisi qui in ea est. Nunquam plene & perfecte sentiemus consolationem Spiritus, nisi caro nostra affligatur exterius. Si habitat in nobis amor mundi, non est quo intret amor Dei: Vas plenum non potest impleri liquore novo, nisi prior evacuetur: Effundamus ergo amorem seculi ut impleatur amore Dei. Ideo Deus ipse per crucem mundi amorem in nobis extinguit, ut divino amori locus esse possit. Præterea

rea crux ad preces compellit, & virtutis est occasio, quando Aquilo hortum perflat, id est, quando persecutiones exercent Ecclesiam, tunc fluunt aroma- ta ejus, tunc illius virtutes au- gentur, quæ gratum coram Deo odorem spirant. Dilectus ani- mæ Sponsus candidus est & rubicundus; candidus inno- centia; rubicundus passione. ita quoque, ut dilecta Christi Spon- sa sit candida virtutibus, rubi- cunda redditur passionibus. Et sicut ex durissimo afflictionum lapide oleum & mel divina gratia producere potest: sic ex amara calamitatis radice novit duleissimum fructum æternæ gloriæ producere. Ad quam nos eadem pervehat & introducat; Amen.

MEDITATIO XLII.

Quomodo vincenda tentatio à
Perseverantia.

*Spes confisa Deo nunquam
confusa recedet.*

SANCTE Domine Iesu, Sponse
animæ meæ carissime, quan-
do erit, ut ad solēnitatem nup-
tiarum tuarum me perducas?
Peregrinus sum, & exulo à te,
sed firmissime credo, nullate-
nus dubitans, brevi fore, ut
corpore solutis vinculis appa-
ream coram facie tua. Timor
& tremor venerunt supra me,
quia thesaurum meum in ficti-
libus vasis porto. prona est
mens ad errores, prona est vo-
luntas ad peccata: unde nec
spiritus in me semper prom-
ptus, caro autē semper infirma,
captivum me ducit peccatum,
& lex membrorum repugnat
legi mentis. Timor & tremor
vene-

venerunt super me, quia Sathanas infidiatur thesauro meo, calliditas ipsius magna, nocendi studium ardentissimum, potentia maxima. Adamum decepit in Paradiso, Iudam in schola Salvatoris; quomodo miser ego ab ipsius infidiis securus ero? Timor & tremor venerunt supra me, quia adhuc in mundo sum, qui totus in maligno positus est. invitant deliciae mundanae, terrent adversa in via Domini, allubescunt quandoque mundi illecebrae. totus mundus laqueis repletus: miser ego, quomodo eos potero effugere: Oppugnant me laeta, oppugnant me tristia: quomodo miser ego consistere potero? Timor & tremor venerunt super me, quia Deus est, qui operatur in me velle & perficere: Timeo, ne forte negligentia & incuria mea cogat Deum auferre etiam
V 4 illam,

illam, quam dedit, voluntatem bonam: Indigne utor peccatorum remissione, & primam gratiam gratis datam respuo; unde timeo, ne secreto & iusto Dei iudicio auferatur digne, quo indigne utor: Vereor, ne ab eo deserar, quem post primam meam conversionem sæpius deserui. Quam graviter crucior, cogitans, hæc Dei beneficia iudicium gravius & severius sequi, si iniuste illis usus fuero. Sed erigit me infinita Dei misericordia, qui, ut dedit velle, ita dabit etiam perficere; quia ipse Deus est, & non mutatur: Misericordia quoque ipsius confirmata est super me, & non mutabitur: firmum stat fundamentum Dei, utique firmum, quia in ipso Deo, apud quem nulla variatio: utique firmum, quia Christi sanguine confirmatū, qui semper loquitur

eur coram throno Dei : utique firmum, quia certis Sacramentorum sigillis obsignatum. Si modiculum salutis in me quaererem, utique dabitandum mihi foret de salute mea : Sed ut omnis mea iustitia, ita quoque omnis spes salutis est in Christo. Si ex voluntatis arbitrio Christum apprehendissem, utique verendum mihi esset, ne mutato voluntatis arbitrio Christum amitterem: Sed quia inventus est ab eo, qui ipsum non quaesiverat, is utique postquam semel inventus, non sese vicissim subtrahet: Qui ex umbra mortis ad lucis participationem me traduxit, non permittet, ut ad tenebras detrudat priores. Immutabilia sunt dona & vocatio Dei ex parte voluntatis Dei. utinam vero & ipse immutabilis in bono essem ! Thesaurus ille semper adest; sed ma-

314 *Iohannis Gerhardi*
nus apprehendens aliquando
languet. Apprehendere autem
potero Christum, qui ut se in
verbo & promissionibus reve-
lavit, ita ut verbo & promissio-
nibus fidem adhibere possim,
concedet benignissime. Precum
adminiculo & præsidio usus
muniam fidem meam: neque
dimittam Dominum ex cubi-
culo cordis mei, antequam sa-
lus mihi obveniat. Virtute Do-
mini custodiri potero ad salu-
tem. Erigit me & confortat vir-
tus Domini; sed deprimit &
contristat infirmitas mea. At-
qui in infirmitate mea virtus
Domini perficietur. roborabit
me, à quo omne fidei robur.
Erigit me gratia divina, sed ter-
ret me indignitas mea. atqui si
dignus essem, jam non esset gra-
tia, sed merces. si ex operibus,
utique non ex gratia: gratia e-
nim non est gratia ullo modo,
nisi

nisi sit gratuita omni modo. Ideo ad opera mea non respicio. quod erratur, corriget; quod deficit, supplebit; quod peccatum est, abolebit: quod ille mihi imputare non voluerit, perinde est, ac si non erit. Tantum ergo ex Deo salus mea; proinde firma.

MEDITATIO XLIII.

De quotidiana mortis consideratione.

Mortis meditatio vita est.

O Fidelis anima, expecta mortem omnibus horis, quia illa tibi insidiatur omnibus horis: Mane, ô homo, surgens, cogita ultimum fore hunc vitæ diem: Vesperi cubitum iturus, cogita, ultimam hanc fore tibi in terris noctem. Quicquid agis, quicquid suscipis, semper
prius

316 *Johannis Gerhardi*
prius cogita, & tecum dispice,
num talia ageres, si hac hora
tibi moriendum, & ad Dei ju-
diciū veniendum. Num pu-
tas, si de morte non cogitas,
illam tibi non appropinquare?
Vocari mortem, si de ea cogita-
veris? Sive de illa cogitaveris,
sive minus; sive de illa locutus
fueris, sive minus; semper inffat
cervicibus tuis. commodato
vita tibi data est, non manci-
pio, hac conditione intrasti, ut
exires; nudus venisti, abibis nu-
dus. Peregrinatio vita est: diu
cum deambulaveris, tandem
redeundum, colonus es & in-
quilinus mundi, non perpe-
tuus dominus. Singulis horis
cogita, quo singulis momen-
tis properes. In eo fallimur,
quod in ultimo vitæ halitu nos
mori existimamus, singulis die-
bus, singulis momentis mori-
mur: quicquid vitæ accedit,
simul

simul recedit: quicquid vitæ additur, simul detrahitur. Non repente in mortem incidimus, sed minutatim procedimus. Vita hæc nostra via est; quotidie aliquid de ea conficiendū. Mors & vita distantissima videntur, cum tamen nihil alteri vicinius quam mors vitæ. semper illa præterlabitur, semper hæc instat. Ut navi iter agentibus, nec sentientibus, sæpe! qui vehuntur, nec cogitantibus, finis adest: Ita quicquid agimus, sive edamus, sive bibamus, sive dormiamus, semper morti appropinquamus. Multi vitam transierunt, dum vitæ instrumenta quæerūt & subsidia: mortem venientem nemo hilaris accipit, nisi qui se diu ad illam composuit. In vita quotidie tibi morere; sic in morte Deo poteris vivere. Antequam moriaris, moriantur in te vitia. in
vita

vita tua moriatur in te vetus Adam; sic in morte vivet in te Christus. in vita tua corrumpatur quotidie homo exterior; sic in morte renovabitur in te interior. Mors ex tempore in æternitatem transfert, quia lignum, ubi ceciderit, manebit. Quam ergo sollicite de mortis hora cogitandum. Præterit tempus, & æternitatis infinita restant spacia. in tempore ergo te ad æternitatem præpara. Quales in æternum futuri simus, beati an miseri, una mortis hora decernitur; in uno hoc momento æterna felicitas aut possidetur aut amittitur. Quare, ô fidelis, anima, quam sollicite ad hanc horam te præparare debes! Facile contemnes omnia mundana, si te morituum cogitabis, cogita oculos caligantes in morte, & facile avertes

tes

tes eos è vanitate: cogita aures
obsurdescentes in morte, & fa-
cile tibi erit ad impia & obscœ-
na verba eas obstruere: cogita
linguam obrigescētem in mor-
te, & majorem habebis curam
tuæ loquelæ: obversetur tibi
morientium sudor & anxietas,
ita facile contemnes munda-
nas delicias: obversetur tibi e-
gredientium nuditas, & non
erit tibi gravis in hac vita pau-
pertas: Cogita totius corporis
in morte horrorem, & facile
contēnes mundi splendorem:
vide animæ ex corporis domi-
cilio egredi compulsę ejulatum,
& facile cavebis omnis peccati
reatum: Cogita putredinem
mortem tuam consequentem,
& facile humiliabis carnem
tuam superbientē: cogita quam
vacuus & nudus & ab omni-
bus creaturis in morte relin-
quaris, & facile amorem tuum
ab

ab illis avertere. & ad creatorem convertere poteris: cogita quam anxie mors scrutetur, ne quidquam tecum ex hac vita rapias, & facile contemnes omnes mundi divitias. Qui in hac vita quotidie moritur per vitia, ille per mortem ad æternæ mortis transit supplicia: Nemo ad æternam vitam transit, nisi qui in Christo hîc vivere incipit: Ut in morte vivas, Christo per fidem te inferas. Mors semper sit in tua cogitatione, quia semper est in tui expectatione. Semper circumferimus mortem, quia semper circumferimus peccatum; peccati autem stipendium mors est. Si vero mortis amaritudinem effugere cupis, Christi sermonem serva. Fides conjungit & unit nos cum Christo. qui ergo in Christo sunt, illi non moriuntur, nam Christus est ipsorum
vita.

vita. Qui per fidem Deo adhæret, unus est Spiritus cum eo; & proinde fidelis in æternum non moritur, quia Deus est ipsius vita. Populus Israëliticus per mare rubrum ad terram promissam transit; Pharaon & ipsius exercitus in eo extinguitur. ita mors piorum est ipsis veræ vitæ principium, & janua ad Paradisum: malorum autem mors non est malorum terminus, sed antecedentium & sequentium copula; transeunt illi de morte prima ad mortem secundam. Tã arcta est Christi & fidelium unio, ut per mortem ea dissolvi nequeat; in ipsa densissima mortis umbra præluceat illis divinæ gratiæ facula; in mortis periculosa profectioe prospicit Christus dilectis suis de Angelorum protectione, Sanctorum corpora sunt Spiritus Sancti templa; non permittet Sanctus

X ctus

ctus ille Spiritus templa sua per mortem destrui penitus. Verbum Dei est incorruptibile semen; non illud per mortem extinguitur, sed occultitur in piorum cordibus, & ea suo tempore vivificabit.

MEDITATIO XLIV.

Consolatio in morte amicorum.

Vitam moriendo lucratur.

COgita, devota, anima, Christum tuum Salvatorem, & non timebis mortis terrorem. Si te contristat mortis violentia, erigat te vicissim Christi potētia. Israëlitæ non poterant bibere aquas de Mara propter amaritudinem; sed Iehova ostendebat Moyfi lignum, quod projectum in aquas eas efficiebat dulces. Si terreris ob mortis
ama

amarorem, ostendit tibi Deus
lignum, quod eam convertit
in dulcorem, surculum scilicet
ex radice Isai progerminatum:
Surculus iste Christus est; cuius
sermonem si quis servaverit,
mortem non videbit in æter-
num. Plena est oneris vita; bo-
num igitur eis allevamentum.
Misera hominis Christiani,
non homo Christianus, mori-
tur; profectio quædam est quam
mortem putamus, non exitus,
sed transitus; nostros non a-
mittimus, sed præmittimus;
non moriuntur nostri, sed ori-
untur; præcedunt, non rece-
dunt, non discedunt; non obi-
tus est, sed potius abitus. Pio-
rum migratio est vitæ iteratio:
piorum funera sunt quædam
scœnera. Moriuntur nostri, hoc
interpretare, quod desinant
peccare, desinant jactari, desi-
nant miseri esse. Moriuntur in

X 2 fide,

fide, hoc interpretare, quod ex umbra vitæ discedant, ut ad veram vitam transeant; ex tenebris, ut ad lucem; ab hominibus, ut ad Deum. Vita navigatio est, mors portus est tutissimus; non igitur dolendū, quod nostri mortui sint, sed potius illis gratulandum, quod ex turbulento mari in portum pervenerint. Vita hæc carcer animæ est, mors autem liberatio; ideo moriturus Simeon exclamat, Nunc dimittis servuum tuum, Domine. dimitti desiderat, veluti corporeo ergastulo inclusus: gratulandum ergo nostris, quod ex hoc carcere soluti ad veram libertatem aspiraverint. Dissolvi rogat itidem Apostolus, tanquam terreno corpori misera quadam servitute alligatus: Num igitur tristabimur, quod nostri ex his vinculis elutati vere sint liberi? Accipiemus

mus ne propter illos vestes atras, cum illi sumserint indumenta alba? quia scriptum est, quod electis data sint vestimenta alba propter innocentiam, & palmæ in manibus eorum propter victoriam. Num lacrymis & gemitibus nos propter eos macerabimus, cū Deus ab oculis illorum omnes absterferit lacrymas? Num propter eos lugebimus, & in mœrore nostro labores nobismet ipsis creabimus, cum illi sint in tali loco, ubi nec luctus, nec dolor, nec clamor ultra auditur, & requiescunt à laboribus suis? Num propter eorum obitū tristitia immoderata cōficiemur, cum ipsi in Angelorum confortia vera & solida fruantur lætitia? Num flebilem propter eos extollemus vocem, cum illi coram Agno cantent canticum novum, habentes citharas &

phialas aureas? Nō dolebimus, eos ex his terris discessisse, cum sibimetipsis gratulentur, quod discesserint? Quantum profit exire de hoc mundo, Christus ostendit, qui cum discipuli eius tristarentur, quod se recessurum diceret, respondit: Si me diligeretis, gauderetis utique. Si te navigante turbida & procellosa, tempestas fluctibus vi ventorum excitatis, futura prænunciaret naufragia, nonne portum velociter peteres? Mundus ecce nutat & labitur, & ruinam sui non solum senectute, sed & fine rerum testatur; & non Deo gratias agis, non tuis gratularis, quod exitu maturiore subtracti ruinis & naufragiis & plagis imminentibus eximatur? In cuius manibus tuorum salus tutius collocatur, quam in manibus Christi? In quo loco tuorum anima tutius commorabitur,

bitur, quam in regno Paradisi?
Audi, quid de morte dicat A-
postolus: Mors lucrum est. Lu-
crum est, evasisse incrementa
peccati; lucrum, fugisse dete-
riora; lucrum transisse ad me-
liora. Si illi, quos per mortem
amifisti, fuerunt admodum ca-
ri; carior sit Deus, qui eos vo-
luit ad se traduci: Ne indigne-
ris Domino, qui nihil abstulit,
nisi quod dedit; sua recepit, tua
non abstulit: Ne indigneris,
Dominũ repetere, quod com-
modato tantum dederat. Ven-
tura solus Dominus prospicit
mala; tuis ergo prospicere vo-
luit, ne venturis implicarentur
infortuniis. Mortui in Domino
suaviter quiescunt in suis sepul-
chris, quando superstites gravi-
ter torquentur in ipsis regni sui
palatiis. Si caros per mortem
amifisti, crede quod cariores o-
lim recipies. Breve tēporis spa-

cium te ab illis sejungit; beata
& segura æternitas te illis vicif-
sim conjunget: Veracissima e-
nim promissione speramus,
nos de hac vita migraturos, un-
de quosdam nostros migrantes
præmisimus; ad eam vitam esse
véturos, ubi nobis erunt quan-
to notiores tanto cariores, &
sine timore ullius dissensionis
amabiles. Quotquot erunt ani-
mas, & quot nos ante fuerunt,
Accipient lato magna theatra
finu: Fas erit hic nostræ vultus
agnoscere gentis, Atque dare
alternis mutua verba sonis: Hic
cum fratre soror, nati cum pa-
tribus ibunt, Vespera nec festos
finiet, ulla dies. Non ergo tan-
tum respice tempus desertio-
nis, quod scilicet tui te deserunt
in morte, sed etiam respice té-
pus restitutionis, quod scilicet
tui tibi restituentur in resurre-
ctione. Vbi firma fides resurre-
ctionis,

tionis, ibi non est species mortis, sed potius quietis. Tota rerum universitas resurrectionis speculum est. Lux quotidie occidens, quotidie resplendet: herbæ per hyemem emortuæ reviviscunt; Phœnix in morte seipsam refeminat: tempora ubi finiuntur, incipiunt: fructus consumuntur & redeunt: semina non nisi corrupta & dissoluta fœcundius surgunt: omnia pereundo servantur, omnia de interitu reformantur: Num ergo frustra Deus tales typos in Natura proposuisse æstimandus? Num potentior erit natura Deo corporum nostrorum resurrectionem promittenti? Qui grana seminum mortua & putrefacta vivificat, per quæ in hoc seculo vivas, multo magis teipsum & tuos resuscitabit, ut cum illis in æternum vivas. Vocavit Deus di-

X 5 lectos

lectos tuos ad cubilia sua; ne
quæso securam quietem illis in-
videre velis; brevi aderit tempus
resurrectionis. Sperabas forsan,
tuos ante obitum fore membra
utilia Ecclesiæ militantis: Sed
placuit Deo, illos esse membra
Ecclesiæ triumphantis: Placuit
id Deo, placeat etiam tibi. Spe-
rabas forsan, tuos ante obitum
debuisse variarum rerum ac-
quirere scientiam: Sed placuit
Deo, illos in cœlesti Academia
veram discere sapientiam: Pla-
cuit hoc Deo; placeat etiam ti-
bi. Sperabas forsan, tuos ante
obitum ex pulvere debuisse prius
elevari, & cum Principibus col-
locari: Sed placuit Deo, illos
cœlestibus Principibus, Angelis
sanctis, associari: Placuit hoc
Deo, placeat etiam tibi. Spera-
bas forsan, tuos ante obitum
multas debuisse conquirere di-
vitas: Sed placuit Deo, illos
cœle-

cœlestis regni percipere delicias : Placuit hoc Deo , placeat etiam tibi. Sancte Deus , tu , quod dedisti , abstulisti ; sit nomen tuum benedictum in seculum.

MEDITATIO XLV.

De judicio extremo.

Christi reverere tribunal.

Pater non judicat quęquam, sed omne judicium dedit Filio, Scio, Domine Iesu, quod, districtus arbiter omnium, venturus clandestina hominum facta & verba & cogitata in lucē proferes. Supra erit judex, severus, subtus patens infernus, intus conscientia mordens, extra ignis ardens, à dextris peccata accusantia, à sinistris Dæmonia terrentia, aderunt boni Angeli à cœlis pellentes, & mali ad

li ad

li ad infernum trahentes. Domine Iesu, in hisce meis angustiis ad quem confugiam? Vereor omnia mea opera, sciens quod non parcis omni delinquenti. Positus ibi ero inter tempus & æternitatem; tempus præterit, æternitatis adhuc infinita restant spacia. Maligni spiritus opera sua requirent mala, quæ suaserunt; in districtissimo illo iudicio producent omnia, ut animam secum ad tormenta trahant sociam. Tabescet omnis militia cælorum, & complicabuntur sicut liber cæli; omnis militia eorum defluet, sicut defluit folium de vinea & ficu. Erubescet Sol, & Luna confundetur. Quod si hæc manuum tuarum opera, quæ nulla unquam commiserunt mala, à conspectu tuo fugiunt; quomodo miser ego peccator coram facie tua apparere pos-

possum? Cœli cœlorum non sunt immaculati corâ te; quomodo miser ego, qui bibo velut aquam iniquitatem? Quod si justus vix salvabitur; peccator ubi comparebit? Quo igitur fugiam, ad quem convertar, nisi ad te Domine? Tu peccatorum meorum Iudex eris, qui pro peccatis meis mortuus. Pater enim non iudicat quenquam, sed omne iudicium tradidit Filio: Pater tradidit iudicium Filio, sed Filius vicissim propter peccata nostra traditus est. Sic enim Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, non ut iudicet mundum, sed ut servetur mûdus per eum. Quomodo igitur me iudicabis, Domine Iesu, cum missus sis à Patre, ut per te server? Voluntatem Patris tui in omnibus perfecisti; quomodo igitur in me misero salvando eam non perfici-

perficies? Non est voluntas Patris tui, ut pereat unus de parvulis. Parvulus & ipse sum in conspectu tuo; parvulus etiam in conspectu meo. quid enim sum nisi cinis & pulvis? Neque solum cinis & pulvis, sed etiam in pietatis profectu nimis parvulus & pusillus. Perfice igitur in me parvulo voluntatem Patris tui. Venisti, ô Iesu, salvare quod perierat, quomodo igitur poteris eum, qui salvari desiderat, judicare? Accusabunt me peccata mea, & districtam iudicis exigent sententiam, sed tu peccata mea transtulisti in te. peccata mundi tollis; quomodo non mea; Quomodo propter Peccata mea me condemnabis, qui pro eis mortuus es? Mortuus es pro peccatis mundi totius; quomodo nō & pro meis? Utique, Domine Iesu, si voluisses districtè me judicare, quid te coëgif-

coëgisset de cælo descendere in
carnem, in mortem, in crucem?
Accusabunt me Dæmones; &
opera, quæ suaserunt, ab anima
mea requirent. Sed judicatus est
princeps hujus mundi, neque
quicquam habet in te. quod si
in te non habet quicquam, uti-
que nec in me: credo enim in
te, Domine; ideo manes in
me, & ego in te. Accusabit me
amicum tuum, accusabit me
fratrem tuum, accusabit me æ-
terni Patris filium dilectissimū:
Quomodo igitur severe judica-
bis amicum, fratrem, & filium
tuum? Accusabit me in iudicio
illo Moyses. Maledictum me
dicet, siquidem non servavi o-
mnia, quæ scripta sunt in libro
legis. Verum tu, Christe male-
dictū pro me factus, ut à male-
dictione legis me liberares. Ma-
ledictus ero Mosi; sed benedi-
ctus tibi. audire enim desidero
vocem

336 *Iohannis Gerhardi*
vocem illam: Venite benedicti,
possidete regnum Patris mei.
Accusabit me Moyſes; tu vero
non accusabis me apud Patrem,
imo pro me intercedes. Non i-
gitur maledictionem Moſis ti-
meo, quia ſuſtulisti chirogra-
phum ipſius, quod erat contra
me. Accusabunt me damnati,
& ſimilis culpæ reum me pro-
clamabunt. Fateor ô Domine
Ieſu, reatus me cum illis con-
jungit; ſed reatus agnitio &
ſalvifica tui cognitio ab illis me
diſjungit. Qui audit verbum
tuum, & credit ei qui miſit te,
habet vitam æternam, neque
veniet in iudicium. Audio ver-
bum tuum, Domine, & in te
credo, fide languida, ſed tamen
fide. Credo, Domine, ſed ſuc-
curre incredulitati meæ. Cre-
do, Domine, ſed adauge fidem
meam. Quamvis ab omnium
damnatorum peccatis non ſim
liber,

liber, à sola tamen incredulitate liberabis me Domine. Accusatores illi omnes terrent me, sed tu Iudex erigis me. Tibi Pater tradidit omne iudicium, omnia in manus tuas dedit; sed vicissim pro nobis omnibus te tradidit, ipse etiam tradidisti te pro Ecclesia, ut illam sanctificaret & mundares lavacro aquæ in verbo. Quomodo severo iudicio iudicabis eos, pro quibus tradidisti te in mortem, mortem autem crucis? Carnem tuam odio non habebis; membra sumus corporis tui, de carne tua, & de ossibus tuis.

MEDITATIO XLVI.

De vitæ æternæ desiderio.

Semper, mens, respice sursum.

DEvota anima, non debes
amare vitam fugientem,
Y sed

338 *Iohannis Gerhardi*
sed potius permanentem. Eo ascende per desiderium, ubi iuventus sine senectute, vita sine morte, gaudium sine tristitia, regnum sine commutatione. Si delectat te pulcritudo, iusti fulgebunt sicut Sol; si velocitas aut fortitudo, electi erunt similes Angelis Dei; si longa & salubris vita, ibi sana est æternitas, & æterna sanitas; si satietas, satiabuntur electi, cum apparuerit Domini gloria; si melodia, ibi Angelorum chori concinunt sine fine; si munda voluptas, torrente voluptatis inebriabit suos Deus; si sapientia, ipsa Dei sapientia seipsam eis ostendet; si amicitia, diliget illi Deum plus quam seipsos, & invicem tanquam seipsos, & Deus illos plus quam illi seipsos; Si delectat concordia, omnibus ibi erit una voluntas; si potestas, electis omnia erunt facilia, nihil desi-

desiderabunt quod non poterunt, nihil autem desiderabunt nisi quod Deus ipsos vult velle & desiderare; si delectat honor & divitiæ, Deus servos suos fideles super multa constituet; si vera securitas, ita certi erunt nunquã & nullatenus istud bonum sibi defuturũ, sicuti certi erunt se non sua sponte illud amissuros, nec dilectorem Deum illud diligẽtibus invitis ablatum, nec aliquid Deo potentius invitos Deum & illos separaturũ. Quicquid desiderare poterunt electi, illic inveniunt; quia coram à facie ad faciem intuentur eum qui est omnia. Tam magna sunt illius vitæ bona, ut non possint mensurari, tam multa ut non possint numerari, tam preciosa ut non possint æstimari: erit ibi corporum æterna sanitas, erit animorum summa puritas, erit gloria &

voluptatis divinæ ubertas, erit
perpetua Angelorum & sancto-
rum familiaritas, erit stupenda
corporum claritas: Gaudebunt
electi propter loci amœnita-
tem, quem possidebunt; pro-
pter jucundam societatem in
qua regnabunt; propter corpo-
ris glorificationem, quam ha-
bebunt; propter mundū, quem
contempserunt; propter infer-
num, quem evaserunt. Minima
æternæ vitæ corona præstan-
tior erit, quam mille mundi;
quia infinita illa, hi autem om-
nes finiti. Neque etiam metu-
enda illic invidia disparis clari-
tatis, quia regnabit in omnibus
unitas caritatis. propter sum-
mam illam caritatem, quicquid
uni electorum accidit, tanto
gaudio afficiet reliquos, ac si
illis ipsis foret datum. Nullum
in cœlo & terra majus bonum
quam Deus: Ideo etiam non
potest

potest esse majus ac perfectius
gaudium, quam Deum videre,
Deum possidere: Ideo etiam
per unicum momentum Deum
videre superabit omnia gaudia:
Videbimus enim Deum in seip-
so, Deum in nobis, & nos in
Deo. In via hujus vitæ habemus
Christum nobiscum, sed sub
Verbi & Sacramentorum vela-
mine tectum, non autem co-
gnosimus eum per scientiam:
In futura vita coram eum in-
tuebimur, quando panem æ-
ternæ satietatis nobis distribuet,
quemadmodum discipuli non
agnoscebant Christum in via,
sed demum in hospitio, quando
panem illis frangebatur. Cælestis
illa Hierosolyma non habet
templum manu factum, nec
Solem, nec Lunam; quia tem-
plum ejus æternum est Deus ip-
sius luminare & lucerna. Fidei
succedet visio, spei cōprehensio;

Y 3 dile-

dilectioni perfecta fruitio. In ædificatione templi Salomonis vox securis & mallei non audiebatur: sic in cœlesti Ierusalem nec pœna nec tribulatio sentitur; quia materia hujus templi, lapides scilicet spirituales, jã ante in mũdo per tribulationes præparati. Regina ad Salomonem veniens est anima ad Christum in cœlestem Hierosolymam contendens, ingreditur cum multo comitatu sanctorum Angelorum, cum auro & preciosis lapidibus diversarum virtutum. mirabitur Christi regis sapientiam, & ministrorum, Angelorum scilicet & Sanctorum, ordinem; ciborum mensæ, id est, æternæ refectionis, plenitudinẽ; vestium precium, id est, corporum glorificationem; domus pulcritudinem, id est, cœlestis palatii magnitudinem; sacrificiorum,
id

id est, laudum divinarum multitudinem; fatebitur in stuporem conversa, se non potuisse credere ea quæ jam oculis videt. Erigat ergo sese fidelis anima, & parata sibi consideret bona. eo dirigendus est spiritus, quo aliquando est iturus: in tempore eo contendendum, ubi aliquando in æternitate manendum. Non intrabit in hanc Domini sui gloriam, qui non intrare desiderat. Coram facie Dei aliquando apparere speras; sanctitati ergo studendum, quia & ipse sanctus est: Cœlestium Angelorum expectas consortium; vide ergo, ne per peccata repellas ipsorum à te ministerium. Æterna speras; quare ergo temporalia tantopere desideras? Futuram inquiris civitatem, quare ergo desideras hic locum permanentem? Ad Christum venire desideras; quare:

Y 4 ergo

ergo mortem times? ejus est
mortem timere, qui ad Chri-
stum nolit ire. Ad cœlestem
Hierosolyman intrare deside-
ras; quare ergo tot ac tantis
peccatis te contaminas? cum
tamen scriptum sit, quod nihil
intrabit in eam coinquinatum.
Ligno vitæ aliquando frui desi-
deras; Christum verum vitæ li-
gnum in hac vita per veram fi-
dem prius apprehendas, quia
scriptum est: Beati, qui lavant
stolas suas in sanguine Agni, ut
sit potestas eorum in ligno vitæ
& per portas intrent in civita-
tem. Foris sunt canes & vene-
fici; cave ergo impudicitiam:
foris sunt homicidæ, cave ergo
iracundiam: foris sunt idolis
servientes; cave ergo avaritiam:
foris sunt mendaces, cave ergo
omnem peccati malitiam. Si
desideras intrare ad nuptias A-
gni, Sponsi adventum deside-
ra:

ra: Spiritus & Sponsa dicunt,
Veni. Si non habes arrham Spi-
ritus, per quem clames, ut ve-
niat Dominus, nunquam ad
cœlestes nuptias te introducet
Sponsus; Sponsa non es, si Spon-
si adventum non desideras. Vis
locum habere in novo cœlo ac
nova terra; quare ergo veteri-
bus hisce adhæres? Vis parti-
ceps fieri Creatoris, quare ergo
egenis adhæres creaturis? Ex-
pectas ædificationem ex Deo,
domum non manu factam, æ-
ternam in cœlis, quare ergo
terrestrem domum hujus no-
stræ habitationis dissolvi non
desideras? Superindui desideras?
quare ergo non prospicis, ne
nudus inveniaris: Si in hac vita
S. Trinitas non inhabitat cor
tuum per gratiam, nunquam
in futura te inhabitabit per glo-
riam: Si in hac vita non gustas
æternæ felicitatis initium, nun-
quam

346 *Iohannis Gerhardi*
quam plenum percipies com-
plementum.

MEDITATIO XLVII.

De beatissima Dei in cœlo visione.

Sanctorum patria cœlum.

IN domo Patris mei mansio-
nes multæ sunt; verba sunt
Salvatoris nostri. Desidero vi-
dere locum illum, Domine, in
quo æternam mihi præparasti
mansionem. Advena enim hîc
sum & peregrinus, sicut omnes
patres mei, dies peregrinationis
meæ parvi & mali, igitur in hoc
mûdi exilio patriam cœlestem
desidero: *πολίτευμα* enim
meum in cœlo. desidero vide-
re bona Domini in terra viven-
tium. In imagine pertransit
hæc vita; mensurabiles sunt dies
mei, & substantia mea tan-
quam nihilum coram te. quæ
igitur expectatio mea? nonne
Dominus? Domine Iesu, quan-
do

do erit, ut ad te veniam? quando apparebo ante faciem tuam? Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus. O verum & perfectum & plenum gaudium! ô gaudium super gaudium, vincens omne gaudium, extra quod non est gaudium; quando intrabo in te, ut videam Deum meum, qui habitat in te? Adimplebis me lætitia cum vultu tuo, Domine delectationes in dextra tua usque in finem. inebriabor ab ubertate domus tuæ, & torrente voluptatis tuæ potabis me. Apud te est fons vitæ! O desideratam vitam! O beatam felicitatem! in qua sanctissima Trinitas erit perfectio desideriorum nostrorum, quæ sine fine videbitur, sine fastidio amabitur, sine defatigatione laudabitur. Deum videre superabit

rabit omnia gaudia. Christum videre, cum Christo vivere, Christum audire, superabit omnia cordis nostri desideria, O IesuChriste, Sponse animæ meæ suavissime, quando sponsam tuam in regium adduces palatium? quid ibi deesse poterit? quid ibi amplius desiderari poterit, aut expectari, ubi Deus erit omnia in omnibus? Pulchritudo erit visui, mel gustui, cithara auditui, balsamum olfactui, flos tactui: Omnia erit Deus, & distribuet unicuique secundum desiderium cordis sui bona; si vitam desideras, si sanitatem, si pacem, si honorem, ibi Deus erit omnia in omnibus. Quæ summis in Ecclesia doctoribus obsignata modo sunt mysteria, vel puellulis ibi erunt obvia. Aderit nobis benedicta Christi humanitas, & de absconditis salutis nostræ mysteriis

riis voce concionabitur suavissima. Vox ipsius dulcis, atq; facies ejus decora diffusa est gratia in labiis ipsius, gloria & honore incedit coronatus. Quod si Deus erit omnia in omnibus, utique etiam erit plenitudo luminis intellectui, multitudo pacis voluntati, continuatio æternitatis memoriæ. Saturabit Filius intelligentiam plenissima cognitione, Spiritus S. voluntatem suavissima dilectione, Pater memoria secunda utriusque recordatione, Tu, ô Deus, lumen eris, in cujus lumine videbimus lumen, te scilicet in te, in splendore vultus tui, quando te videbimus à facie ad faciem. Neque solum te videbimus, sed etiam tecum vivemus; neque solum tecum vivemus, sed etiam te laudabimus; neque solum te laudabimus, sed gaudii tui consortes erimus; neque solum

solum tecum gaudebimus, sed Angelis etiam similes erimus; neque Angelis solum, sed ipsi etiam Deo benedicto in seculum. Obstupescat hinc fidelis anima, & misericordiam Salvatoris sui adoret. Non in gratiam solum inimicos recepit, sed peccata remittit, sed iustitiam donat, sed ad cœlestem deducit hæreditatem, imo Angelis & sibi ipsi nos similes reddit. O beatissima civitas! O cœlestis Hierusalem! O sancta sanctissimæ Trinitatis sedes! quando erit, ut ingrediar templum tuum? Templum cœlestis Hierosolymæ Agnus est, Agnus mirum, qui peccata mundi tollit, & pro eis ab origine mundi occisus. Quando erit, ut adorem in tēplo illo Deum meum, Deum scilicet in Deo? Quando orietur mihi Sol iste, qui illuminat civitatem illam sanctam?

Exulo

Exulo adhuc à patria mea, sed reposita mihi est hæreditas ampla. Credentibus potestas per Christum facta filios Dei fieri. Quod si filii sumus, utiq; etiam heredes; heredes quidē Dei, coheredes vero Christi. Erige, te anima mea, & aspira ad hereditatem tuam. Dominus pars hereditatis meæ, & merces mea magna valde. Quid præter hoc donare posset misericordissima Dei benignitas? Vitam donat: Filium donat: Semetipsum donat: quod si adhuc majus aliquid in cælo atque terra sciret, illud ipsum nobis donaret. In Deo vivimus, templum Dei sumus, Deum possidemus; hic quidem in Spiritu atque mysterio, illic autem in veritate. ibi nostra spes erit res, ibi non solum permanebimus, sed etiam habitabimus in æternum.

MEDITATIO XLVIII.

De suavissima Angelorum in cœlo
associatione.

Cœlestis curia nostra est.

IN resurrectione mortuorum
neque nubent, neque uxores
ducent, sed erunt sicut Angeli
Dei in cœlo. Ecquis hanc bea-
torum dignitatem, dignis cele-
brare potest encomiis? In cu-
jus hominis cor hæc beatorum,
gloria ascendit? Electi gloria re-
surrectionis innovati, absque
ullo mortis metu, absque ulla
corruptionis labe, salvifica Dei
fruentur visione. Vidi Dominũ
à facie ad faciem, & salva facta
est anima mea, exclamat divus
Patriarcha. Quod si momen-
tanea Dei visio tantum potuit
apportare lætitiæ cumulum;
quid poterit visio ejus æterna?
Si Dei in forma hominis appa-
rentis intuitus salutem & vi-
tam attulit; animæ; utique visio
ejus

ejus à facie ad faciem vitam & beatitudinem afferet æternam. Quid igitur ad hanc felicitatem accedere præterea possit? Quid præter Dei visionem desiderare poterunt electi? Nihilominus beatissimo & suavissimo Angelorum fruentur consortio. Neque solum consortio illorum fruentur, sed etiam similes illis erunt, corporum scilicet agilitate, claritate, immortalitate. Induemur eadem cum illis veste: in stolis albis coram throno Agni assistentes æternum psallemus Domino canticum: in eadem virtutum fulgebimus corona; eodem immortalitatis gaudebimus privilegio. Vidimus Angelum Domini & moriemur, exclamat Manuel. nos autem videbimus millia millium, & decies millies centena millia Angelorum, & vivemus in æternum.

Z num.

nū. Quod si ἰσάγγελοι erimus,
utique metuendum non erit
amplius, ne peccatorum diffi-
militudine ab illis separemur.
Exuemur pannosa naturæ pec-
catricis tunica, & nuditas no-
stra salutis operietur vestimen-
to, atque candidissima induc-
mur innocentix stola. Nemo
ibi læditur, irascitur nemo. in-
videt nemo, cupiditas nulla
exardescit, nulla honoris aut
potestatis pulsat ambitio. Pec-
catorum pondere non gravabi-
mur, neque peccatorum ma-
culas pœnitentibus lachrymis
deflere cogemur, neque me-
tuenda amplius lethalia animæ
vulnera. vicit enim Leo de tri-
bu Iuda; vicimus in virtute ip-
sius omnes. Quod si ἰσάγγελοι
erimus, utique nullum aderit
cibi aut potus desiderium. Deus
erit cibus noster, it. cujus dele-
tatione

Etatione satiabimur ; Deus erit
cib⁹ noster, qui solus reficit nec
deficit. Non esurient beati, nec
sitient. non percutiet eos æstus
& Sol, quia Miserator eorum re-
get eos, & ad fontes aquarum
potabit eos. ibi de vêtre fluent
flumina aquæ vivæ: ibi para-
tum convivium pinguium me-
dullatorum, convivium vinde-
miæ defecatae. Epulabimur &
lætābimur, & præ lætitia cor-
dis jubilabimus. Domine Iesu,
perficientur hæc in Spiritu &
veritate ! de fructu vitis bibe-
mus in regno Patris tui, sed in
Spiritu & veritate. Verba enim
quæ locutus es nobis, spiritus
& vita sunt, atque hujus seculi
verbis futuræ vitæ declaras gau-
dia. Quod si *ἰσχυροὶ* erimus,
utique etiam mortis auferetur
metus: absorpta erit mors in
victoria. præcipitata erit mors
in sempiternum, & absterget

Deus omnem lacrymam ab oculis populi sui. Gaudium igitur erit sine tristitia, quod continet æternam lætitiā: Salus erit sine dolore, vita sine labore, lux sine tenebris: amor nunquam tepescet, gaudium nunquam decrescet, gemitus non audietur, neque dolor sentietur, triste nihil videbitur, lætitia semper habebitur; ibi summa & certa securitas, secura tranquillitas, tranquilla iucunditas, iucunda felicitas, felix æternitas, æterna beatitas. beata Trinitas, Trinitatis unitas, & unitatis Deitas, & Deitatis beata visio. Erige te, anima mea, & honorem à Christo nobis collatum altius perpende. Consociabimur Angelorum & Archangelorum cœtibus, thronis, & dominationibus, principibus & potestatibus neque solum sociabimur, sed etiam similes

miles erimus. Agnoscemus ibi Angelum custodiae in vita olim deputatum: neque egebimus ipsius ministerio, sed suavi ejus letabimur contubernio: Non desiderabimus ipsius protectionem, sed ob suavem gaudebimus societatem, & claritatem ipsius oculis intuebimur clarificatis. Quod si ἱστανῆλοι erimus, utique corpora nostra fragilia, debilia, mortalia immutabuntur, & spiritualia, agilia, immortalia efficientur. Lucida erunt, quia Deo propinqua, qui habitat in luce inaccessibili, & luce vestitus est. incorruptibilia erunt, quia Angelis, imo corpori Christi clarificato conformia. Seminantur hic in corruptione; resurgēt in incorruptione: Seminātur in ignobilitate; resurgent in gloria: Seminantur in infirmitate resurgent in virtute: Seminatur corpus ani-

male, resurget corpus spirituale,
quod fulgebit sicut splendor
firmamenti in æternum. Veni,
Domine Iesu, & gloriæ illius
participes nos effice.

MEDITATIO XLIX.

De tormentorū infernalium gravitate.

Semper meditare gehennam.

COgita, devota anima, pec-
narum inferni gravitatem,
& facile superabis omnem pra-
vam peccandi voluptatem. Erit
ibi præsentia omnis mali, &
erit absentia omnis boni. Quid
mali illis deesse poterit, quid pu-
niuntur propter summum ma-
lum, scilicet peccatum? Quid
boni illis adesse poterit, qui
sunt remoti à summo bono,
scilicet, Deo? Erit ibi calor i-
gnis, & rigor frigoris, erunt ibi
perpetuæ tenebræ; erit ibi fu-
mus & perpetuæ lacrymæ; erit
ibi aspectus terrificus Dæmo-
num;

num; erit clamor in perpetuum; erit ibi ariditas, sitis, foetor sulphuris, vermis conscientiae, timor, dolor, pudor & confusio peccatorum omnibus manifestorum, invidia, odium, tristitia, divinae visionis carentia, omnis spei ablatio. Separabitur Dei virtute claritas ignis ab ejus adustiva virtute. claritas cedet in gaudium Sanctorum; vis adustiva in tormentum damnatorum. Lucebit miseris non ad consolationis objectum, ut videant, unde gaudeant, sed ad miseriae augmentum, ut cerant, unde magis doleant. Visus aspectu solis, lunae, ac stellarum omnium, privabitur, sicut etiam visione Christi & Sanctorum omnium: punietur autem fletu, fumo, daemonum ac omnium damnatorum aspectu. Aures damnatorum ejulatus & assiduas blasphemias, ut, &

Z 4 hor-

horribiles dæmonum rugitus
audient. Gustus affligetur siti
& fame, ac omni ciborum ac
potus privabitur voluptate. O-
doratus fœtore sulphureo tor-
quebitur. Tactus ignem intus
& extra urentem atque ad
medullas usque penetrantem
sentiet. Corpora damnato-
rum erunt deformia, obscu-
ra, tarda, ponderosa. Torque-
bitur memoria peccatorum re-
cordatione; neque tam dole-
bit se peccasse, quam volupra-
tes suas perdidisse. Vna scintilla
gehennæ ignis plus peccatores
lædet, quam si fœmina in la-
bore & partu prolis perseveran-
do mille annos perduret: Erit
ibi fletus ex dolore, & stridor
dentium ex furore: In carne
cruciantur per conscientie
vermem: nullum erit vitium,
quod non habeat ibi proprium
aliquem cruciatum. Sicut nihil
in

in regno Dei desideratur quod non inveniatur ; ita in inferno nihil invenitur quod desideratur. Nihil ibi proderit damnatis, quod in hac vita delitiis variis usi fuerint ; quin potius earum recordatio gravius torquebit. Nihil proderit damnatis, quod in hac vita in perpetua saturitate & ebrietate vixerint ; qui tunc ne guttulam quidem aquę obtinere possunt. Nihil proderit eis, quod vestibus usi fuerint splendidis ; quia induentur confusione, & corpora ipsorum vestientur ignominia. Nihil proderit eis, quod in hac vita cōstituti fuerint in honoribus, quia in inferno nullus erit honor, sed continuus gemitus & dolor. Nihil proderit eis, quod in hac vita cumulaverint divitias ; quia ibi æqualis erit omnium paupertas. Remoti erunt à beatifica Dei visione.

Z 5 Deum

Deum non videre, omnia gehennæ superat supplicia: Dei faciem si in carcere inferni inclusi viderent damnati, nullam pœnam, nullum dolorem, nullamque tristitiam sentirent: Iram Dei experientur, & tamen beatificam Dei faciem nūquam intuebuntur: Sentient pœnas à facie ejus, cujus tamen faciem nunquam contemplantur: Ira Dei ignem æternæ damnationis perpetuo instar sulphurei torrentis succendet. Nec solum à Dei contemplatione removebuntur, sed etiam à dæmonum cōspectu miserabiliter cruciabantur: Sentient eorum flagella, quorū in hac vita secuti sunt magisteria. Si spectri alicujus intuitus hominem in hac vita ferme exanimat; quid poterit horribilis dæmonum in æternum duraturus aspectus? Neq; solum cogentur damnati
dæmo-

dæmonibus perpetuo conversari; sed etiam sentient, se in æternum ab illis cruciari. Si in hac vita ex permissione divina diabolus tam graviter affligit sanctos; quam graviter cruciabit damnatos, potestati suæ in æternum traditos? Damnati non solum cruciabuntur per dæmones exterius, sed etiam per conscientiaæ vermem interiorius: omnia omnino, quæ unquam perpetraverunt peccata, oculis eorum assidue erunt objecta: tanto autem erit gravius tormentum, quia non amplius restat pœnitentiæ beneficium: quando virgines paratæ intraverint cum Sponso, statim claudetur janua, januam intellige indulgentiæ, januam misericordiae, januam consolationis, januam spei, januam gratiæ, januam cõversionis sanctæ. Clamabunt dånati, & dicent montibus

tibus

tibus ac petris ; Cadite super nos, & abscondite nos ab ira Agni. sed clamor iste erit frustraneus, quia cœlum & terra fugient ab ira eius: sicut scriptum est; Fugit omnis insula, & montes nō sunt inventi. Quicquid datum fuerit electis ad gloriæ augmentum, id omne cedet damnatis ad dolorum incrementum. Erunt quidem pœnarum gradus; sed tamen, qui minora sentit tormenta, nulla exinde percipiet levamenta; qui majorib⁹ torquetur cruciatibus, invidet illi, qui affligitur minoribus. Non percipient damnati inde aliquod levamentum, quod quidam cognatorum vel amicorum in cœleste recepti sunt palatium; quia etiam electi nullam inde sentiunt tristitiam, quod sciunt quosdam suorum cognatorum ad æternam transisse gehennam.

nam. Tanta ibi in damnatis erit dolor & cruciatus, ut mens ad aliud dirigi non possit, nisi ad quod vis doloris impellit. Prosequentur damnati odio omnes Dei creaturas prosequentur odio seipfos invicem: Prosequentur odio Angelos factos, homines electos, adeoq; Deum ipsum, non quidem in se & in natura sua, sed in justitiæ effectis. Omnia mala hujus vitæ singularia sunt: unus gravatur paupertate, alter torquetur morbi gravitate: unus dura premitur servitute, alter conviciorum oneratur mole. sed illic simul omnes omnibus torquebuntur malis; dolores ibi erunt universales in omnibus sensibus & membris. In hac vita omnes molestias mitigat spes levationis; sed illic nulla relicta est spes liberationis: Pœna inferni non solū est æterna.
sed

sed etiam ne per momentum
quidem interrupta. Atque hinc
est, si omnes homines nati ab
Adam usque ad hodiernum
diem, & amplius nascituri vi-
verent usque ad novissimum
diem, & si unam pœnam, quam
anima pati cogitur, pro uno
peccato in inferno ex æquo pa-
terentur, tunc particula quævis
illius pœnæ unius hominis ma-
ior esset, quam omnia tormen-
ta, quæ omnes raptores & ma-
lefici unquam essent perpeffi.
O Domine, da, ut gehennam
cogitemus, ne in gehennam in-
cidamus!

MEDITATIO L.

De pœnarum infernalium æternitate.

COgita, devota anima, in-
fernalium pœnarum æter-
nitatem, & rectius percipies ea-
rum gravitatem. Est in inferno
flamma fluens, & sine fine per-
urens:

uens: Vita damnatorum est sine fine mori: Mors eorum est in æternis pœnis vivere. Nec qui torquet, fatigatur; nec qui torquetur, aliquando moritur: sic ignis ibi consumit, ut tamen semper reservet; sic tormenta ibi augentur, ut tamen semper renouentur; sic damnati morientur, ut semper vivant; sic vivent, ut semper moriantur. Sine ullo unquam fine aliquem torquendum esse, id vero ultra omnes desperationis fertur terminos. Quid enim gravius, quam semper velle quod nunquam erit, & semper nolle quod nunquam non erit? In æternum damnati non assequuntur quod volunt, & quod nolunt, in eternum pati cogentur. Quando cessabit Dei ira, cessabit etiam damnatorum pœna; sed æterna est ira; æterna igitur & pœna. Quando pœnitentiam
veram

veram agent damnati, à peccatis suis poterunt liberari; sed præclusum tempus pœnitentię; nulla ergo spes restat indulgentię. Quando torquere cessabunt Diaboli torqueri cessabunt damnati; sed nunquam cessabit furor Diaboli; nunquam ergo cessabit cruciatus hominis dānati. Quando mutabitur Dei iustitia, mutabūtur etiam damnatorum supplicia; sed invariabilis Dei iustitia; æterna igitur erunt damnatorum supplicia. Ad districti iudicis sententiam pertinet, ut nunquam careant supplicio, qui in hac vita nunquam carere voluerunt peccato. Æquum est, ut nullus detur damnato terminus ultionis; qui, quam diu valuit, habere noluit terminū criminis: Damnati peccarunt in suo æterno, id est, quamdiu vixerunt, iustum est, ut puniantur in Dei
æter-

æterno. Cum sine deliquerunt, quia cum sine vixerunt; non voluissent utique cum sine delinquere, si potuissent sine sine vivere, ut possent sine sine peccare. Æterna quoque est ignis infernalis materia. peccati scilicet macula; merito igitur æterna etiam pœna. Non removebitur ab oculis Dei peccatorum in damnatis turpitudine; quomodo ergo removeri poterit suppliciorum in peccata constitutorum magnitudo? Peccatum insuper est infinitum malum, quia contra infinitum bonum commissum, & Christus pro eo persolvit infinitum precium; merito ergo in eos, qui moriuntur in peccatis, infinitum constituitur supplicium. Peremit in se homo bonum æternum; justo ergo Dei iudicio incidit in malum æternum. Creavit Deus ab initio hominem ad sui imaginem, ut in æter-

A a num

370 *Johannis Gerhardi*
num secum vivere posset; reformavit Deus hominem in peccatum prolapsam per Christum ad sui imaginem; paravit omnibus æternæ salutis media, & obtulit omnibus æternæ vitæ præmia, justum igitur est, ut, qui æternis carere voluerunt præmiis, æternis etiam subjiciuntur suppliciis. Nunquam à damnatis auferetur voluntas mala; nunquam ergo auferetur malæ voluntatis pœna. Elegerunt damnati momentaneam voluptatem, & finita mundi bona præ infinito bono Deo; aspirarunt potius ad fugacis & brevissimæ hujus vitæ delicias quam ad æternæ vitæ divitias. æquum igitur est, ut infinitas sentiant pœnas. O æternitas interminabilis! O æternitas nullis temporum spaciis mensurabilis! O æternitas nullo intellectu humano perceptibilis! quantum auges damnato-

natorum supplicia? Post innumera annorum millia semper cogitare cogetur, hoc ipsis tantum esse tormentorum principium. Quam grave est in molliſſimo lecto per triginta annos immobilem jacere; quid erit in sulphureo isto lacu trigintamilia millium annorum ardere? O æternitas, æternitas! tu sola ultra omnem modum supplicia damnatorum exaggeras. Gravis est damnatorum pena propter suppliciorum acerbicatem; gravior est propter suppliciorum diversitatem; gravissima propter suppliciorum æternitatem. Mors erit ibi sine morte, erit finis sine fine, defectus sine defectu, quia mors semper vivit, & finis semper incipit & defectus deficere nescit. Quærent damnati vitam, & non invenient; quærent mortem, & mors fugiet ab eis. Post annorum cen-

tum millena millium millia sine ullo fine ad rediviva revertentur tormēta. Plus cruciabit eos cogitatio de continuatione doloris, quam sensus tormenti exterioris. Quid potest esse miserum magis, quam ita mori, ut semper vivas, ita vivere, ut semper moriaris? Vita ista erit mortifera, & mors immortalis. Si vita es, cur occidis? Si mors, quomodo semper duras? Æternitas qualis sit, perfecte non cognoscimus: non enim dubium, quin id, quod nulla temporis mensura circumscribitur, nulla etiam creata mente cōprehendatur. si quid tamen de spacio æternitatis vis æstimare, tempus antemundanum debes cogitare: si potes invenire Dei principium, poteris etiam invenire quando finem habiturum sit damnatorum supplicium. Finge tibi montem quendam

dam altissimum, qui magnitudine excedat cœli & terræ spacium, finge, quandam volucrum quibuslibet mille annis deportare ex hoc monte granulum tenuissimi pulveris: sperandum esset, ut tandem post incomprehensibilia multa annorum millia finiretur magnitudo illius montis, sed non potest sperari ut finiatur aliquando infernalis iste ignis. Nūquam finientur electorum præmia; nunquam etiam finientur damnatorum supplicia: quia, ut infinita est Dei misericordia erga electos, ita infinita est Dei justitia erga reprobos. Statue, tot esse tormentorum species in damnatis, quot sunt guttulæ magni maris: finge, post millesimum quemque annum advolare quandam aviculam, & exhaurire tenuem maris guttulam; sperandū esset, fore ut ex-

A a 3 hau-

hauriatur tandem maris copia. sed sperari non potest finienda esse aliquando damnatorum supplicia. O devota anima, semper tibi obversetur pœna damnatorū æterna: Gehennæ meminisse, prohibet in gehennam incidere. Sit cura agendæ pœnitentiæ, dum adhuc tempus est indulgentiæ. Quid aliud devorabit ignis iste quam peccata tua? Quo magis peccata cumulas, eo majorem comburendi materiam reservas. O Domine Iesu, qui pro peccatis nostris satisfecisti tua passione, custodi nos ab æterna damnatione; Amen.

MEDITATIO LI.

De spirituali piorum resurrectione.

Cum Christo surgere, vita est.

NON prodest Christi resurrectione, nisi in te quoque Christus resurgat. Sicut Christum oportet

oportet in te concipi, nasci, vivere: Ita quoque oportet in te eum resurgere. Omnem resurrectionem præcedit mors, quia non resurgit, nisi quod cecidit: Ita quoque res se habet in spiritali hac resurrectione. Non resurgit in te Christus, nisi prius Adam in te moriatur: Non resurgit homo interior, nisi sepeliatur prius exterior: Non prodibit novitas Spiritus, nisi prius abscondatur vetustas carnis. Nec sufficit, semel in te Christum resurgere, quia vetus Adam non potest extingui uno momento. quotidie vult in te reviviscere vetus Adam; quotidie eum extingue, ut in te quotidie Christus incipiat vivere. Non ascendebat Christus in cælum; neque in suam gloriam intrabat, antequam resurgeret ex morte: Ita non poteris ad cœlestem intrare gloriam,

A a 4 nisi

376 *Iohannis Gerhardi*
nisi Christ⁹ prius in te resurgat,
atque in te vivat. Non est pars
corporis Christi mystici, in quo
Christus nō vivit; nec deduce-
tur à Christo ad Ecclesiam tri-
umphātem, nisi qui fuerit pars
corporis eius in Ecclesia mili-
tante. Conjugium præcedit de-
sponsatio; non introducetur a-
nima ad nuptias cœlestis Agni,
quæ non per fidē Christo in hac
vita desponsata & arrha S. Spi-
ritus obsignata. Resurgat ergo
& vivat in te Christus, ut cum
ipso in æternum vivas. Hæc est
resurrectio prima: Beatus & sã-
ctus, qui habet partem in resur-
rectione prima; in hoc secunda
mors non habet potestatem. Si
in resurrectione corporū ad vi-
tam vis prodire, quotidie debet
Christus in hac vita in te resur-
gere. Resurgente Christo Sol o-
riebatur: ita si spiritualiter Chri-
stus in te resurgat, orietur in
anima

anima tua lux salutaris Dei agnitionis. quomodo ibi possit esse lux salvificæ Dei cognitionis, ubi adhuc locū habent peccatorum gravissimorum tenebræ? Timor Domini initium sapientiæ, quomodo ergo ibi possit esse cœlestis sapientia, ubi timor Domini locum nunquam habuit? Qui vero luce divinæ cognitionis destitutus in hac vita, quomodo potest fieri particeps æternæ lucis in futura vita? Filii lucis solum transeunt ad æternam lucem; filii tenebrarū ad æternas transeunt tenebras. Christ⁹ resurgens triumphaverat de morte: sic in quo Christus spiritualiter resurgit, à morte ad vitam transit. neque enim potest vinci à morte, in quo vivit victor mortis. Christus resurgens adduxit secū justitiam perfectam; mortuus enim est propter peccata nostra, resur-

A a s rexit

rexit propter iustitiam nostrā:
Ita quoque in quo Christus spi-
ritualiter resurgit, iustificatus
est à peccato; quomodo enim
ibi peccata haberent locum ubi
viget & vivit perfecta Christi
iustitia? Applicatur à nobis illa
Christi iustitia per fidem. Chri-
stus resurgens victoriam ex Sa-
rana referebat; quia in suo ad
infernus descensu regnum eius
destruxerat, palatium eius ex-
poliaverat, arma eius confrege-
rat: ita quoque, in quo spiritua-
liter Christus resurgit, illi Sata-
nas prævalere non potest; ne-
que enim potest vinci à Satana,
in quo vivit victor Satanae. Chri-
sto resurgente terræmotus fa-
ctus est magnus. spiritualis illa
cum Christo resurrectio non fit
sine seria commotione & cor-
dis contritione; vetus ille Adam
non potest extinguere sine lucta
& renitentia; ergo etiam Chri-
stus

stus non potest spiritualiter in te resurgere sine magna commotione. Non fit spiritualis cū Christo resurrectio, nisi fiat peccati abolitio: non fit peccati abolitio, nisi præcedat peccati agnitio: nondum adest vera peccati agnitio, nisi adsit ferria cordis contritio; Ergo non fit spiritualis Christi resurrectio, nisi præcedat interior cordis contritio. Dicebat S. Ezechias: Sicut leo, contrivit omnia ossa mea. Vide magnam commotionem. Sed statim addit; Domine, sic vivent, & in talibus vita spiritus mei. corripies me, & vivificabis me; projecisti post tergum tuum omnia peccata mea. Vide spiritualem à peccatis resurrectionem. Christo resurgente Angelus Domini descendens de cælo sedit super sepulchrū: Ita si spiritualiter Christus in te resurgit, Angelorum pote-

380. *Iohannis Gerhardi*
poteris gaudere associatione.
Vbi vivit adhuc & regnat vetus
Adam, ibi gratū cubile Diabo-
li: Vbi vero vivit & regnat Chri-
stus, ibi habitare gaudent An-
geli. Scriptum est enim, quod
sit gaudium in cœlo super pec-
catore agēte pœnitentiam. Vbi
autem vera pœnitentia, ibi
quoq; Christus spiritualiter re-
surgit. Vbi Christus nondum
resurrexit spiritualiter, ibi non-
dum est Dei gratia. Vbi autem
nondum est Dei gratia, ibi nec
Angelorum custodia. Vbi non-
dum spiritualiter Christus re-
surrexit, ibi adhuc regnat vetus
Adam: ubi autem regnat vetus
Adam, ibi adhuc regnat pecca-
rum: ubi autem regnat pecca-
tum, ibi diabolus regnat. quæ
autem communio esse potest
Angelorum cum diabolo? Chri-
stus resurgens apparuit suis di-
scipulis, eisque vivum se exhi-
buit.

buit. ita, si spiritualis resurrectionis particeps factus es per fidem, ostende te vivum Christi membrum per caritatem. non judicatur homo vivus, si non opera vitæ manifestet exterius. Vbi Christus, ibi etiam sanctus Spiritus: ubi S. Spiritus, ibi agit & impellit ad omne opus bonum, quia qui Spiritu Dei aguntur, illi sunt filii Dei. Si ergo in Spiritu vivimus, in Spiritu etiam ambulemus. Solis lux undique spargit radiorum splendorem, fidei lux undique diffundit caritatis fervorem. Tolle lucem à sole, & separare poteris caritatem à vera fide. Peccata sunt opera mortua, si in mortuis operibus ambulas, quomodo tu in Christo, Christus in te vivit? Peccata pertinent ad veterem Adamum, si adhuc in te regnat vetus Adam, quomodo cum Christo spiritualiter

ter

ter resurrexisti? Peccata pertinent ad vetustatem carnis, si in vetustate carnis ambulas quomodo novus homo vivit? Excita nos, ô bone Iesu, à peccatorum morte, ut ambulemus in novitate vitæ: mors tua veterem Adamum in nobis extinguat; resurrectio tua interiorum nostrum hominem ad vitam revocet; sanguis tuus lavet nos à peccatis; resurrectio tua iustitiæ vestem nobis induat. Ad te, ô vera vita, suspiramus nos in peccatis mortui: Ad te, ô vera iustitia, suspiramus nos per peccata aversi: Ad te, ô vera salus, suspiramus nos propter peccata damnati. Vivifica, iustifica, salvifica. Amen.

F I N I S.

I N-

I N D E X
M E D I T A T I O N V M
D. IOH. GERHARDI.

I.	D e vera Peccator. agnit. Fol. 16	
II.	Exercit. Pœnitent. ex Dom. Pass.	23
III.	De fructu veræ Pœnitentiæ.	28
IV.	Meditatio de nomine Iesu.	36
V.	Exercit. fidei ex amore Christi in agone mortis.	42
VI.	Consolatio Pœnitentis ex Passione Christi.	47
VII.	De fructu Pass. Dominicæ.	53
VIII.	De certitudine salutis nostræ.	60
IX.	De amando solo Deo.	66
X.	De nostri cum Deo reconcil.	74
XI.	De satisfactione pro peccatis no- stris.	80
XII.	De Natura ac proprietate veræ fidei.	86
XIII.	De spiritali conjugio Christi & animæ.	94
XIV.	De mysteriis Incarnationis.	101
XV.	De salutari fructu Incarnat.	108
XVI.	De spiritali piorû refectione.	114
XVII.	De Baptismi fructibus.	121
XVIII.	De salutari corporis & sangui- nis Christi particip.	128
XIX.	De Coenæ Domin. mysterio.	134
XX.	De seria ante usum Coenæ præpa- ratione.	140
XXI.	De Christi Ascensione.	146
XXII.	Homilia de Spiritu S.	152
XXIII.	De Ecclesiæ dignitate.	160
XXIV.	Meditatio de Prædestinat.	167
XXV.	De salutari precum efficacia.	175
XXVI.	De sanctorum Angelorum cu- stodia	184
	XXVII.	

I N D E X.

XXVII. De insidiis Diaboli.	192
XXVIII. Generales piæ vivendi Re- gula.	199
XXIX. De securitate excutienda.	207
XXX. De Sancta vitæ Christi imitat.	215
XXXI. De sui abnegatione.	223
XXXII. De vera quiete animæ.	231
XXXIII. De conscientie puritate.	239
XXXIV. De studio veræ humilitat.	247
XXXV. De avaritia fugienda.	254
XXXVI. De proprietatibus veræ ca- ritatis.	262
XXXVII. De studio caritatis.	272
XXXVIII. De vitæ præsentis fugac.	279
XXXIX. De Mundi vanitate.	287
XL. De utilitate tentationum.	295
XLI. Fundamenta patientiæ Christia- næ.	302
XLII. Quomodo vincenda tentatio à perseverantia.	310
XLIII. De quotidiana mortis consi- deratione.	315
XLIV. Consolatio in morte amico- rum.	322
XLV. De Iudicio extremo.	331
XLVI. De vitæ æternæ desiderio.	337
XLVII. De beatissima Dei in cœlo visione.	346
XLVIII. De suavissima Angelorum in cœlo associatione.	352
XLIX. De tormentorum infern. gra- vitate.	358
L. De poenarum infernalium gravi- tate.	366
LI. De spiritali piorum resurrectio- ne.	374

F I N I S.